

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyre szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő: Dr. PAP ZOLTÁN
Szerkesztő: TÁRÉNYI KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Kiadóhivatal 706.

Rakodczay mondjon le!

Budapest, szeptember 3.

A politika uborkaszegényjének vége. Sok heti pihenő és tétlen szélcsönd után jövő hétfőn összeül az első miniszteri tanács s ezzel egyszerre az összes szunnyadó kérdések ismét aktuálisak lesznek. Az első minisztertanács pedig ott folytatja, ahol az utolsó elhagyta; mint megoldatlan bonyodalmak ma is a horvát konfliktus és a kiegyezési tárgyalások állanak a megfontolás előterében. Mialatt a magyar politikai élet nyári csipkerózsa-álmát aludta, a két régi kórság egyike sem lett kevésbé veszedelmes. A magyar kormány teendőihez újra hozzá látván, már a legelső lépések után szemben találja magával ezt a két rosszindulatú kérdőjelet, amelyek mindegyikében megvan a hajlandóság arra, hogy bármely pillanatban a mai rendszert fojtogató hurokká csavarodjék.

Mondják, hogy az első minisztertanácson Rakodczay bán is részt vesz, hogy referáljon és tanácsoljon s a kormányval egyetértőleg megvitassa a Horvátországban követendő eljárás módjait.

De ha referál, vajjon miről számol be majd Rakodczay bán?

Arról, hogy kineveztetése óta két hónapnál több mult el s ez idő alatt egyáltalában semmit sem csinált? Horvátországban a helyzet változatlanul egyformán rossz, a magyarbarát hajlan-

dóságoknak utolsó nyomai is elenyésztek. Magasan lobogó lánggal ég ellenünk a mesterségesen szított gyűlölet s Rakodczay arra is képtelennek bizonyult, hogy azokat, akik ezt a máglyát rakják, ártalmatlanokká tegye. Nagy tehetetlenségében magas méltóságából egyetlenegy hivat nem tudott szerezni a békecsinálás eszméjének. Harci zaj, tüzeskedés tölti be ma is a Dráva-Száva között s ebben a pokoli fölfordulásban párt és hivek nélkül áll a magyar állameszmét képviselő bán, aki odáig sem jutott még el, hogy az ügyek intézéséhez osztályfőnökeit kiválogassa.

Ha őszinte igazmondással állítja össze Rakodczay a referátát, bizony nem irigylendő, mert szomorú és önmegtagadó kötelesség teljesítése várakozik rá!

És ha tanácsolni akar? Felelősségteljes helyzetében az adott sanyaru viszonyok között vajjon mit tanácsolhat Horvátország bánja a magyar kormánynak?

Azt, hogy haladjanak tovább a megkezdett uton? De hiszen ez az út a semmibe, a teljes szétzúllásba, a tehetetlenség és téflenség krachjába vezet! Tapasztalatok bizonyítják, hogy így sehova sem jutunk, mert ma egy lépéssel sem vagyunk előbb, mint két hónappal ennekelötte.

Vagy ellenkezőleg: azt a tanácsot adja majd Rakodczay, hogy a habozással elvesztegetett napok után változtas-

sanak a taktikán s kezdjenek egy új erélyes, minden ellentállást letipró akció?

Ehez először is Rakodczay nem alkalmas ember. Hosszu hamletti töprengése, iránytalan kapkodása bizonyítja, hogy nem az.

Másodszor pedig a mi ítéletünk szerint az az időpont, amelyik erre az akcióra alkalmas lett volna, már elmúlt. Igen, a Rakodczay küldetése előtt, amikor még nem egy fölzaklatott ország nyugtalansága, csak néhány stréber demagóg lázítása csinálta a zavart, akkor lehetett volna elérni így is valamit. Akkor óvatos és ügyesen alkalmazott erélylyel le lehetett volna szerelni az egész készülő forrongást s elmúlt volna fejünk felől a megpróbáltatás. De akkor a magyar kormány erélytelen volt és habozó. Túrte, hogy Supiló és lelkiismeretlen társai szabadon hintsék a vihar-magot. Ma pedig a kedvező idő már elröpült. A vihar-magvak kikeltek. A helyzet merőben megváltozott.

A horvát krízis ma pontosan Iemá-solt analógiát mutat a magyarországi Fejérváry-korszakkal. Eszünk ágában sincs, hogy ezzel a horvát koponyákat hevítő lázalmok realitását elismerjük! A valóság azonban az, hogy Rakodczay ellen éppen egy táborban van egész Horvátország, mint volt Fejérváry ellen a magyar közvélemény. Rakodczay küldetését a horvátok épen úgy nem ismerik el alkotmányosnak és törvényesnek, mint mi

Vadászok a veremben.

Irta: S a s E d e.

(Utánnomlás filio).

I.

A vacsora még javában állt, de a fiatal Szirmay Györgyné háta megett már ott türelmetlenül ült az udvarlója, aki őt a táncra fölkérte. Az életvidám, szép szőke asszonyka fölviláncoló szemmel hörpintette ki maradék pezsgőjét és sietett, hogy egy ütemet se mulasztson el a divatos csárdásból. Férje az éterem ajtajában ült, hogy ha majd neje a tizenhatodik ujra után fölhevülve visszatér, kéznél legyen és rögtön ráterithesse az életmentő gal-lérkát. A kissé gyérülő haja honatya az ajtó mögül gyönyörködött abban a különös látványban, amit a bálterem nyújt, ha tüvegen keresztül nézzük. Amikor a muzsikát nem halljuk, olyan érthetetlennek, megfoghatatlannak tűnik fel előttünk a tánczoló rezgése, forgása, tombolása! Azt hisszük: ilyesmit nem művelhet az ember józan észszel. Különösen hajlandók erre a föltevésre a férjek, akik a feleség belépőjét őrzik, mialatt az asszony az udvarlójával tánczol . . .

György már meglehetősen elunta magát őrhelyén, mikor egyszerre pirosan, verítékesen, ziháló tüdővel, akár egy kengyelfutó, termelt mellette Zala Viktor, aki a férjnek egy szép-asszony rokonát vitte a szupécárdás forgatagába.

— Szerencse, hogy valami hiba támadt a frizuráján — vetette magát kimerülten egy székre a bál robotosa, — különben ott ros-

kadok össze mellette. Igaz ugyan, hogy ha diák volnék, azt mondanám: a legszebb halál, ha egy szép asszony agyonfáraszt bennünket a tánczban. . .

— De mivel nem vagy diák, jobbnak látod a tüzes amazon mellől a buffet pezsgője mellé menekülni, ugyebár? Hja, hajdanta a gavallérok vértüket ontották az asszonyokért s most a pár csöpp verítéket is sajnálják, amit a szupé csárdás a homlokukra sajtol. . .

— Ne érts félre, Gyuri. Dehogy sajnálom. Hiszen tökéletesen bele vagyok bolondulva abba a nagyszerű teremtsébe. Táncz közben olyan lázas dolgokat sugtam a fülébe, hogy azt hittem: vagy a vállamra szédül, vagy arczul üt . . .

— S mit csinált?

— Nem szólt egy szót sem, csak mosolygott. S ezzel még jobban elvette az eszemet. . .

György közelebb húzta székét barátjához, hosszan, merőn szemébe nézett s vállára tette a kezét.

— Szegény barátom, tehát el vagy tükélve a házasságra.

Viktor meglepetve tette le a pezsgős poharát.

— Miféle házasságra? Hogy gondolnék én házasságra, amikor életre halálra udvarlok Palásthy ezredes feleségének? Vagy azt hiszed, hogy az asszony elvált a kedvemért az urától és feleségül jön hozzám?

— Azt nem. Hanem azért te mégis meg fogsz házasodni és pedig mihamarább.

— Megbolondultál?

— Józan eszemnél vagyok. Meg van írva a végzet rózsaszínű könyvében, hogy akik

Palásthynek udvarolnak, két héten belül megtartják az eljegyzésüket.

— S ugyan kit fogok én eljegyezni?

— Azt majd meglátod. Annyira nem akarom föllebbenteni a jövőd fátyolát. Hadd maradjon a sorsnak is számodra valami meglepetése.

A beszélgetésnek e perczben vége szakadt, mert a cigányprimás néhány erélyes nyirettüvönással befejezte a tizenhatodik ujrát és semmiféle ígérettel, avagy halálos fenyegetéssel nem volt rábirható, hogy belekezdjen a tizenhetedikbe. György a feleségéhez sietett és a férji kötelességtudás teljes készségével terítette a gyöngéd rózsapírral befutott vállakra a himzett brokát belépőt. Palásthyne is előkerült a toillet-szobából, ahol lázadó hajfűrtjeit igazította ragyogó diadémja alá. Zala Viktor elragadtatva bámult az érett, kívánatos szépségével kábitó asszonyra.

— És az az ostoba Gyuri még azt mondja, hogy én megházasodom! Talán valami fruskát vezetek oltárhoz, mikor gondolni se tudok, csak erre az észvesztő asszonyra . . .

II.

Három hét mulva Szirmay a képviselőházban jövet találkozott barátjával a Muzeumkert rügyező fái mellett.

— Ördögöd van Gyuri, kiáltott rá Zala. Hiszen hozzád képest a dodonai Pythia való-ságos vak koldus volt. Attila madárjósai közt egy se volt olyan talentum, aminő te vagy.

— No ugyebár?

— Hát tudod-e, mi történt velem?

— Tudom.

nem ismertük el annak idején Fejérváryét, Rakodczay egy lázban álló ország élén épen olyan izolált és gyűlölt személyiség, mint amilyen Fejérváry volt Magyarországon, úgy hogy ma az adott helyzet szerint, könnyen beláthatólag a Rakodczay személye nagyobb akadály a békés kiegyenlítésnek, mint az összes tárgyi ütközőpontok együttvéve.

Ezek számbavételével az egyedüli célhozvezető rendszabály csak az lehet, hogy mondjon le Rakodczay!

Fejérváry távozása Magyarországon is egy csapásra helyreállította a békét. Helyreállította pedig anélkül, hogy a követelések extázisában égő nemzet a legcsekélyebb engedményt kapta volna. Ha az analog helyzetben Horvátországban a Rakodczay feje a béke ára, ám adjuk oda ezt a fejet!

Nincs időnk, hogy további kísérletezésekkel késlekedjünk. Gazdasági harcban állunk Ausztriával. A most folyó kiegyezési tárgyalások alatt egy évtizedre — sőt máig sincs kizárva a lehetősége annak, hogy ennél is hosszabb időre — fog eldőlni Magyarország gazdasági jövője. Ilyen nagy érdekek javára koncentrálni kell az erőket, az osztrák követelésekkel szemben a nemzet egész közvéleményét kell fősorakoztatni, hogy a mérleget a mi javunkra nyomja s a kormányt is pressionalja egy elfogadható álláspont mellett való szilárd kitartásra. Külelenséggel, félelmissel és szivóssal lehetetlen felvennünk úgy a harcot, hogy itthon viszont belső ellenség bennünket támadjon hátba.

A horvát kérdést azért még a döntő kiegyezési krízis előtt tisztázni kell!

Mondjon le hát Rakodczay s ezen az áron vásároljuk meg az annyira óhajtott, az annyira szükséges békét!

Rakodczay jó magyar ember. Ezt bebizonyította azzal, hogy amikor mai exponált állására férfi kellett, aki gyalást, szidalmat, közgyűlöletet tűrve, ellenséges talajon a magyar álláspontot

képviselje, vállalkozott erre. Duplázzon rá erre az áldozatra! S most, amikor a változott helyzet változott feladatok elé állítja, mondjon le arról a magas méltóságról, amelyiken az ő személye nem eszköze, hanem akadály a magyar érdekek érvényesülésének!

A nemzeti kormány bajai.

Budapest, szeptember 3.

A nemzeti kormány bajairól szólunk, de az ország bajairól lesz szó. És hogy kétségbeesünk azon, amit a jövőben látunk, annak éppen az az oka, hogy minden baj és akadály, amelyet a nemzeti kormány jövődjén felütni látunk, egy-egy darab szerencsétlenség és veszedelem a nemzet életében. Kormányok sorsa nincs összekötve nemzetek boldogulásával. De azok a veszedelmek, amelyek a nemzeti kormány életét fenyegetik, egyúttal a nemzet veszedelmei is és ezért érinti ennek a kormánynak a sorsa, sajnos, a nemzet életét is.

Nem keressük most, kinek a hibájából, minek a következményeként történt, csak megállapítjuk, hogy a mily rózsás reménységek és diadalmos ujjongások között fogott munkájához a nemzeti küzdelemben dicsőségesen megszületett kormány, olyan fekete és reménytelen az a jövő, amely előtt áll.

Gond és küzdés áll előttünk az egész vonalon. Riasztó hírek zaklatják fel nyugalunkat és a forró kánikula tikkasztó napjain a dermesztő tél jeges hidegségére gondolunk. Széninség réme fenyeget és ez a meggyötört fővárosi népség a tavalyi tél keserves tapasztalatain okulva, siet, ha tud, hogy téli készletét idejekorán beszerezze. A nagyobbik rész, amely pedig, ha akar sem tud sietni, mert hisz pénze nincs, tehetetlenül néz a jövőbe és aggodalommal várja, hideg vagy meleg szobában tölti el meggyötört életét. Az államvasutaknak nincs vagonja, a magánvasutak nem szállító képesek és jöllehet ígérték és a törvényhozástól a megfelelő hozzájárulást már meg is szerezték, még ma sem történt intézkedés, hogy legyen elegendő vagon és legyen elegendő szén a téli nyomorúság valamelyes enyhítésére.

Hetek, hónapok óta folyik a hajsza a kis és középbankok ellen és jöllehet mindenki tudja, hogy a kis- és középbankokat sujtván, tulajdonképpen azt a félmillió embert sujtjuk, aki mint egyenes adós, vagy mint kezes a kisbankoknál érdekelve van: semmiféle illetékes részről sem történik lépés, hogy ez a veszedelem elmúljon annyi sok ember fejről. A kormány a köszívü ember regényes alakjában tetszeleg magának és a kéjes perverzítés megdöbbentő nyugalomával nézi a kis emberek nagy tömegének kínos vergődését, existenciáját féltő rettegését. Az állami készletek zárva és ha isten is úgy akarja, pusztuljon a tömeg. Az állami pénztárak nem nyílnak meg és a nemzeti kormány legfőbb néhány kenyérmorzsát juttat a koldusok között is csak a királyoknak!

És ne higgye senki, hogy csak pénz és szén gondjai ülik meg a lelkeket és hogy nincs egyéb is, ami a közügy barátait el ne szomorítaná. A politikai élet jövő napjai magukkal hoznak egy egész sor olyan törvényjavaslatot, amelyek végeredményében az egyének anyagi érdekeit érintik és mint már eddig is köztudomásúvá vált, sajnos, a legszomorubb módon. A kiegyezés, minden hivatalos szépítgetés daczára, készen van és az ország közvéleménye, elsősorban pedig adófizető népe döbbenetes ámulattal fogja látni, hogy a nemzeti kormány miként védte meg érdekeit. Nincs önálló vámterület, ebbe sajnos, már az ország is, úgy a hogy, kezd beletörödni. De nincs ám vámvonat sem, nincs ám külön foggyasztási adóterület sem, nincs önálló bank, nincs annabergi kapcsolat, nincs független tarifajog sem! Nem tartottuk meg a Széll-Körber-féle kiegyezés eléggé kedvező rendelkezését a közös államadósság konvertálásáról és engedünk sok egyéb, apróbb kedvezményből is. És a bajok baja: a kvóta, amelyet ha direkt nem is fognak felemelni, de amelynek felemelése indirekt módon és pedig vagy a vámbevételek elkülönítésével, vagy a hadsereg szállítások kvótájának leszállításával immár kétségtelenül meg fog történni.

És a politikán túl, a szociális munka nagy országutjain, ugyanilyen sötét mindenütt

— Persze hogy tudod. Csak legalább egy kis meglepetést mutatnál s ne lennél oly szemtelenül elbizakodva a jövőbe látó tudományodba... Hát tudod, hogy holnap lesz az eljegyzésem?

— Hisz megmondtam. Fogadni se fogadtam volna rá, mert uri ember nem fogad olyasmire, amiben bizonyos.

— Nos hát, te csálhatatlan proféta, mond meg azt is, kit fogok én eljegyezni?

— Palásthynek valamelyik unokahúgát. Hála Istennek van elég!

— Ugy van. Csakugyan az ezredesné unokahúgát veszem el: Bártfai Terikét. Két hónap múlva már férj vagyok: filiszter, aki szép csendesen otthon költi el a vacsoráját...

— Nos, úgy látszik, elég jó kedvvel szánod rá magadat erre az áldozatra.

— Hogyne, barátom. Hiszen Terike voltaképpen valóságos angyal. Szelid, jóságos, tisztá, igazi feleségnek való teremtés... Hm... ha meggondolom, hogy pár héttel ezelőtt észre se vettem... De ugyan mond meg, honnan a patvarból jósolhattad te meg mindezt előre?

György, a bámulatos jóvendőmondó, még mindig fölényesen, titokteljesen mosolygott s vidáman öltötte karját barátja karjába.

— Gyere velem a kaszinóba, villásreggeli. Egy pár poharat ürítünk kedves menyasszonyod egészségére. Aközben pedig elmondom az eljegyzésem történetét.

— Az én eljegyzésem történetét?

— Meg az enyémet. Meg azt, aki mi utánunk következik. A szép Palásthyne udvarlóinak kikerülhetetlen végzetét.

III.

— Jól tudod pajtás, hogy az ezredesné a még mindig szép asszonyok közé tartozott már évekkel ezelőtt is. Mondhatom, hogy ez az asszony lesz a második Ninon de l'Enclos, ha ugyan le nem főzi a megvénülhetetlen francia dámát. Öméltósága persze iparkodik is kihasználni a természet e ritka adományát, az elpusztíthatatlan szépséget, mert ugyan csak népes udvart tart maga körül.

— Ez igaz.

— Az ezredes ur, hatvan éves kora daczára, még mindig erősen aktív katona. S míg a kitérő stratégia a vezérkari hivatalban készíti a jövő háború csataterveit: az udvarlók nem kevesebb szenvedéllyel készítik a maguk haditerveit, sőt buzgón hozzá is fognak azok kiviteléhez. Hogyne, mikor az ostromolt várparancsnoka, a még mindig bájos asszony, maga is biztatja őket egy pár lélekvesztő pillantással: Csak bátran, előre...

— Kérlek, ne emlegesd azokat a pillantásokat...

— Jól van. Ez igazán dicséretes dolog, hogy egészen szakítani akarsz a multak emlékével. Konstatáljuk tehát röviden, minden izgalmas részletezés nélkül, hogy a hamis szemü ezredesné rendszerint igen veszedelmesen bátorította az ő udvarlóját. Többször meghívta őket egy kis tracsra, bizalmas ember-szólsó kis szalonjába.

— Bizony többször meghívott... sóhajtott a volt udvarló.

— Azonban meg kell adni, hogy a furfangos asszony azért voltaképpen soha sem

volt teljesen egyedül. Ezeken a félrandevukon, amelyeken a félbizalmosság és félhomály uralkodott, — ki- és besuhant a bordóvörös szalonnán egy zajtalan, hófehér tünemény. Csak annyira volt jelen, hogy észrevegyék, de nem annyira, hogy bővebben is foglalkozzanak vele. Olyan volt a jelenléte, mint mikor az ember rózsabokrok között van és a szomszédos virággyakról liliumillatot hoz felé a szellő... Persze azért e vérpáros, tüzes rózsák mámorra az uralkodó. Ez a félig jelenlevő tünemény volt Bözsike kisasszony...

— Talán azt akarod mondani, hogy Terike?

— Nem barátom. Mikor átjártam az ezredesnéhez, akkor Bözsike kisasszony volt az inspekciós gardedám. Te nálad már Terikére került a sor. De ne szakíts félbe. Az udvarló azonban megújja a félsikert és egy szép napon, mikor elkíséri a csábos asszonyt a képtárlatra, vagy a jégre, vagy a bevásárló körutjára, nekibátorodik s vakmerő követelődzéssel áll, olyan lágy, könyörgő hangon, ahogy ezeket a vakmerő követeléseket támasztani szoktuk... Emlékszem: a Dorottya-utca tolongó sokaságában simultam hozzá és oly forrón könyörgtem neki, hogy majd megolvadt alattunk az aszfalt...

— No ez nagyszerű! Szakasztott az én esetem. Csak hogy én az Erzsébet-tér sarkán kunyoráltam.

— A kaczer teremtés nem adott határozott feleletet, de szavaiból azért kivehettem, hogy másnap az ezredes ur a legközelebbi hadgyakorlat érdekében tereptanulmányok végett

a perspektiva. Sztrájkoktól és bojkottoktól zaklatott munkaterület, a nagy pénzhiány folytán egyre csökkenő vállalkozói hajlam, a rossz termés folytán kisebbedett fogyasztási képesség a gazdasági élet szomorú jelenségeit tárja elénk. Sehol egy örvendős tünet, egy biztató reménység. Megyünk aggodalmakkal és szomorúsággal tele lélekkel a messze jövő felé és a nemzeti kormány atyai gondoskodását nem látjuk sehol. Nem a politika apró-cseprő játékaik rendítik meg a kormányzás oszlopait. Az a gazdasági nyugtalanság, az a fenyegető és mindenütt jelenlévő gazdasági aggodalom, amely általánosan megüli a lelkeket: az igazi veszedelem a nemzeti kormányra nézve is. A tömegek elégedetlensége, amely a kormány hibái miatt egyre gyarapszik: vulkán, amelyen nyugodt kormányzás, állandó uralom nem létesülhet. A nemzeti kormány e veszedelmek óriási súlyával megterhelve megy őszi csatái elé és az ország az, amely e csatában a legtöbbet vesztheti. A kormány csak megbukhat, de a nemzet esetleg bele is pusztulhat.

Dicsőséges kezdet után mily szomorú perspektíva! . . .

Budapest, szeptember 3.

A közös pénzügyminiszter utazása. Hirt adtunk róla, hogy báró *Burián*, a közös pénzügyminiszter tegnap Budapestre érkezett. *Burián* rögtön tovább utazott Boszniába.

A kiegyezési tárgyalások. Egy hét múlva megkezdődnek, tehát ismét megkezdődnek a kiegyezési tárgyalások. Bécsi tudósítónk jelentése szerint a kiegyezési tárgyalások ezúttal *Bécsben* lesznek, nem pedig Budapesten, mint ahogy eleinte tervezték. Ennek az a magyarázata, hogy legutóbb báró *Beck* ment Budapestre tárgyalni, tehát most a magyar minisztereken a sor, hogy Bécsbe menjenek. A legközelebbi tárgyalásokon a *bankkérdésről* és a *kvótáról* lesz szó. Általában azt mondják, hogy a kiegyezés anyagával már elkészültek és csak az utolsó simításokat kell végezni a megszövegezett törvényjavaslatokon. Ebből az alkalomból ismét végigmennek a miniszterek az egész kiegyezési komplexumon, de nagyobb összejövésük már nem várható. Komplikációk csak a *bankkérdésben* és a *kvóta*

délvidékre utazik. Természetes, hogy a következő nap délutánján ott voltam az ismert bordógarnituras tündérországban, ahová a szobalány azzal vezetett be, hogy a méltóságos ezredes ur nincs honn, a méltóságos asszony pedig öltözik. Barátom, egy kezdő Don Juan izgatottságával lestem az igéző pongyola megjelenését, amikor egyszerre félelmes kardcsörgés hallatszott az ajtó előtt.

— Es belépett az ezredes, ugyebár?

— Persze, hogy ő. Látod, hogy te is tudod a történet folytatását. Belépett a világ legmarczonább ezredese, aki valaha neje udvarlóját hasonló helyzetben megriasztotta. Mind az a villámló harag, amit a hosszú béke alatt nem önthetett ki az ellenségre, egyszerre rám zúdult. A hangja olyan volt, mintha szuronyos rohamra vezényelné az armádiát a muszka ellen.

— Ismerem ezt a hangot!

— Kegyetlenül a sarokba szorított. Mit járok én a felesége után? Mert ő nagyon jól tudja, hogy mindig olyankor teszem tiszteletemet szerény házuknál, mikor neki nem lehet szerencséje. A feleségét már kérdőre vonta s az asszony azt felelte, hogy az én látogatásom voltaképpen nem neki, hanem Bözsike kisaszonynak szólanak.

— Az én esetemben a Terikét említette a dühöngő katona.

— De az ő eszén nem járnak túl az asszonyok. Ez a magyarázat lehet ügyes kibuvó: s ezért is föllem, a férfitől kérdi meg, bűnös terveim vannak-e az ő feleségével vagy pedig tisztességes szándékom van a Bözsikével? . . .

ügyben lehetnek, föltéve, hogy a magyar kormány elég erős lesz az osztrák követelésekkel szembe szállni. Mert bizony a helyzet valóban az, — mint az *Egyetértés* már ismételtén kifejtette — hogy az osztrák kormány *nem tágit a junktimtől*. Az álláspontja az, hogy az osztrák reichsrathban a kiegyezési javaslatokat *nem képviselheti*, ha nincs tisztában a bankkérdéssel és nem jelentheti be, hogy a *magyar kvótát fölemelik*. Ennek a két kérdésnek kell tehát eldőlni a jövő héten kezdődő tárgyalásokon. Bécsi politikai körökben az a vélemény, hogy amennyiben ezekben a kérdésekben nem teljesedik az osztrákok kívánsága, az osztrák kormány fontolóra fogja venni, hogy a kiegyezési javaslatokat egyáltalában benyujtsa-e a reichsrathba. Ettől az elhatározástól fog aztán függni, hogy a *kiegyezést megkössék-e*, vagy pedig *ujabb provizoriumot* léptessenek-e életbe.

Justh Gyula Budapesten. *Justh Gyula*, a képviselőház elnöke csütörtökön este Budapestre érkezik s pénteken átveszi hivatala vezetését. A nyár folyamán felgyülemlt aktákat, köztük néhány ki nevezést is, most intézi el az elnök.

Szorb egyházi kongresszus. *Karlóczáról* jelentik, hogy *Zmejnovics* Gábor verseczi szerb megyés püspök elnökele alatt tegnap kezdődtek *Karlóczán* a szerb nemzeti egyház kongresszusi választmányi ülésai. A választmány első sorban is a nagyszabasi román metropolia által a karlóczai szerb metropolia ellen *Menin*, *Szentgyörgy* és *Mészics* szerb kolostoroknak tulajdonjoga iránt újból indított perével foglalkozván, megtette a per viteleire szükséges intézkedéseket. Ezután áttért a magyar, valamint a horvát-szlavon kormányok leiratainak tárgyalására és többek között dr. *Wekerle* miniszterelnöknek azt a leiratát, melyben a miniszterelnök kijelenti, hogy a kongresszusi szervezet értelmében a választmány jogosan tarthat üléseket és akadálytalanul tárgyalhatja a hatáskörébe eső összes ügyeket a püspöki tag, sőt ennek akadályoztatása esetén a püspöki póttag elnöklésével is; tudomásul vette. A miniszterelnök egy másik leiratát, melyben föl hívja a választmányt, hogy az elhunyt *Brankovics György* szerb patriárka hagyatékánál szigoruan ragaszkodjék a *Declaratorium Illyricum* erre vonatkozó rendelkezésére, amely megjelöli a nyilvános árverésre bocsátandó tárgyak közül kihagyandó ingóságokat, melyek az elhunyt javadalmas utódjának lesznek átadandók. A választmány ezután a folyó ügyek tárgyalására tért át. Az ülés

— Egy hajszálnyira így történt velem is!

— Barátom az ezredes hatvan éves, de azért mindenki tudja róla, hogy a keze nem reszket és kapásból lövi le a földobott huszfillereket. Mit tehettem egyebet, minthogy kaptam a melegségen, amit maga kínált nekem s azt mondtam: Uram, az ön neje, akit én csak hódoló tisztelettel környezettem, igazat mondtok. Látogatásaim nem neki, hanem Bözsike kisaszonynak szóltak, akit én — megvalom ez ünnepies pillanatban, — régóta lángolóan szeretek. . .

— S a marczona ezredes persze rögtön megszédült?

— De mennyire! Boldog mosolygás öntötte el az arcát, keblére ölelt s azt mondta: Miért hallgattam oly sokáig? Hiszen ő már régóta segített volna a bajon. Hiszen én tulajdonképp átkozottul derék ficzkó vagyok s ő, mint a leány gyámja, nyugodt lelkiismerettel teszi le a Bözsike jövőjét az én kezembe. S mondanom se kell neked, hogy Bözsike is kéznél volt, a túlboldog gyám első, harsogó hívására megjelent s megértvén a dolgot, hogy kérője előtt áll, pirulva rejtette arcát piczi tenyerébe. . . A hadastyán pedig kiabált: Csak semmi érzékenykedés, gyerekek! És könnyek csillogtak a szemében. Ő maga meg odasietett a feleségéhez és lovagiasan bocsánatot kért tőle, amiért rosszat mert róla gondolni. S az agyafurt, a zseniális asszony mosolygott s az őszülő daliához simult, megcsókolta a férjét a kelepcebe csalt udvarló szemeláttára! . . .

Erre az emlékre Szirmay is jónak látta egy pohár pezsgőt föl hajtani. Egy pohár nem

előreláthatólag több napig fog tartani, mivel a fölhalmozódott anyag igen nagy.

Dalmácia visszacsatolása. Spalatóból jelentik: dr. *Havas Rezső* ezidőszent sorra látogatja Dalmátország legfontosabb városait. Spalatóban egy újságírónak a következőket mondta a magyar kormánynak Dalmátországra vonatkozó terveiről:

— Nekünk magyaroknak szükségünk van Dalmátországra, a dalmátoknak pedig szükségük van Magyarországra, amely mindent meg akar adni Dalmátországnak. *Kossuth* és *Wekerle*, akiknek tudomásuk van utazásomról, azt ajánlották nekem, hogy mindazokat a személyeket, akikkel érintkezésbe lépek, biztosítsam a magyaroknak Dalmátország iránt való legjobb indulatáról. *Wekerle* és *Szterényi* nagyon sok jóindulattal vannak Dalmátország iránt. Hajlandók vagyunk — így folytatta dr. *Havas* — az annabergi csatlakozás dolgában engedni s az *Ogulinon* át való csatlakozást elfogadni. *Kossuth* csak nemrég hatalmazott föl engem arra, hogy ezt mindenütt hirdessem. Az erre szükséges pénz rendelkezésre áll. Tessék elképzelni, hogy ha *Fiuméért* husz milliót áldoztunk, mennyit fogunk tenni Dalmátországért. A magyaroknak őszinte és becsületes szándékuk van a dalmátokkal. *Bosznjáról* egyelőre ne legyen szó; majd ennek a kérdésnek a rendezésére is fogunk módot találni.

Havas Rezsőt a dalmát vezetőkörök mindenütt kitüntető figyelemmel fogadták. Dr. *Havas* értekezett a visszacsatolás kérdésében *Ivcevic* tartománygyűlési elnökkel, *Biankini*, *Prodán*, *Peric* reichsrati, *Milic*, *Krekich*, ifj. *Cingria* tartománygyűlési képviselőkkel, *Zilotto*, *Cingria* polgármesterekkel, dr. *Smolaka*, dr. *Pappfana*, dr. *Salvi* ügyvédekkel, *Mörpurgo* bankigazgatóval, *Brunelli* tanárral, a dalmát lapok szerkesztőjével, akik valamennyien nagy érdeklődéssel hallgatták dr. *Havas* közjogi fejtegetéseit és sok tekintetben osztották felfogásában. Érdekes párbeszédet folytatott dr. *Havas Nardelli* Miklóssal, Dalmácia helytartójával, aki, mint az osztrák kormányhatalom képviselője, természetesen ellenkező álláspontot foglalt el, mindazonáltal nagy figyelemmel hallgatta dr. *Havas* közjogi magyarázatait.

Beszámoló. Dr. *Pap Zoltán* főszerkesztőnk, a tiszalöki kerület orsz. képviselője, folyó hó 8-án tartja beszámolóját. — *Burdea* Szilárd a karánsebesi kerület orsz. képviselője Bozovicson beszámolót tartott. Mindenütt lelkesen fogadták.

is volt elég: föl hajtott még egyet, azután mosolyogva ütött a bajtársa vállára, aki meglepetésében nem győzte a fejét csóválni.

— Hát hallottál már ilyet? Hát nem bámulatos ez az asszony! Mekkora heroizmus kell ahhoz: magához csalni a férfiakat és lemondani róluk — az unokahugai javára. . . Csak azt szeretném tudni: szövetségese-e neki ebben a ravasz vadászatban az ezredes ur? Nem hiszem. A hamis asszony öntudatlan eszköznek használja föl a jámbor katonát. Csak még azt jegyzem meg megnyugtatósodra, hogy nem bántam meg, hogy ő méltósága a Böskét nyakamba varrta s te is jól jársz a Terikéddel. Arról már az ezredesné gondoskodik, hogyha ő becsapja a gavallérjait: az unokahuga meg ne csalja férjét. . .

IV.

Igy hangzott az elbeszélés. Zala még egyre a füstkarikákat nézte, amelyek világoskék fellegeből az ezredes gömbölyű arca mosolygott feléje. Azután jókedvűen kiáltott föl:

— Most már mindent értek! Most már tudom, miért újságolta ma a méltóságos asszony, hogy az eljegyzési ünnepem jelen lesz egy másik unokahuga is. *Zsófi*ka, aki ma érkezik faluról! No jó, hát én is kezébe dolgozok az én bájos fufangos rokonomnak. Meghívom az unokaöcsémét, amilyen lobbanékony fiú, még ma este beleszeret — az ezredesnébe! Hadd kössék be hát a *Zsófi*ka fejét is. . .

Politikai hangulatok.

I. Társadalom és törvény.

A szocializmus és a kapitalizmus közti harcot egyelőre nem fogjuk törvényekkel megszüntetni. A meglévő törvények nem alkalmasak rá, újak alkotása pedig nehezebb, mint a régiékné az alkalmazása. Talán a készsége sincs meg ahhoz, hogy az igények kielégítésére alkalmas törvények létesíthessenek, mert akkor igen nagy ugrást kellene tenni. Tehát a régi törvények maradnak s csak fél reformok keletkeznek. A társadalmi renddel és a törvényes renddel pedig továbbra is összeütőköznek mindama tényezőkkel, amelyek új alkotásokra és teljes reformra várnak.

Most, hogy Pécsen a gazdák kongresszusoznak, újból előkerülnek az elmékedések, amelyek a birtokos és a munkás közti helyzetről szólnak. Az elmékedések felölelik ama kérdést, hogy vajjon a gazdasági cselédekről szóló törvénynek minő hatásai mutatkoznak.

A munkaadók és gazdák békéltensége még nem szűnt meg. Az új törvény nagyobb kiadást ró rájuk, viszont a gazdasági helyzet kedvezőtlenége rászorítja, hogy, ahol csak lehetséges, takarékoskodjanak. S már most felmerül az a kérdés, hogyha a törvény által kívánt áldozatokat meghozzák: kapnak-e ezért megfelelő ellenértéket. A megfelelő ellenérték szerintük az lenne, hogy minden körülmények között lehetővé válnék az, hogy a munkások szervezkedése miatt a gazdasági munka megakadon s a munkaadó kárt szenvedjen. Ez tehát a másik végtel lenne, melyben a munkást le szeretnék kötni a munkaadó szolgálatára.

Kétségtelen íme, hogy ha csupán a mostani felhozottakat tekintjük is, nem találjuk a törvényeket olyanoknak, amelyek maguk megszüntethetnék mind a két részen az aggodalmakat és a nyugtalanságot. Ugy tartják, hogy teher a gazdának és nem elég a cselédnek. Viszont, ha a megalkotandó sztrájtörvény tulszigoru lenne, ennek is kevésbé látnák hasznát.

Ugy véljük tehát, csakis kölcsönös megértéssel és kölcsönös méltánylással lehet oly helyzetet teremteni, hogy a törvényekből az üdvösek érvényesülhessenek s a mi köztük in- produktív, az maga magától megszűnjék, illetőleg annak az alkalmazására ne kerüljön sor.

Természetesen az országnak léteerdeke, hogy a gazdasági élet fejlődjék és hogy ha e fejlődés útjában akadályok vannak, hát ezeket az akadályokat elhárítsák. Mert a mezőgazdaság produktivitása nemcsak a gazdák érdeke, hanem az egész országé s nemcsak a vagyonos ember, de még inkább a szegény ember érezi meg, ha a gazdaság pang. A törvényeknek más céljuk nem lehet, mint az ország lakossága teljes egyetemének a gondozása és védelme. Amikor tehát a törvények a birtokot védik, akkor egyúttal a szegény ember érdekeit is védik és viszont a munkás védelmével egyúttal a birtok védelmére törekednek. S azt éppen nem lehet mondani, hogy a mezőgazdaság védelme árt akár az iparnak, akár a kereskedelemnek. A mezőgazdaság támogatását nem is lehet mellőzni. És ha az ipar és kereskedelem szintén nagyobb segítségre szorul, ebből nem az következik, hogy a mezőgazdaságot nem szabad segíteni, hanem csak az, hogy az ipart és a kereskedelmet is támogatni kell.

Végül valamennyi kérdésben a törvényeknél nagyobb szerepe van a társadalomnak. Nem először mondjuk s bizonyára nem utoljára, hogy a társadalmi felfogásoknak aképpen

kell átalakulniok, hogy a mezőgazdaság ne legyen elzárva a kereskedelemtől és ipartól s valamennyien ne egymás ellenségei legyenek, hanem egymás támogatói. Hisz egyik rászorul a másikra és ezenkívül az előrehaladottabb gazdasági fejlődés szükségessé teszi, hogy a mezőgazdaság minél inkább vonja a maga körébe az ipart. Meg kell szűnni ama felfogásnak, hogy a birtokos nem foglalkozhatik iparral és hogy a kereskedelmi foglalkozások alsóbb rangúak, mint a mezőgazdaságiak, hogy birtokosnak lenni uribb dolog, mint kereskedőnek lenni. Bizonyára egyet sem lehet e kérdések közül paragrafusokkal és törvényjavaslatokkal eltüntetni. Mint ahogy a munkás és a munkaadó közti ellentétek sem fognak megszűnni csupán a paragrafusok által.

A kongresszusokról szólva, nagyon óhaj- tandó, hogy valamikor együttesen tartsák az ilyen összejöveleket, gazdák együtt az iparosokkal, valamint szociális kérdésekben a munkaadók együttesen a munkásokkal.

Eképpen aztán külső formában is szemléltethető lenne, hogy különböző foglalkozási ágak és a különböző társadalmi osztályok nem ellenségei egymásnak.

II. Találkozás.

Az uralkodó császári jubileumára már kezdődnek a beharangozások és kezdődnek az előkészületek. Konstatálni lehet már most is, hogy Ausztriában nagyarányu mozgalmak vannak, amelyek arra irányulnak, hogy ez a császári jubileum minél fényesebb és minél maradandóbb emlékü legyen. De a mozgalom még nagyobb területre is kiterjed, elhatol a szövetséges uralkodók diplomáciai köreibe is. Jelentik, hogy a diplomáciai képviselőt nagyon igyekezik a külállamokban a császári jubileum érdekében hangulatot csinálni. Berlinből egyre-másra érkeznek a hírek arról, hogy a német császár meg fog jelenni Ferencz József császári jubileumán. A hírt nem czáfolják meg, csak azt mondják, hogy még nincs eldöntve, vajjon a jubileumon a külállamok fejei részt vesznek-e. Amiből következik, hogy amennyiben a német császár ott lesz, más uralkodók látogatására is kilátás van.

Mi csak olvassuk türelemmel ezeket a híreket s amíg olvassuk, eszünkbe jut, hogy milyen szegényes volt az uralkodó királyi jubileuma. A magyar király jubileumát sem fényes ünnepélylé, sem maradandó emléküvé nem lehetett tenni. Magának az udvarnak volt a kívánsága, hogy a pompát mellőzzék s hogy a jubileum jelentőségét inkább leszállítsák, mintsem emeljék. A király is csak három napra jelent meg Budapesten s még előbb, mint ahogy programja szerint tennie kellett volna, eltávozott.

Bezzeg nem mozgott akkor a diplomácia. Szó sem volt a külállamok uralkodóinak a részvételéről, sem a német császárról, sem másról.

Hogy miért kellett annak a jubileumnak csendesnek és jelentőség nélkülinek lennie, azt megtudjuk most. Azért, mert már akkor el volt határozva, hogy majd a császári jubileumot fogják aképpen megünnepelni, hogy róla a külföld részvétele ne hiányozzék és hogy jelentősége kiemeltessék.

És íme amiképpen a külföld csak Ausztriát ismer és a diplomácia osztrák szolgálatban áll, aképpen a külföld előtt szemléltetni kell, hogy az osztrák császár inkább uralkodik, mint a magyar király.

Sőt az sem tartozik a lehetlenségek közé, hogy a magyar kormányt s általában Magyarországot hivatalos világát rákényszerítik, hogy nagyobb mérvben szerepeljen a császári jubileumon, mint azt a király jubileumán tette.

Talán ökörsűtés is lesz. Az ökröt akkor Magyarország fogja jelképezni. Mint ahogyan az egykori híres kolozsvári mészáros Benigni Sámuel mondta egy városi közgyűlésen:

— Ha pénz kell, itt vagyok én! Ha marha kell, itt vagyok én!

Zavargások Fiumében.

— Texasbelli állapötök. —

Nemzetiségi torzalkodások színhelye most Fiume, a magyar kikötőváros, amely ilyesmihez gyakran szolgált már szinterül. Olaszok magyarok ellen, horvátok magyarok ellen dolgoztak falai közt s most újabban az olasz fordul szembe a horvátal.

A fiumei olaszok minden idők óta szívósan dolgoznak azon, hogy Fiume olasz jellege gyarapodjék, újabban pedig horvátok ágálnak tulhangosan. Ez a tulbuzgó munka nyugtalanítja a fiumei olaszokat, akik a horvátok elhatalmasodásától féltik a maguk faji jellegét. A könnyen hevülő olasz ifjuság azzal kezdte meg a harcot, hogy Fiumében eltüntette a horvát cégfelirásokat. Szította az izgalmat az a népgyűlés, amelyet a horvátok Susákon tartottak s amelyen *Supiló* hadat izent a magyar államiságnak és Fiumét is horvát- nak deklarálta. Azóta a szokolista egyesületek mindig sürűbben játszottak szerepet a tenger mellékei. A mult héten Zengben volt nagy szokolista gyűlekezet, most vasárnap pedig Valaszka- ban gyűlekeztek zászlószentelésre a horvátok. A házakon horvát színű lobogók hirdették a horvát eszme dicsőségét, az utcák tele voltak vörös- inges szokolistákkal.

A zászlóavatás nagy lelkesedés közepette folyt le. Külön hajók hozták a közönséget az isztriai községekéből, a szigetekről és a horvátlakta vidékekről. A zengi horvát hajóstársaság „Peter Zrinski” nevű gőzöse főárbocznán *horvát lobogóval* a susáki horvátokat szállította Valoscába. A hajó a Baross-kikötő keleti molójánál várta a be- szállást, amely már horvát territoriumnak számítatik s ahol már a horvát rendőrség parancsol.

A szokolisták visszatérését nagy izgatottan várták Fiumében. Az egész rendőrség szolgálatban volt s a Susákra vezető hidnál csendőrök helyezkedtek el. Két szakasz katonaság is kivonult, hogy támogassa a rendőrséget, sőt kirukkolt kétszáz fölfegyverkezett pénzügyőr is. A rendőrség parancsára a boltok vasredőnyeit lebecsátották, a kisebb korcsmákat, oszteriákat pedig bezárták.

Tíz óra táján megérkezett a szokolistákat hozó hajó, amely megint a Baross-kikötőben vetett horgonyt. A horvátok zsviözva, énekelve szálltak partra, ahol szemben találták magukat a fiumei olaszokkal. A rendőrség szét akarta kergetni a demonstrálókat, amikor hirtelen néhány revolverlövés dördült. A bémészok rémülten menekültek. A tüzelések pedig mind sürűbben követték egymást. Fél óra hosszat szinte szakadatlanul ropogtak a revolverlövések. Legnagyobb részük a levegőbe volt irányozva és így nem tettek kárt. Susákról ugyancsak gyors egymásutánban lövöldöztek át a golyókat, amelyek elől a kapualjakba és a Fiumarmenti árubódék mögé menekült az utca népsége. Különös véletlen, hogy emberélet nem esett áldozatul ennek az örületes tüzelésnek. A hatóság eddig csak 3—4 sebesültről tud.

Három nap óta folynak ezek az utcái harcok Fiumében és még sokkal nagyobb zavaroktól lehet tartani a közeli napokban. A helyzet oly komoly, hogy Károlyvárosból egy zászlóalj katonaságot küldtek Fiuméba, de a katonaság csak ideiglenes segítség és nem fogja tudni tartósan helyreállítani a rendet.

A fiumei helyzet komoly voltát jellemzi az alábbi távirat, amelyet fiumei és magyar polgár

küldtek gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszternek. A távirat szövege a következő:

Nagyméltósága belügyminiszter urnak
Budapest.

Napok óta estéről-estére olyan utcai zavargások színhelye lett Fiume városa, hogy a sűrű lövöldözések közepette, állandóan veszélyeztetve van a polgárság élete. E tarthatatlan és feletteljes veszélyes helyzet egyrészt a „Giovine Fiume” itteni irredentista ifjúsági egyesület, másrészt a susáki horvátok tartós összeütközésének eredménye. A zavargás három napja tart oly mértékben, hogy az utcákon a járás-kelés már a korai órákban és egész éjjel életveszedelem nélkül lehetetlen. Hatóságok ezzel szemben telhetetlenek, mert kormányzás és városi hatóság vezetői távol vannak Fiumétől. Helyzetet súlyosítja, hogy honvédszárad és helyőrség hadgyakorlaton van és autonóm rendőrség pénzügyőrök segítségével szorul. Nagyméltóságú miniszter ur figyelmét eme körülményekre azzal a kéréssel hívjuk fel, haladéktalanul szigorú intézkedést elrendelni kegyeskedjék, hogy mint békés és józan polgároknak élete lakóhelyünkön ne forogjon állandó veszedelem. Szokolisták tavalyi zavargásának holnaputáni évfordulóján újabb, hevesebb zavargásoktól kell tartanunk.

A tegnapi éj incidens nélkül múlt el. A városban katonák czirkálnak. A rendőrkapitány rendeletet adott ki, melyben közhírré teszi, hogy az összes fegyverviselési engedélyek érvénytelenítettek és hogy este 9 órától kezdve az utcán való csoportosulás tilos, valamint gyermekeket este 10 óra után kíséret nélkül utcára engedni nem szabad. Hasonló intézkedéseket tettek Susákon is.

Budapest, szeptember 3.

Az osztrák kormány rekonstrukciója. Tegnapi cikkünkben megírtuk, hogy a Beck-minisztérium rekonstrukciója már csak idő kérdése. Bécsi jelentések szerint komoly parlamenti körökben természetesnek tartják, hogy a kormány ujjaalakítása nem következhetik be addig, míg a kiegyezés megkötve nincs. A császárnak már több ízben felvetették a kabinetkérdést, Marchat formálisan is bejelentette lemondását, de az uralkodó a befejezetlen kiegyezési tárgyalásokra való hivatkozással, azt az óhaját fejezte ki, hogy a válságot odázzák el.

A függetlenségi párt és a néppárt. Egy bécsi lap azt írja, hogy *Polónyi* Géza volt igazságügy-miniszter kezdeményezésére történt a néppártnak a függetlenségi párt ellen való támadása. *Polónyi*, aki most Alsóőrskényben nyaral, levélben czáfolja meg ezt a híresztelést és azután ezeket írja:

— Nekem most egészségemnek helyreállítása az egyedüli feladat. Közben baromifityésszel szórakozom és úgy látom, hogy ez hálásabb a politikánál. Magamra nézve csak örvendetesnek tartom, ha akkor is rólam regélnék, amikor a politikában semmit sem csinállok, mert kedvező előjelnek tartom ezt arra, hogy ha majd helyreállított egészségemnek birtokában a harcztérre lépek, elég nagy munkát adok majd ellenségeimnek.

A pánádi Münchansen. Pánádon részeg oláh parasztek összeverekedtek az ott időző katonákkal. Katona ha verekedik, puskatust és bajonettet használ, ez pedig mindkettő veszedelemes fegyver. Így esett, hogy a heccz után egy sereg sebesült oláh maradt a csatatérben, ki könnyebb, ki nehezebb sérüléssel sanyalódva. Maniu Gyula ebből a szimpla, s nem épen ritka esetből előbb nagy oláh pogromot csinált, telesirta jajveszékélésével a sajtót, most pedig egy nyilatkozatban kesereg amiatt, hogy a magyar sajtó nem ült föl neki s nem volt hajlandó nemzeti szerencsétlenségé fölfújni a katonák és részeg parasztek kölcsönös garázdálkodását. Maniuk szánalmas erőlködést folytattak ebben az irányban, telegrafáltak, tiltakoztak, tudósítottak, amit már elmondtak, azt újra módosították. És száz szónak is mindig egy volt a vége, a pánádi esetben nem részeg parasztokat és verekedő katonákat láttak, hanem üldözött román parasztokat, akiket halálra üldöz a nemzetiségi vére szomjas szoldateszka. Atlátszó taktika volt ez s ugyanezért felesleges csodálkozni Manju

urnak azon, hogy a sajtó nem ült föl neki. Még akkor is naivság lett volna ez a sajtó részéről, hogyha nem ismerné Maniu Gyulát olyan jól, mint ahogy ismeri s nem tud már róla, hogy ez az ur — hogy is mondjuk csak — nem egészen megbízható.

A horvátországi evangélikusok állásfoglalása. Egy könyvatos tudósító utján a budapesti sajtóba is eljutott az a hír, hogy a horvátországi evangélikus egyház teljesen elszokadt a magyar egyháztól s kimondta, hogy önálló horvát nemzeti egyházat alakít. E hirre most az „Agr. Tagblatt” hasábjain *Abaffy* Miklós, a horvát ev. egyház felügyelője nyilatkozik, melyben rektifikálja a hírt. Két alternatív indítványt egybefoglalva, óhaját fejezte ki az egyházgyűlés, hogy vagy saját püspökkel bíró nemzeti egyházat vagy legalább a nemzeti egyház jellegével felruházott egyházmegyét kívánnak. Ezt a határozatot a báni kultusz-osztályfőnök május 25-én beküldött felszólítására hozták, de — miként ebből is kitűnik — nem mondtak ki elszakadási határozatot, csak véleményes jelentést terjesztettek a bán elé, kinek döntési jogát ebben a kérdésben elismerik.

Pánszláv mozgalom. Trencsénből jelentik, hogy a tót néppárt nagy erőlködéseket tesz, hogy a Felvidéken hódítson. Zsolnán és Pozsonyba népgyűléseket hívtak egybe, amelyeken *Hodza* Milán fog szónokolni az általános választói jogról.

Elégtétel egy főispánnak. *Elekes* Béla főispán, mint Sepsiszentgyörgyről írják, tegnap meleg tüntetésben részesült a kézdívsárhelyiek részéről. A főispánt monstre deputáció kereste fel *Szacsny* pártelnök vezetésével és biztosította a haladópart részéről őt ért támadásokkal szemben a vármegye egész közönségének szeretetéről és bizalmáról. *Elekes* főispán meghatott szavakban mondott köszönetet a lelkes ovációkért.

A románok és a népoktatási törvény. Az aradmegyei román tanítók Aradon közgyűlést tartottak, amelyen 200 tanító vett részt. *Goldis* László képviselő beszédében kérte a tanítókat, hogy az új népoktatási törvény nehézségeivel küzdjenek meg, mert már azon semmit sem lehet változtatni. A tanítók helyeslőleg fogadták a beszédet.

Szatmári Mór beszámolója. *Szatmári* Mór, a margittai kerület országgyűlési képviselője, szeptember 14-én mond beszámoló beszédet Margittán, kerületének székhelyén.

KÜLFÖLD.

Forrongás Perziában. Teheránból érkezett táviratok szerint a perzsa lakosság nagyon izgatott. A kormány által a legutóbbi napokban gyakorolt nyomás nagyon fölzgatta a lakosságot és ennek a rendkívüli izgatottságnak kell tulajdonítani a nagyvezér meggyilkolását.

Az orosz külügyminiszter utja. *Izvozszi* külügyminiszter négy héttig marad külföldön s Berlin után Páris, Londont és Rómát fogja meglátogatni.

Angol tengerészcsapatok Konstantinápolyban. Drudy angol altengernagy, a középtengeri flotta parancsnoka ma a Hussard nevű ágyunaszádon Konstantinápolyba érkezett. A flotta több tisztje a Maine nevű kórházahajón érkezett.

AZ EGYETERTÉS
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

Marokkó veszedelme.

— Újabb bonyodalmak. —

Budapest, szeptember 3.

A marokkói helyzet még mindig csak kombinációkra ad alkalmat, mert a sok ellentmondó hírből nem lehet megállapítani, hogy az ország belsejében voltaképp mi történik. Annyi bizonyos, hogy a különböző ellenséges pártok nagyban fegyverkeznek. Raizuli állítólag megnyerte az összes hegyilakók támogatását, ami ha igaz, hogy nemsokára életjelt is ad magáról. Bár ellenőrizhetlen hír szerint Raizulit egy fanatikus kábyl meggyilkolta volna, de ezt más forrásokból határozottan megczáfolják.

Raizuli halálhíre.

Kazablanka előtt ma sem történt különösebb esemény. Hír szerint *Renault* francia követ legközelebb Kazablankába érkezik, hogy a katonai hatóságokkal tárgyaljon. Masaganban a helyzet egyre válságosabb lesz. Az ottani vámraktárakban két millió töltény van és Mulej Hafid ezeknek kiszolgáltatását követeli. A lőszer a marokkói kormány tulajdonát képezi, mindazonáltal a város lakossága, amely az új szultánhoz szit, azt kívánja, hogy a lőszer adják át az új szultánnak. A francia hatóságok el vannak szánva, hogy a lőszer eltávolítását megakadályozzák és legszívesebben egy hadihajóra szállítanak a töltényeket. Másrészt azonban attól tartanak, hogy a töltények elszállítása a benszülőttekkel való ellenségeskedésekre vezetne. Az új szultán rendkívül haragszik a francziákra, amiért a lőszer kiadását megakadályozták. A *Matin* jelentése szerint a tegnapi minisztertanács is azzal a kérdéssel foglalkozott. Szóba került a maghzen csapatainak visszavonása által Tangerben teremtett helyzet, valamint Raizuli eljárása is. Tegnapi hírek szerint Raizuli egy Beni Aros törzshöz tartozó kábyl megölte.

Ezt a hírt azonban megczáfolják, sőt egy Tangerbe érkezett futár állítása szerint az összes kábyl törzsek összegyűltek egy általuk szentnek tekintett helyen és újra letették Raizuli kezébe a hűség esküt. Raizuli tegnap reggel 8 órakor még ép és egészséges volt. Raizuli kijelentette, hogy ő nem akarja megtámadni Tangert, hanem csak azok ellen a törzsek ellen fog háborút folytatni, melyek vele szemben ellenséges magatartást tanúsítanak. A hegyi törzseknek nagyon imponál az a győzelem, melyet Raizuli a sherif csapatain aratott és sietnek hozzá csatlakozni. Raizuli hívei igen érelyesen lépnek föl azok ellen, akik a sherifet támogatják. Shetnan helységet, melynek lakói a sherif mellé álltak, Raizuli emberei elhamasztották. Raizuli jelenleg Tangertől másfél napi járóföldre sidi balu birtokán tartózkodott. Ezt a helyet egész Marokkóban szentnek tisztelik. Raizuli verekedés esetén itt fog menedéket keresni és akkor a szultán teljesen lemondhat arról, hogy őt valaha foglyul ejtik. Ez a szent hely ugyanis egy rendkívül meredek sziklán épült, természetes és igen erős vár, melyet csak a legnagyobb nehézségekkel lehet megközelíteni és amelyet eddig teljesen bevehetetlennek tartottak.

A szultánok.

Abdul Aziz szultánról nagyon keveset tudnak a Marokkóból érkezett hírek. Állítólag, mikor megkapta Mulej Hafid ellenszultánnak a levelét, melyben ez felszólítja fivérét, hogy a trónról mondjon le, azonnal palotájába hívta az ulemákat és elébük tette a levelet, melyet Mulej Hafidtól kapott. Az ulemák egyhangulag azt a tanácsot adták a szultánnak, hogy Fezt azonnal hagyja el és haladéktalanul kezdje meg a háborút Mulej Hafid ellen. A tangeri gazdagok is az eddigi rezsim mellett tartanak és mint a *Daily Express* jelenti, nagy pénzbsszegeket ajánlottak fel a szultánnak, hogy a háborút megkezdhesse és Rabat felé vonulhasson.

A *Daily Telegraph* tegnapi tangeri jelentése szerint Buchtaben Bagdadi meghallja Tetuántól két napi járóföldre táborozik. A Raizulival folyó harcokról szóló hírek valótlanak. Drude tábornok Kazablanka előtt állandó táborot készít. Attól tart-

nak, hogy a közelgő viharos időszak arra fogja kényszeríteni a hadihajókat, hogy helyeiket elhagyják, amely esetben a hajók ágyúzása a szárazföldi csapatokat nem támogathatja, minthogy a fényszórók ez esetben nem világíthatják be az egész területet. Ugyanazon lap larasi jelentése szerint 1-én érkezett oda Fezből az utolsó európai család, Cohen német orvos neje három leányával és két fiával. Cohen dr. a benszülöttek kérelmére Fezben maradt, nehogy a város orvos nélkül maradjon. Kazablankai jelentések szerint a Zaer- és Tadtörtzsek a Drude tábornok ellen harcoló kabilokhoz csatlakoztak. A két törzs 12 régi ágyú felett rendelkezik, amelyeket még Mulej Hassan szultán hagyott annak idején Bamakerben.

Kazablanka előtt táborozó spanyol őrség tegnap éjjel kisebb marokkói lovascsapatot veit észre, mire fellármázta a tábor és lövöldözni kezdett a marokkóiakra. A golyók igen közel jártak a francia katonákhoz. A Drude tábornokkal történt megbeszélés folytán a spanyolok táborukat nyugatra tolták előre. Szeptember elsején a marokkóiak újabb támadást intéztek a spanyolok tábora ellen.

A francia minisztertanács.

A Párisban időző miniszterek tegnap a marokkói kérdés tárgyában tanácskozára gyűltek egybe. A konferencia után Clemenceau miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány egyelőre még semminő akciót sem veit tervbe. Ha a helyzet úgy kívánna, a távollévő minisztereket is Párisba hívják. A miniszterelnök egyben megcáfolta a Drude tábornok állítólagos visszahívásáról szóló híreket. A kormány teljesen megbizik Drude tábornokban és eszébe sem jut, hogy ezeknek egyenes haditervet írjon elő. Hir szerint a minisztertanács megállapodott abban, hogy a gyarmati katonákból álló dandárt és egy szudáni tartalékos vadászokból álló ezredet helyez készenlétebe.

Az Alliance Israelite Universelle újabb tizenöt ezer frankot szavazott meg a kazablankai inségen levő zsidó lakosság segítségére és táviratilag intézkedett, hogy ezt az összeget azonnal szétosztás az arra rászorultak között.

Hafid Muley proklamációja.

A francia hírlapok Hafid Muley proklamációjának szövegét közlik, amely azt mondja:

Miután a muzulmánok Udja megszállását tréfának tekintették, nem nyújtottak segítséget testvéreiknek. Ennek következtében az ellenség, amely ismerte a szultán gyengeségét, megszállotta Kazablankát, a legnagyobb marokkói kikötőt, kiutasította a város lakosait és a többi kikötővárosok megszállására hajókat küldött ki. Az ellenség Fezt és Marakes városait is meg akarja szállani. Hafid Muley megjegyzi, hogy ő, tekintettel a mozlímok azon egyöntetű óhájára, hogy őt szultánná proklamálják, elfogadta a méltóságot, hogy megvédhesse érdekeiket és az ellenséget visszakergethesse. Trónraléptét közhírré tették. Arra kéri az Istent, hogy a reá váró feladat teljesítésében támogassa. A Temps tangeri jelentése szerint a maghzen két lovasküldöncze érkezett oda, akik három levelet hoztak, az egyik Hafid Muleynek, a másik Aissa Ben Omar kaidnak, a harmadik pedig Auflus kaidnak szolt. Mohamed El Torres, a szultán képviselője, akinek e leveleket átadták, tartozik azokat mielőbb a czimzettettekhez eljuttatni.

Madridi hírlapi jelentések szerint a bilbaói spanyol hajórajt az a parancsot kapta, hogy Ferrolba iduljon, ahonnan valószínűleg Marokkó felé megy.

A Liberté madridi jelentése szerint a spanyol kormány a Franciaországgal kötött egyezménynek megfelelően elhatározta, hogy Tangert, Tetuant, Larachet, Alksart és Kehirt megszállja, hogy a marokkói rendőrség szervezéséig az európaiak biztonságáról gondoskodhassék. Philibert tengernagy tegnapi jelentése szerint Mazaganban nyugalom uralkodik. A síkföldön lakó törzsek között bizonyos izgalomság tapasztalható.

Mazagan és Kazablanka lakossága még folytatja a tárgyalásokat Hafid Muley képviselőjével. Kazablanka előtt újabb csata volt, amelyben szétszórta a Taddert és Mzabs harcosait. A Gliore és Gueydon csatahajók résztvettek a harcban, amennyiben e hajókról mintegy 60 ágyulövest tettek.

Az ismeretlen ur.

○

Szürke, bizonytalan világítású háttérben egy ismeretlen ur áll. Szikár, csontos arcú ember, sötét nézéssel, oldalán zörgő karddal. Zárkózott természetű bizonytalanságot szül azok szívében, akik tudni szeretnék, hogy mi lakozik az ismeretlen ur belsejében, önmagára parancsolt hallgatása pedig félelmet kelt.

Az ismeretlen ur: Ferencz Ferdinánd főherceg, a trón várományosa, aki most a hadgyakorlatok révén aktuális. Nekünk ismeretlen ur, mert legföjebb ha órákig volt hozzá szerencsénk. Szikár személye helyett hozzánk csak a róla szárnyaló hírek érkeznek, újságolván, hogy a magyar trón várományosa tud magyarul vagy nem tud magyarul, szereti a magyarokat vagy gyűlöli-e a magyarokat, tetszik neki az ország, vagy nem tetszik neki az ország.

Teljes bizonytalanságban élünk, hogy jövőendő királyunk szívében hogy vagyunk elraktározva. Az is igaz, hogy e töprengésünk merőben felesleges, mert az ismeretlen ur uralkodónk lesz, ha egy szót nem tudna nyelvünkön. Az iránt is nyugodtak lehetünk, hogy Ferencz Ferdinánd fog tudni annyit magyarul, amennyiből például a műcsarnok megnyitásánál ki fogja teremteni.

— Köszönöm, nagyon szép volt.

Minket tehát alig kell, hogy érdekeljenek az Ő fenségéről érkező hírek. Az osztrák gyáros, aki piacot keres Magyarországon, magyar levelezőt fogad, épugy a trónörökös is föltétlenül tanul magyarul, hogy meg tudjon felelni törvényes kötelességeinek. Közönyösen fogadjuk tehát az olyan híreket, amilyenek most is benne vannak a francia lapokban: Ő fensége már tökéletesen birja a magyar nyelvet.

Nyomoruságos helyzetünkben alig pirul ki arcunk az örömtől, alig dobban meg szívünk, amikor ily alapjában véve szomorú dolgokat hallunk. A vásárolt szerelemnél minék a torzul sikerült csábmosoly, amikor az ilyen tüzet a maga ridegségében sokkal becsületesebb. Nem vagyunk még annyira nyomoruságos lázarak, hogy örüljünk valaminek, amit különös kitüntetésképpen tartanak elénk és mint szinte meg nem érdemelt kegyet dörgölnek állandóan az orunk alá. Nem, annak nem tudunk örülni, hogy a trónörökös szorgalmasan tanul magyarul, csak siralmasan szomorú, hogy ennek így kell lenni.

Az ország leendő királyának kötelessége magyarul tudni s az nem dicséret, ha a francia lapok ezért megdicsérik.

A konopisti kastély uráról érkező más egyéb hírek se örvendeztetnek meg különösképpen. Amikor nyilvános és diplomata hírforrások újságolják, hogy Magyarország és a magyarok a trónörökös szívében lakoznak, mi, az urak uri göggel gondolunk arra, hogy mire való ez az állítás. A Csehországban élő, katonaszellemben nevelkedett Habsburg minket magyarokat nem fog szeretni soha, minthogy nem szeretett soha a multban. Mint közjogi méltóság nem lesznek hangosan megnyilvánuló érzelmei, csak jól meggondolt, kiformált kijelentései és ezek sohasem fognak minket megtéveszteni az ember érzületét illetőleg.

A szerelmet erőltetni nem lehet s mi jól tudjuk, hogy Magyarország jövőendő ura nem szeret, nem is szerethet. Nincs a vérében, nincs a nevelésében, nincs sehol. Nem is kell. Az örökösödési törvények a trónra ültetik őt, ami törvényeink pedig majd rákényszerítik, hogy alkotmányos uralkodó legyen.

Mozgó képek.

Modern történetek.

A haladó kor — ez csak természetes — kell, hogy hatását éreztesse az irodalomban is. Mai napság már más tárgyak, más események izgatják és érdeklik a nagy közönséget, mint ezelőtt. Ezt nem szabad a novelláirónak figyelmen kívül hagyni. Szokott önzetlenséggel követendő például ime néhány modern minta-novella tárgy.

I.

A jó parthie.

A gyönyörű park terebélyes fái boldog süttogással — talán szerelmes sóhajok voltak ezek — nézték a padon ülő szépséges szép grófkisasszonyokat. Néha megrázkódtak a park büszkeségei, mintha kéjes gondolatok járták volna át tagjaikat. És lombjaikat mélyebbre hajtották: hadd hallják miről csicseregnek a vidám grófkisasszonyok, büszke családok féltett virágai.

— Szép az élet! — süttogta pirulva az egyik, a szökehajú, rózsásarcú grófkisasszony.

— Oh igen, ha a jelen boldog és a jövőbe megnyugvással nézünk.

— Te boldog vagy? — kiálták társnői és irigyledve néztek a hercegnőre.

— Az vagyok.

— Szerelmes vagy!? — kérdezték a leányok és közelebb simultak.

— Az vagyok! — mondá a hercegisasszony és szemei megvillantak. — És tudom, hogy ő is szeret!

Néhány nap mulva egymáséi leszünk! Ő megszóktet! — Ah! — sikongták a leányok. — Kicsoda? A kis Viki gróf? Vagy talán Buczi báró? Nem, én tudom, a Kari főhadnagy...

— Ugyan, micsoda bolond beszéd! Más, oh más! — és a hercegnő arca szinte átszellemülten ragyogott.

— Kicsoda?

— A kastély pöczegődör tisztítója! — szolt felcsengő hanggal.

És társnői arca az irigységtől lila-kék lett, mint alkonyatkor a havasok hólepte bércze...

II.

Utolsó tanács.

Haldoklott az apa. Már felserdült fiai zokogva vették körül ágyát; tudták, hogy a küzdelem a csontember és édes atyjuk között már nem tarthat sokáig.

Most megmozdult és intett az apa. Szólni akart. A fiuk közelebb hajoltak és figyelték utolsó szavait.

Az öreg nagy nehezen felült, elfojtotta kínos köhögését, aztán így szolt:

— Fiaim! Én már nem sokáig élek. Elköltözöm, de nem okosan étem, vagyont tehát nem hagyhatok. Becsületet munkával nem tudtam se szerezni, se megtakarítani. De fogadjátok meg utolsó tanácsomat: — boldogok és gazdagok lesztek.

Azzal az idősebb fiúhoz fordult:

— Légy élelmiszerhamisító!

A második fiúnak ezt mondta:

— Légy szénkereskedő!

E szavak után hátrahanyattolt és arcán nyugodt mosolylyal meghalt.

III.

Az élet ördöge.

Hangos vitaközös zaja hallatszólt az egyik asztaltól. Három férfi ült ott. Azok disputáltak.

— Bolondokat beszélés! — mondá az egyik.

— Dehogyan beszélék! Én tapasztalataimból szűrtem le a tanulságot.

— Mit, tapasztalás! Ezer és ezer bölcs vita, hangoztatta, tanította, hogy az embert a remény tartja fenn.

— Nem igaz! Szamárság! A remény az élet ördöge, amely csábit, mindig beljebb és beljebb csalogat, míg aztán végleg elmerül.

— Eh.

— Semmi eh! Példa vagyok reá és még százczeren. Én is reméltem. Biztam, hogy kitarással elértem a czéomat, megváltoztatom mostoha sorsomat. Százczren így vannak, mint én. Reményemet ápoltam, — pedig a remény fenntartása pénzbe került. Sokba. De nem csüggedtem. Nem fizettem adósságaimat, eladtam mindenemet, később még apróbb svindliket is elköttem, aztán nagyobbakat, csakhogy a reményt etessem, tápláljam. És most nincs semmim. Mindezt a reményemnek köszönhetem.

— És mi volt a reményed?

— Hogy az osztálysorsjátékon nyerek! — felelé a kétségbeesett.

És kifakadásában százezrek panasza visszhangzott.

IV.

A világlátott.

Megálltak a Bazilika előtt.

— Gyönyörű épület! — jegyezték meg a vidékiek.
— Ez semmi! A római Péter és Pál, az még nagyobb! Gyönyörű! freskói kincseket érnek! a mozaik díszei versenyeznek a velencei Szent Márk templomával! Van is bámulója elég! Ambátor én inkább a természeti szépségekre rajongok! Ah, egy utazás az amerikai prairieken át, vagy pedig le a Nilus völgyén! Mily felséges dolog! felmászni a glecserek világába, ahol minden pillanatban elnyelheti az embert egy ólalkodó hóborította szakadás, vagy pedig megsemmisülve állani a bõmbõlõ Niagara-zuhatag mellett, amely szinte szédítõ látvány, különösen télen, amikor be van fagyva.

— Látta? — kérdezték áhitattal.

— Láttam.

— Ezek vidékek, ezek országok! Vagy mit szóljak a forrongó Vezuvról, a fenséges skót hegyekről, a háborgó óceánról, van ez nálunk? És a párisi Eiffeltorony, a müncheni Bavária, a madridi Alhambra, az igézõ svájci tavak...

— Látta?

— Láttam.

— Irigylendõ ember. Nagyon sokat utazik...

— Én, dehogyl

— Hát hol látta ezeket a gyönyörű dolgokat.

— Mindennap elmegyek a mozgósínházba...

Box.

A karintiai hadgyakorlatok.

— A plõhgallérosok játéka. —

Holnap reggel megkezdõdik a hadjárat a békében, amely ezuttal szigorubb lesz, mint máskor, mert a pohos osztrák generálisok ez idén nem kapják írásban, hol kell megállniok, hol kell megkapni a verést, vagy hol kell „dicsõséget“ szerezni az armádiának. Harcszertlen fog lefolyni a négynapos hadgyakorlat, ami azt jelenti, hogy a haragos osztrák generálisoknak lesz módjukban bebizonyítani, hogy a reglement szõrszálhasogató magyarázásával nem lehet csatát nyerni.

A karintiai hadgyakorlatokon a gráci III. és az innsbrucki XIV. hadtest vesz részt. A hadgyakorlatot *Ferencz Ferdinánd* fõherczeg vezeti, aki unokaöccsével, a most nagykorusított Károly Ferencz József fõherczeggel, mint beosztott ordonánccs-tiszttel tegnap este Klagenfurtba utazott, ahova a király szeptember negyedikén délelõtt negyed tízkor érkezik meg.

Kiséretében lesznek gróf Paar lovassági tábornok s báró Bolfras tábornok fõhadsegéd-ek, három szárnysegéd, a katonai iroda tisztjei, dr. Kerzl vezérõrzsorvos és a kabinetiroda néhány hivatalnok. Negyednégy órakor a király Sankt-Veitba érkezik; a pályaudvaron Ferencz Ferdinánd fõherczeg, Konrád vezérkari fõnök, a hadvezetõséghez beosztott tisztek s a politikai hatóságok fejei fogadják. Félórai idõzés után a király kíséretével és a hadgyakorlat vezetõségével tovább utazik Klagenfurtba. Klagenfurtban a vasuton 1/5 órakor ünnepies fogadás lesz. A klagenfurti várban a tábornoki és törzstiszti kar élén Szalvátor Lipót és Frigyes fõherczegek, Schõnaich közös hadügyminiszter és Latser osztrák honvédelmi miniszter fogadják a királyt.

A program.

Szakadó esõben teszik meg az utolsó elõkészületeket a király fogadására. A piros-fehér czõlõpõkõn nyugvó hadgyakorlati sátorban csendesebb lesz az élet, mint a legutóbbi 12 évben. Noha a polgári hatóságok fejei közül is hat személyt hívtak meg a sátorban tartandó ebédre, alig lesz összesen hatvan vendég a sátorban, a hadgyakorlatok fõintézközõségének tagjai teljesen távol maradnak tõle, a hadgyakorlati sátor vacsoráival csendben és gyorsan végeznek.

A hadgyakorlati estéknek tudvalevõleg érdekesebb mozzanataihoz tartozott, hogy vacsora után egyszerre csend támadván, a hadmûveleti osztály fõnöke felolvasta a két hadviselõ fél jelentéseit és a jövõ napra szóló rendelkezéseit, mire a király megfelelõ utasításokat adott és a döntõket az egyes nagyobb csapattestekhez ren-

delt. Ez most már meg fog szülni. A király a közvetlen parancsok osztogatásának jogát tudvalevõleg Ferencz Ferdinánd fõherczegre ruházta. Természetes, hogy a király a gyakorlatok iránt a legélelnebben érdeklõdik, de a csütörtöki nap közintézetekben teendõ látogatásoknak lévén szánva, a hadgyakorlatokat közvetlen szemléletbõl csak pénteken és szombaton fogja figyelemmel kísérhetni.

— A most folyó hadgyakorlatokon közremûködõ csapatok a 3. és a 14. hadtestbõl vannak véve, amelyek *Jenõ* fõherczeg és *Pottierek* altábornagy parancsnoksága alatt állnak. A harcszertlen teljessége érdekében jóval szigorubb feltételek alatt kell a gyakorlatokat végezni, mint eddig és így a terep jellegének megfelelõleg a lovasság részvétele csekély mértékre van szorítva; ellenben a tábori útegek mellett hegyi útegek is mûködnek. Az elõbbieket közül kiemelendõk az osztrák honvédség útegei, amelyek ezuttal elõször jelennek meg a hadrendben. Aránylag igen nagy számban fognak szerepelni a gyalogsági gépfegyverek, amelyeket az idén állatokon továbbtanak. Ezek ugyanis a tyroli és más hadgyakorlatokon már kitûnõen beváltak. A két fél felszerelése alkalmával számoltak az összes technikai újításokkal, amelyeket a hadügyi vezetõség mindig figyelemmel kísér és a rendelkezésére álló eszközök arányában alkalmaz is.

Próbálkoznak a mozgókonyhakkal, lesz továbbá két szikraállomás és egy-egy mozgó szikraállomás. Szállításra a teherautomobilokat alkalmazzák. Szerepelnek továbbá az eddig is alkalmazásban volt léghajóosztályok, telefonformációk stb. Ujítás a hadgyakorlatok fõintézközõségének jelzõballonja, amely ennek mindenkor állomáshelyét fogja jelezni s egyuttal arra fog szolgálni, hogy az esetõl-esetre csapattestekhez beosztott tudósítókat a helyzetrõl való haladéktalan jelentésre bírja. A motorkerékpárosok és különösen az automobilosok már szinte pótolhatatlan segédesszközévé váltak a magasabb parancsnokságoknak és az önkéntes automobiloskar csinos egyenruhás tagjai, akik az idén különösen nagy számmal vonultak ki és akik súlyos szolgálatukat eléggé nem dicsérhetõ kötelességû odaadással végzik, a fõhadiszállásokon alig lehetne nélkülözni.

A fõvezér.

Ferencz Ferdinánd fõherczeg, aki a király utasítása alapján fogja a hadgyakorlatokat vezetni, a hozzá parancsõrtisztként beosztott *Károly Ferencz József* fõherczeggel egyutt Schreiner lovaskapitánynak St. Veit a. d. Glan mellett Hundenbrunn nevû kastélyában fog lakni. St. Veitben laknak továbbá *Hötzenndorf* altábornagy vezérkari fõnök, helyettese *Langer* tábornok és a hadgyakorlatok vezetõségének vezérkara *Kraus-Elislago* ezredessel az élén. Ugyanitt szállásoltattak el a hadvezetõség és a térparancsnokság csapatörzsei, a lovas parancsõrtisztek, az önkéntes automobilisták, a motorkerékpárosok, egy távbeszélõ-osztály, egy jelzõosztály, egy tábori nyomda, valamint a törzscsapatok. A legfelsõbb fõhadiszállás Klagenfurtban van strausenburgi Arzczerdes parancsnoksága alatt az ottani királyi várban. A tágas épületet nagy lugasokkal körülvett udvar környezi, amely négy utcára szól.

Az idei hadgyakorlatok alapjául szolgáló feltevés mind a két fél részére többrendbeli, helyáll elhatározás lehetõségét adja meg. Katonal körökben tehát méltán feszült figyelemmel várják a hadgyakorlatok lefolyását. Az ilyen gyakorlatok azonban sokat veszítenek értékükbõl, ha azt a bizonytalanságot, amelyben mindegyik fél az ellenfél csoportosulását és mozdulatait kémleli, megvilágítják a sajtóban megjelenõ közlemények, amire háboruban természetesen semmi körülmények közt sem lehet számítani.

A nagy titok.

A hadgyakorlatok vezetõsége tehát azt a kért intézte a sajtóhoz, hogy a mozdulatokról ne közöljön semmit, amit az újságok annál szivesebben fognak respektálni, mert az önállóan mozgó tábornokok intézkedéseit ugyanis nehéz megérteni.

Mindenesetre mulatságos, hogy a sajtó ellenõrzésétõl nem azért félnek a tábornokok, mert a korai hradások tájékoztathatnák a vezéreket, hanem mert az elsõ szabadjárá eresztett harcjátéknál olyanféle blamázsoktól félnek az aranygalléros liszteskabátosok, hogy a csapatok az összes reglementek ellenére szépen elsétálnak egymás mellett, amint az 1898-ban egy hadgyakorlaton megtörtént. A hadvezetõség biztosítja a sajtót, hogy majd ad tudósítást a gyakorlatok állapotáról. Hogy ebben csak gyönyörű hadítettek lesznek felsorolva, ezt gondoljuk, kétséget sem szenved.

Az áldozatok.

A hadgyakorlatok tulajdonképpen még meg sem kezdõdtek, de a játék máris áldozatokat követelt. Megirtuk, hogy a gyakorlatokon több haláleset és megbetegedés fordult elõ s bizonyosra vehetõ, hogy a következõ napokon lezajló mûcsaták még több emberáldozatot fognak követelni. Az embertelenség is gyönyörűen virágozik.

A Grazer Tagespostban Hoffmann von Welenhof képviselõ levelet tesz közzé, amelyben azt írja, hogy biztos értesülése szerint a karintiai hadgyakorlatokon nagyon rosszul bánnak a katonasággal.

Néhány nap elõtt történt például a manõvereken, hogy a 6. hadosztály-tüzérezred egy tüzere Fuglauból Altenburgba ment egy szerkocsival municzióért. Utközben a lovak egyike megbokrosodott és elfõrte a szekér rudját. Hadnagya ezért két órai kikötésre ítélte és a szerencsétlen katonát ki is kötötték egy fához. Körülbelül egy órát szenvedett így, mikor elájult. Véletlenül arra ment egy parasztgazda és észrevette a kikötött eszméletlen tüzért. Nagy lármát csapott és erre a faluból sokan gyültek össze. A nép felháborodva követelte, hogy a szerencsétlen katonát szabadítsák meg. A tömeg fenyegetõzése már-már veszedelmes kezdett lenni, midõn egy õrnagy elrendelte, hogy oldják fel a köteleket. A tömeg aztán elszéledt. A lakosság közt nagy az elkeseredés. Az ezredorvos megvizsgálta a kikötött tüzért, aki másnapra szabad volt és még három napig csak könnyebb szolgálatot teljesített.

A hadügyi vezetõség persze a kegyetlenkedéseket is, meg a halálozásokat is tagadja és vidáman czáfol. A czáfolatok, a friss sirok pedig ott maradnak a távol Karintiában és nem hazudtolják meg a tábornokokat.

TÁVIRATOK.

Az antwerpeni sztrájk.

Antwerpen, szeptember 3. Az izgatottság egyre nõvekszik. A rendõrség erõten a tömeggel szemben és gyakran kényszerül fegyverhez nyulni. A polgárõrség haladéktalan egybeállítását tervezik.

Japán és Kína viszonya.

Tokió, szeptember 3. Kinának Japánnal szemben legutóbb tanusított barátságatlan magatartására való tekintettel egyes körök annak szükségességére utálnak, hogy egy kiváló japán államférfiúnak Kinába való kiküldetésével az utóbbira nyomást kell gyakorolni. Ezen állásra vagy Okuma grófot, vagy pedig Ito márkit ajánlják.

Galicziai választás.

Lemberg, szeptember 3. (Sajtó tudósítónktól.) Baraz községben a tartománygyûlési pótválasztáson a szocziáldemokraták és a ruthének szocziálista parasztjelöltje Smigielski gyõzött 78 szavazattal 144 szavazattal közül. Ez az elsõ eset, hogy a galicziai tartománygyûlésbe szocziálista képviselõ került be.

Közgazdasági távirat.

Csikagó, szept. 3. *Gabonarõzsze*. Zárlat. Buza irányzata szilárd, szeptemberre 94¹/₄ K., deczemberre 99¹/₄ K. Tengeri szilárd, szeptemberre 61¹/₄ K.

Csikagó, szept. 3. *Terményõzsze*. Zsir októberre 8.87, tegnap —, januárra 9.02, tegnap —. Szalonna short clear 8.81, tegnap —. Sertésus októberre 15.62, tegnap —.

New-York, szept. 3. *Terményõzsze*. Gyapot. New-Yorkban 13.55, szept.-re 11.61, decz.-re 12.34. New-Orleansban 13³/₁₆. *Petroleum* stand withe. New-Yorkban 8.45 Filadelfiában 8.40, raffined in cases 10.90, Credit Balances of oil City 10.78. Zsir. Vestern Steam 9.45 Rohe testvérek 9.60. — On 36.25—37.00 Réz 17.60—18.—

A Nemzeti Múzeum könyvtára.

— Tarthatatlan állapotok. —

Budapest, szeptember 3.

Elismerésre méltó őszinteséggel számol be Szalay Imre, a Nemzeti Múzeum nagyérdemű igazgatója a vezetése alatt álló intézet múlt évi működéséről egy jókora könyvet kitevő jelentésében.

E jelentésnek vannak egyes részei, amelyek vádiratnak is beillenek és oly tarthatatlan állapotokról vonják le a leplet, amelyeken segíteni a nemzeti becsület elsőrangú követelménye.

Amit a sajtó régen hangoztatott, most maga az igazgató hirdeti, hogy az az épület, amely 70 év előtt, amikor épült, igen jól megfelelt a céljának, ma már a gyűjtemények szerencsés megnövekedése miatt oly szűkké vált, hogy a tárgyak tárlati kiállítására még a képtár és a főrendiház kiköltözése után sem nyújt elegendő tért.

Legrosszabb helyzetben van a könyvtár. Ott már nem is nyomorúságos a helyzet, de egészen botrányos. Még pedig nemcsak azoknál az okoknál fogva, amelyeket az a jelentés felsorol, de vannak ott olyan visszasságok is, amelyekre az igazgató nem terjeszkedik ki valószínűleg azért, mert nincs róluk tudomása.

Szalay Imre szerint legsürgősebb szükség volna egy nagyszabású olvasóteremre és és több dolgozó terem építésére, mert ameddig a British Museum Reading Roomjához hasonló olvasóteremünk nincs, addig ebben a gazdag könyvtárban igazán tudós buvárkodásról nem igen lehet szó.

Nos, kijelentjük az igazgató urnak, hogy akár milyen tágas, fényes és alkalmas berendezésű olvasótermet építtetne is az állam a Nemzeti Múzeum könyvtára számára, ott semmilyen irányú igazi tudományos buvárkodást nem fognak folytatni.

A Nemzeti Múzeum könyvtára ugyanis a leggyámoltalanabbul, sőt mondhatnók a legszegényebbetesebb maradisággal rendezett könyvtárak közé tartozik a művelt nyugaton.

Első és legdöntőbb bizonyíték erre az, hogy a hivatalos statisztikai adatok dacára még a mai napon is senki sem tudja, hogy hány kötet könyv van benne. S az eltérés nem is csekély. Csak nemrég is még olvashattunk kimutatásokat, amelyekben millió kötetekről volt szó, másokban mintegy 800.000-ról. Hol itt az igazság? És honnan származott a nagy eltérés?

Nincs katalógus.

De menjünk tovább. A tudományos buvárkodásra elszánt ember megjelenik a könyvtárban és bizonyos szakmának az irodalmát akarja megösmerni. Oda fordul tehát valamelyik könyvtári tisztviselőhöz és utbaigazítást kér.

Ekkor a következő mulatságos eset történik vele. A tisztviselő megnézi a kérdőcéduláját és látván, hogy az üres, azt tanácsolja neki, írja fel arra a kívánt művek címét.

A buvár most megdöbbenve néz a tisztviselőre.

— De hiszen uram, ha én azokat a címeket ösmerném, akkor nem kellene nekem még csak most tanulmányozni a tárgyam irodalmát. Én éppen azért jöttem, hogy esetleg könyvtári fölfedezést is tegyek. Tessék tehát nekem a szakmám egész itt meglevő anyagáról szóló nyomtatott kimutatást adni a kezembe.

— Nyomtatott kimutatást? Egyes tudományos szakmák szerint rendezve? Azzal nem szolgálhatunk.

— Talán a katalógusokban lehetne utána nézni? veti közbe ilyenkor egy-egy szolgál, aki a ceszélgetést figyelemmel kíséri.

— A katalógusok csak egy példányban vannak meg és azért azokra nagyon vigyáznak. Az apát őrzi őket saját maga. Tessék hozzáfáradni, talán megengedi önnek, hogy használhassa őket

Az elszánt buvár ekkor fölkeresi az apát urat. Ez egy tudományosan képzett férfiú, a Széchenyi-család egykori házi nevelője, akit ugyan az állam fizet, de épenséggel nem érzi magát államhivatalnoknak. Püspöki allűrökkel fogadja a kérelmezőt és mivel tud kegyes és nagylelkű lenni, a buvárnak a legtöbb esetben meg is engedi, hogy a titkok titkához hozzáférhessen. Megtörtént már azonban, hogy éppen katolikus egyházi ünnep volt és a buvár nem jutott a lajstromokhoz.

Már most tessék ezekkel az állapotokkal összehasonlítani azt a kezelési eljárást, amelylyel ugy a londoni, mint a párisi közkönyvtárakban találkozunk az ember. Ott a látogatót egy hivatalos magaslatán álló tisztviselői kar fogadja és akárki áll vele szóba, a modora udvariasságának mértékéből nem lehet kitalálni, altiszt-e az illető, vagy éppen maga az igazgató? Az olvasót ott egyenlően megbecsüli mindenki, mint olyan embert, aki véget a könyvtárt létesítették és fönntartják. Ott a művelődés terjesztése az első főcél és nagyon is vigyáz arra mindenki, hogy a látogatónak valahogyan el ne vegye a kedvét megvárakoztatással, az utjába gördített esztelen akadályokkal vagy illetlen nagyképződéssel és leereszkedő kegyosztásokkal. Londonban vannak könyvtárak, ahol az olvasónak a buffeteremben még ingyen teát is adnak, hogy ezért se legyen kénytelen buvárkodását félbeszakítva, az épületet elhagyni.

Vakáció a könyvtárban.

Konstantinápolyban ellenben balkán felfogás szerint az egyetlen könyvtárba alig lehet bejutni, de csak nézegetni szabad, aki pedig olvasni és jegyezgetni akar, az császári engedélyt tartozik szerezni, amihez nagykövetségi ajánlás szükséges.

Ha egy külföldi tudós vetődne Budapestre, vajjon hova sorozná a Nemzeti Múzeum könyvtárát? A nyugati vagy a balkáni könyvtárak közé?

Ajánlani kell azonban a külföldi tudósoknak, hogy jól megválasszák az évszakot, amikor Budapestre jönnek buvárkodni. Az évnek július és augusztus havában például ide ne fáradjanak, mert a művelődésnek ennek a milliós lakosságú városában e hónapokban egyetlenegy közkönyvtárt sem fognak nyitva találni. Az összes újságok a Napirend rovatokban 70 napig állandóan azt kénytelenek hirdetni, hogy: „A nyilvános könyvtárak zárva.” Zárva természetesen az egyetemi könyvtár, zárva az Akadémiáé és zárva a Nemzeti Múzeumé.

Személyes jelentkezés.

Azonban legyünk igazságosak. A Nemzeti Múzeum könyvtárát is lehet használni mindazoknak, akik erre engedélyt kapnak a püspök vagy apát urtól. Megtörtént, hogy egy újságírónak sürgős megnézni valója volt valami statisztikai műben, a lelkiismeretessége fölvitte a Múzeumba és ott bement a könyvtárba. Ott ezzel fogadták:

— Bocsánat, most először is vakáció van, másodszor: takarítás.

— De hiszen itt mégis látok néhány olvasót.

— Ezeknek az apát ur adott engedélyt.

— Helyes. Én majd fölírom a kívánt könyv címét a kérelőlapra és azt a szolgál beviszi ő méltóságához. Ő méltósága aztán majd nyilatkozik.

— Az nem úgy megy kérem! Ő méltósága megkívánja a személyes jelentkezést.

— De nem vagyok feketébe öltözve. Keztyűm sincsen.

— Az nem baj. Ő méltósága hajlandó lesz ezektől eltekinteni. Nagyon leereszkedő modoru férfiú.

— Hát tisztelem ő méltóságát! felelt az újságíró. Kívánom, hogy mielőbb megyés püspök legyen. De tessék megmondani neki, hogy ameddig könyvtárnok, addig könyvet adjon, ne pedig kihallgatást. A kötelelességteljesítésen járjon az esze, ne pedig a maga személyének a tömjénezetetésén. Tudomásul veszem, hogy a Nemzeti Múzeumban azt a közszolgálatot, amit egy napilap teljesít, nem respektálják és a lap küldöttének a könyvkérését visszautasítják.

— Hja kérem ez a szabály, amikor nálunk nagytakarítás van!

Az újságíró méltányolta a szabályt és a nagytakarítást és dolgvégezetlen távozott.

Megmarad azonban az az impressziója, hogy abban a könyvtárban még nagyobb takarítást kellene csinálni.

Rabló kóborczigányok a fővárosban

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 3.

Vakmerő rablási kísérletet követett el ma éjszaka egy kóborczigány-csapat a főváros kellő közepén s nem a tetteseken mulott, hogy a kísérletből nem lett a dánosihoz hasonló véres szenzációjú rablógyilkosság. Maga a tény így is megdöbbentő azonban már és sürgősen arra int, hogy az illetékes körök erélyesen hozzá lássanak végre a cigány-kérdés rendezéséhez, mert megtörténhetik hovatovább, hogy az országban szerte csavargó kóbor cigánybandák vakmerősége olyan hallatlanná válik, hogy magát a fővárost fogják megszállani, illuzórisá téve minden közbiztonságot.

Nem érdektelen és a cigánykérdés rendezésénél is figyelmet érdemlő körülmény, hogy eddig minden cigányok által elkövetett véres bűntényben ugyanazok a családnevek szerepelnek a tettesek között. A *Lakatos* és a *Sztojka* család tagjaiból kerülnek ki a mindenre kész, vadállati gonosztevők. Ma éjszaka itt a fővárosban is a *Lakatos* család dolgozott.

Az eset különben a következő:

Kőbányán, a Maglódi-ut 7719. számú házában van Wohlgen Miksa pálinkamérő kantinja, ahová a környék gyárainak munkásnépe szokott betérni egy-egy pohár italra. A kantin jól megy és Wohlgen Miksa, az üzlet tulajdonosa jómódu ember hirében áll. Uglátszik, így informálta valami kém a főváros környékén kószáló cigánybandákat is, amelyek közül az utóbbi időkben csaknem mindennap be-be tévedt szétélni valamelyik jószemű, vállalkozó szellemű legény a kocsmába. A kantinosnak föl is tűnt már a gyakori cigánylátogatás, tartani azonban nem igen tartott semmitől, mert a korcsma közvetlen tőszomszédságában ott van a rendőrség 33. számú őrszobája. Akkor vakmerőséget tehát még egy kóbor cigánykaravánban sem tételezhetett fel, hogy a rendőrség közelében, ugyszólván a szeméi előtt próbálkozzanak meg a kirablásával. Wohlgen Miksa azonban nem tudja, hogy mire képesek a Lakatos család tagjai, akiknek sorából egy *Lakatos Tuta* kikerült.

Ma este a korcsma háznépe a rendes időben pihenni tért. Éjjeltájban azonban arra ébredtek, hogy kívülről vaiaki fészegeti az ajtókat. A megriadt háziak a korcsma helyiségbe siettek s ott óriási rémületükre észrevették, hogy az utcára nyíló ajtó már ki van feszítve s az utcán egy csomó fegyveres cigány ácsorog, várva, hogy a belső ajtó is ki legyen emelve sarkaiból. A korcsmáros és családja hirtelen zajt ütött s a lármára a szomszédos őrszoba egész legénysége kifutott az utcára. Az ágyból kelő rendőrök egy része, látva, hogy mi történt, fegyverért futott, másik részük pedig amugy fegyvertelenül a menekülő cigányok üldözéséhez látott.

A cigányok többször visszalöttek üldözőikre s több rendőrt megsebesítettek. Bizonyára el is menekültek volna szép szerével, ha szembe nem jön rájuk Zelenka rendőrellenőr vezetése alatt a cirkláló rendőrorjárat. Az orjárat aztán karddal támadt a rablókra s kettőt közülök megsebesítve, ártalmatlanná is tettek. A többi elmenekült.

A fogoly cigányokat, akik a Lakatos-familiából valók, behozták a főkapitányságra, ahol még az éjjel kihallgatják őket. A sebesült rendőröket a mentők a rendőrkórházba szállították.

EGYETERTÉS.

Szeptember hó 1-ével új előfizetést nyitottunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díjtalanul kapja a magyar család számára kiváló gondal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra	2 kor. 40 fill.
Negyedevre	7 kor. — fill.
Félévre	14 kor. — fill.
Egész évre	28 kor. — fill.

A fürdő- és nyaraló-évszak alatt a lapot előfizetőinknek bárhova pontosan elküldjük, ha a címváltozást kiadóhivatalunkban idejekorán bejelentik. Ebben az esetben sziveskedjenek mindig legutolsó lakhelyük címét is közölni.

UJDONSÁGOK.

A nagy katonai titok.

Az osztrák ármádián egy idő óta a reformálás mániája vett erőt. Rövid idő alatt egy csomó reformot léptettek életbe. Például: Megengedték, hogy a tisztek négy centiméternél magasabb, illetve ennél rövidebb gallért viselhesenek. Szolgálaton kívül szemet hunynak a lakkezipő, glacedziú és sok minden más előtt, ami az osztrák ármádia harczképességével van összekötésben. Most aztán, hogy a reformakció teljes legyen, a hadvezetőség rávetette magát a hadgyakorlatokra és ott is nevezetes újításokkal hozakodott elő. A béke vértelen háborúját a legnagyobb titoktartás jegyében akarja megindítani. A hadvezetőség azt kívánja a sajtótól, hogy semmiféle hírt se közöljenek a csapatok mozdulatairól. Mit akar ezzel elérni a hadvezetőség? Mert hogy a hadgyakorlatok operációit valami nagyon komoly haditényeknek tartja, az alig hihető.

Mi elismerjük, hogy a hadgyakorlatoknak ha már meg kell lenniök, komoly hátterük van addig, amíg arról van szó, hogy magasabb parancsnokok gyakorolhassák magukat, nagyobb csapatoknak harczba irányításában és azoknak harczra való kifejlesztésében. De hogy egy csata folyamán keletkezett különféle helyzeteknek hű képét adhassa egy békegyakorlat, ez egyszerűen képtelenség. De még ennél is nagyobb képtelenség azt hinni, hogy a lapok tudósításai veszélyeztetik a hadgyakorlatok harci karakterét. Nem veszélyeztethetik már azért sem, mert azok a fent említett eseten kívül, mindenhez hasonlóak, csak egy valószínűségi hadjárat képéhez nem.

Ha már reformálni akarják mindenképp a hadgyakorlatokat, akkor gondoskodjanak arról, hogy a legénységet az embertelen és gyilkos menetelésektől kíméljék meg. Mert a szabályzat szerint minden parancsnok köteles csapatját harczképes állapotban a kijelölt helyre vezetni. Már most kérdjük, harczképes-e az olyan csapat, melynek emberei már utközben összerogynak — ha ugyan meg nem halnak — a fáradságtól?

A felelet erre bizonyára az lenne a hadvezetőség részéről, hogy a csapatoknak meghatározott

időben ott kell lenniök a meghatározott helyen, ha török szakad. Ellenkező esetben zavart okoznak a hadvezetőség terveiben. Helyes. Csak hogy az ujabbkori hadjáratokban azt láttuk, hogy a parancsnokok intézkedtek, hogy olyan esetekben, ha valamely csapat forró napokon erőltetett meneteléseket végezt, levehesse a feszerelést. Csak fegyver és töltyéntáskákkal, könnyű nyári öltözetben meneteltek.

Azt a kérdést intézzük tehát még a hadvezetőséghez: intézkedett-e hogy erős meneteléseknél, kánikulai melegekben, a legénység a lehető legkönnyebb öltözetben, hátibőrönd és köpeny nélkül meneteljen? Mert ha nem intézkedett, akkor a hadgyakorlat nem felel meg a komoly harczszatnak, miután háboru idején ez bizonyára meg fog történni. Habár nem lehetetlen, hogy a hadvezetőség akkor is ragaszkodni fog a czopfhoz, aminek aztán nagyon komoly következményei lesznek.

Ahadügyminiszter és a vezérkari főnök, ha már minden áron reformálni akar, első sorban ezen a téren reformáljanak, mert ez sokkal inkább felel meg a modern hadviselésnek, mint az, hogy a lapok ne közöljenek részleteket a hadgyakorlat menetéről.

S—n.

Naptrend. Naptár. Szerda, szeptember 4. — Római kalh: Rozália sz. — Protestáns: Rozália. — Görög-ország augusztus 22. Zoltik és trs: — Zsidó: Elul 25. — A nap 5 óráig reggel 5 óra 21 perczkor, nyugszik: este 6 óra 25 perczkor. — A hold: kél: éjjel 1 óra 31 perczkor, nyugszik: délután 6 óra 9 perczkor. — A miniszterek nem fogadnak. A kiszolgált katonai alifisztek érkekezete esti 7 órakor Fő-utca 75. szám alatt. — Az osztrák-sors egyek húzása reggel 9 órakor. — Az Uránia Kigyó-téri szalonja nyitva délelőtt 9-től esti 8-ig. Belepődij 20 fillér. — A Könyves Kálmán-féle műintézet rendezés miatt zárva. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9—2 óráig. — A Szepiútvárosi Múzeum nyitva délelőtt 10 órától 2 óráig. — A Fővárosi Múzeum zárva. — A Földtani Intézet Múzeuma megtekinthető 1 kor. belépti díjjal. — A Történelmi Arcképcsarnok zárva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva délelőtt 10—1-ig. — A Éprajzi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A Közlekedési Múzeum nyitva 9—12 ig és 2—6-ig. — Az aquiumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—4-ig.

— **Személyi hírek.** Dr. Láng Lajos v. b. t. tanácsos, egyetemi professor, aki részt vett a kopenhágai nemzetközi statisztikai kongresszuson és utána nagyobb északi utat tett, visszaérkezett a fővárosba. — **Fraknói** Vilmos püspök Gasteinből, ahol a nyarat töltötte, e héten tér vissza a fővárosba. — **Bután** báró közös pénzügyminiszter Szerajevába érkezett. A pénzügyminiszter lidze fürdőhelyre megy. — Dr. **Herzl** Manó udv. tan. egyetemi tanár szabadságúttjáról visszaérkezett és ismét megkezdte működését. — **Klobucsár** Vilmos lovassági tábornok ma Hatvanra érkezett s megérkezése után József főherczeg szállására ment, ahol éppen akkor fogadtatások voltak.

— **Edvárd király Marienbadban.** Az angol király derültlen éli kurájának idejét a cseh Marienbadban. Ebédek, estélyek, színházi és kabaret-előadások váltakoznak s szellemes és kedves nők csevegése üti el a betegségokozta kedvetlenséget. Tegnap este Clark angol nagykövet ebédet adott az angol király tiszteletére a Weiman-szállóban, amelyre hivatalosak voltak gróf Nákó Sándor fiúmei kormányzó is a nevével s Vanderbilt amerikai milliárdos felesége és több angol notabilitás. Az asztalfőn az angol nagykövet neje ült, egyik oldalán az angol király, másik oldalán gróf Nákó Sándor fiúmei kormányzó, szemközt a nagykövet foglalt helyet Nákó Sándorné és Vanderbiltné között. Az ebéd este tizenegy órakor ért véget.

— **Kitüntetés.** Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter megengedte, hogy dr. **Frim** Jakab, aki a hüllye és gyengeelméjűek ápolásának első orvosa volt nálunk, elismerésképen a Körmendi-Frim ketős családi nevet használhassa.

— **Ferencz Ferdinánd fővadászatát megölték.** Blüthenbachthalban ma az erdőben holtan találták Ferencz Ferdinánd főherczeg vadászát, Engel-mayer Jánost. Az öreg embert vadorzók ölték meg. A tetteseket nyomozzák.

— **Kiss Áron üdvözlése.** A budai pedagógium igazgatóját, Dr. **Kiss** Aront, aki hosszú és érdemes szolgálat után most vonult nyugalmába, a király a minap udvari tanácsossá nevezte ki. A kiváló pedagógusnak a fővárosban működő volt tanítványai a kitüntetés alkalmából üdvözölni óhajtják őt s e végből szeptember 8-ikán délelőtt 10 órakor találkoznak a Krisztina-téri elemi iskolában, ahonnet festületileg mennek Kiss Áron Pauler-utcai lakására. Az üdvözlő beszédet **Moussing** Géza igazgató-ianitó fogja mondani

— **Uj udvari tanácsosok.** A király dr. **Pertik** Ottó és dr. **Bársony** János budapesti tudományegyetemi nyilvános rendes tanároknak a felsőoktatás és a tudomány terén szerzett érdemeik elismeréséül a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Uralkodók találkozója.** A berlini diplomáciai körökből az hallatszik, hogy egészen bizonyos, hogy Vilmos császár Ferencz József királynak hatvanéves uralkodói jubileumát föl fogja használni arra, hogy a vele benső baráti viszonyban levő uralkodót Bécsben meglátogassa és személyesen adja át neki szerencsekívánatát. A német császárt Bülow herczeg birodalmi kancellár is el fogja kísélni Bécsbe. A „Post” jelentésével szemben jól értesült berlini politikai körökben mitsem tudnak a német császárnak arról a tervéről, hogy Ferencz József királyt 60 éves jubileuma alkalmából meglátogatni szándékozik. Ezt a hírt természetesen senki sem czáfolhatja meg kategoricze, mert a két uralkodó közt fennálló barátság biztosítéka annak, hogy a német császár mindent el fog követni, hogy barátságának és szövetségársának jubileuma alkalmával kifejezhesse szimpátiáját. A „Post” jelentése már csak azért is korai, mert a jubileumi ünnepek mikénti lefolyásáról itt még nem tudnak semmit és az sem bizonyos, hogy az ünnepek olyan természetűek lesznek-e, hogy azon külföldi uralkodók is megjelennek. — A „Daily Express” a német császárnak Fallières elnökkel tervezett találkozását illetőleg arról értesül, hogy erre néve tényleg tárgyalások folynak. Néhány német lap nemrég azt írta, hogy a találkozás rövid időn belül megtörténik, de ebben az irányban még nem intézkedtek. Bárha azonban a német sajtó közlése korai volt, a „Daily Express” tudósítóját Párisban mindazonáltal felhatalmazták annak a közlésére, hogy legfelsőbb körökben elhatározták a találkozást, mely ha megtörténik, záróköve lesz a béke épületének, amelynek építőmestere Edvárd király. Edvárd király pénteken délután öt órakor utazik Londonba, ahová szombaton délután érkezik. A király utközben sehol sem fog hosszabban tartózkodni. Nem igaz, hogy Edvárd király találkoznia fog Fallières elnökkel. A Daily Mailnak táviratozzák Pétervárról, hogy Iswolsky orosz külügyminiszter, akit tegnap vártak Marienbadba, ma vagy pénteken érkezik oda. Edvárd király ugyanis tanácskozni kíván az orosz külügyminiszterrel ez orosz-angol egyezményről. Marienbadból Iswolsky Bécsbe utazik, hogy bemutatkozzék Ferencz József királynak, onnan pedig Biarritzba megy. — Éjjel jelentik, hogy Iswolsky orosz külügyminiszter ma Karlsbadba érkezett.

— **A bécsi téparancsnok felmentése.** Arlhauseni Freund lovassági tábornokot, Bécs város téparancsnokát felmentették állásától és egyuttal nyugdíjazták is. A fölmentés nemcsak katonai, hanem polgári körökben is nagy feltűnést kelt és a fölmentés okáról a „Die Zeit” jól értesült forrásból a következőket közli:

A hadbírótság nemrég a bécsi helyőrség két altisztjét az alantosokkal való durva bánásmód miatt vizsgálati fogságba helyezte és a lefolytatott nyomozás eredményéhez képest börtönbüntetésre ítélte. Latscher osztrák honvédelmi minisztert ebben az ügyben meginterpellálták a parlamentben, ahol a miniszter kijelentette, hogy a vádlott altiszteket a legszigorubb büntetéssel sújtották. Ugyanazon a napon azonban, amikor a miniszter a fentebbi kijelentést tette, a két altisztet szabadon bocsátották, mert időközben Freund tábornok, aki mint téparancsnok egyuttal felettes hatósága a hadbírósnak is, kegyelmet adott az elítélteknek. A téparancsnok ezzel a kegyelmi ténynyel egyrészt Latscher minisztert dezavualta, másrészt kompromittálta a hadsereget is. Freund tábornoknak a téparancsnok felelősségteljes tiszteben nem volt szabad elágyulnia, hanem a körülmények szigorú mérlegelésével kellett volna ítéletét megalkotnia. Ez az emberileg megérthető ténykedés politikai és katonai hiba volt és ezért kellett Freund tábornoknak mennie.

— **Üngyilkos igazgató.** Párisból jelentik nekünk: A Société Lyonnaise de Credit igazgatója, Dubuy, aki ellen tegnap letartóztató parancsot adtak, ma agyonlőtte magát.

— **A perzsa nagyvezér meggyilkolása.** Azt a hírt, melyet tegnap hozott Teheránból a táviró s mely azt újságolta, hogy a perzsa nagyvezért meggyilkolták, megerősítik. A gyilkos neve *Abbasali* volt, foglalkozására nézve pénzváltó. Amikor a gyilkos a nagyvezérrel végzett, menekülni akart, de egy katonával került szembe, aki el akarta fogni. Ezt a katonát is lelőtte, azután önmaga ellen irányította a fegyvert és agyonlőtte magát. Leveleket találtak nála, amelyekből kitűnt, hogy a bakui forradalmi bizottság bizta meg a tett elkövetésével. Ujabb jelentések szerint a helyzet Perzsiában állandóan nagyon izgatott. A kormány által utóbbi időben gyakorolt intézkedés rendkívül izgatottságot és zavargásokat idézett elő, mely állapotnak a kifolyása volt, hogy a nagyvezért meggyilkolták.

— **Emlékezés Rapaics államtitkára.** Gróf *Mai-lith* József indítványt nyújtott be a Tiszavölgyi társulathoz, hogy a közelmúltban elhunyt *Rapaics* Radó államtitkárnak, a vízügyek terén kifejtett hasznos tevékenységéért, díszes emlék állíttassék. Gróf *Mai-lith* József indítványozza, hogy a Tiszavölgyi társulat szavazzon meg az emlék megörökítésére jelentékenyebb összeget, proponálja továbbá, hogy a vízi társulatok hivassanak föl gyűjtésre és hogy a társulatok és a földmivelésügyi miniszterium küldjön ki egy öttagú bizottságot, amely a továbbiakban eljárni lesz hivatott.

— **Kolerahírek.** Kellő óvatossággal és fentartással megemlékeztünk egyes lapoknak arról a híreről, hogy máramaroszigeti táviratok szerint Máramaros vármegyében több községben és legutóbb Alsóvisón koleragyanus esetek fordultak elő, melyek közül több már halállal végződött. Más tudósítások szerint azon a vidéken koleranosztrazs lépett föl. Máramaroszigeti hiteles információk alapján az *Egyetértés* már tegnap megírta, hogy ezeknek a híreknek semmi alapjuk nincs, ma pedig félhivatalosan is megerősítik, hogy ezek a hírek teljesen alaptalanok. A belügyminiszterium közegészségügyi osztályából már augusztus 20-án kiküldetett Ung, Bereg és Máramaros vármegyékbe az Oroszországban fellépett járvány behurcolásának megelőzése iránti óvintézkedések ellenőrzésére a belügyminiszterium egyik orvos-tisztviselője, dr. *Hajdu* Imre, aki ma betérjesszett jelentésében előadja, hogy a nevezett vármegyék területén sem ázsiai kolera, sem kolera-nosztrazs előfordulásáról nem hallott hírt. Az újabb újsághírek folytán a belügyminiszterium közegészségügyi osztályának főnöke távirati uton felvilágosítást kért Máramaros vármegye alispánjától. Az alispán ma távirati válaszában szintén teljesen alaptalanoknak mondja a koleraesetek előfordulásáról szóló híreket és közli, hogy Alsóvisón 2 vérhas-eset fordult elő, de egyik sem volt halálos kimenetelű. A vármegye alispánja különben minden intézkedést megtejt, ami az esetleges kolera behozatalát megakadályozná, vagy a vérhasnak járványává váló fajlását meggátolja. Senkit Körösmezőre nem bocsájtanak s az utasokat veszteglő kórházban veszik vizsgálat alá. A galicziai helytartóság hasonlóképpen semmit sem tud arról, hogy a galicziai és a magyar határon koleragyanus eset fordult elő. A magyar hatóságtól sem jött e részben semmi értesítés. Galicziában az egészségi viszonyok teljesen jók. A helytartóság azonban hivatalos jelentést kapott, hogy a kiewi kormányzásban tizenhatan betegedtek meg és egy beteg meghalt kolerában. A helytartóság szigorú rendeletet küldött a kerületi főnökségekhez, hogy tartanak szemmel mindenkit, aki Oroszországból érkezik. Oroszország más részeiben is szedi áldozatait a kolera. Így a Visztula mellett oly nagy mértékben pusztít a szörnyű betegség, hogy a közelben, a porosz határon levő Thornból szuronyral kergetik vissza az érkezőket, nehogy behurcolják Poroszországba is a kolera. A kolera, úgy látszik, az Oroszországgal szomszédos más vidékekre is elterjed. Így egy Niucsvángból Yokohamába érkezett gőzös egyik matróza kolerában meghalt. Az utasok már partra szállottak volt, amikor a koleraesetet konstatálták.

— **Vasuti összuittkozás.** Lyonból jelentik: Egy tehervonat összuittkozott a Voulte-sur-Rhône-Lyon-i vonalon egy személyvonattal. Egy ember meghalt, nyolcz megsebesült.

— **Az igazi orosz férfiak bandája.** Az odesszai zavargások tegnap különösen elfajultak. Az igazi orosz férfiak bandája már napok óta garázdálkodik, de szombaton, mikor a városban dinamit-robbanás történt, amely egy rendőrtisztviselőt és két közrendőrt megölt, az utcán már nem is titokban lövöldöztek. Nem rejtkezhelyről, hanem a forgalmas tereken állottak föl és onnan lövöldöztek a zsidókra, meg a diákokra. Moldovan külvárosban a zsidó kórház előtt állást foglaltak a banda tagjai, minden arra menő zsidót lelőtték, sok embert revolverrel terítettek le. Szeptember 1-én behatoltak a belvárosba és ott is, a rendőrök szemeláttára lövöldöztek a zsidókra és a diákokra. Megtörtént, hogy több egyetemi hallgató kocsin akart menekülni a támadók elől, de a rendőrök feltartóztatták őket és nyugodtan nézték, amikor a banditák véresre verték a diákokat. Szeptember 2-án temették a bombarobbanáskor meghalt rendőröket. A temetés után az igazi orosz férfiak szövetsége valóságos hajszát indított a zsidók ellen. Három nap alatt két zsidót öltek meg és sok száz embert megsebesítettek. Sok raktárt kiraboltak és felgyújtottak.

— **Követendő példa.** Lueger uram hazakerült a szanatóriumból és mihelyt a hideg zuhanyok világából kikerült, sietett egyet rugni a magyarokon! A bécsi tanácssal egy dörgedelmes határozatot hozott, a melyben tudtára adja mindenkinek, akiket illet, hogy ezentul, ha Magyarországból *Wien* helyett *Bécs*-re címezett küldemények, átiratok érkeznek, azokat kimélet nélkül vissza kell utasítani.

Gut gebrüllt Löwe! Helyes a dörgés! Ime a szanatórium hatása. Lueger okosat is tud csinálni. Mert ez feltétlenül okos dolog. *Wien*, az *Wien* és nem *Bécs*, amint hogy *Breslau* az nem *Boroszló*, *Leipzig* nem *Lipce* és a többi osztrák vagy német városnak meg van a neve.

És tessék ebből a mi hatóságainknak, kereskedőinknek is okólni. *A magyar helységeknek is meg van a magyar nevük.* Tessék irgalmatlanul visszaküldeni a leveleket, küldeményeket, amelyek német címzéssel és a városoknak elnémetesített nevével érkeznek. Vissza! *Nincs Schässburg*, nincs *Pressburg*, *Hermannstadt*, *Oedenburg* és különösen *nincs Ofen-Pest*, vagy *Budapest in Rumänien*. Vissza az ily címzésekkel, amelyeket részben a tudatlanság, de jó részben az epéskedő, rosszindulatú komiszkodás szül.

— **Sikkasztó postamester.** *Dekanicz* István posta- és távirati kerületi biztos táviratban tett feljelentést a budapesti főkapitányságon *Kántor* Ferencz állomásfőnök és postamester ellen. *Kántor* Erdődön teljesített szolgálatot. A múlt hónap közepén eltűnt Erdődről. Augusztus 22-én még *Budapesten* jelentkezett, azóta nyoma veszett. Hivatalában rovacsolást tartottak s megállapították, hogy *Kántor* nagyobb összeget elsikkasztott. A megszökött postamester 31 éves, magas soványtermetű, fekete, oldalt fésült hajat visel. Szakállá borotvált.

— **Házkutatás egy ügyvédnél.** *Cserba* Ferencz ujbpesti ügyvéd legutóbb több botrányban szerepelt. Feljelentést is tettek ellene, hogy bílnős machinációval elharácsol egy nagyobb örökséget s ebben az ügyben most is folyik az eljárás *Cserba* ellen. Néhány nappal ezelőtt újabb följelentést tettek az ügyvéd ellen. Egy volt kliense azt panaszolja, hogy *Cserba* meghamisította az elszámolást és több ezer koronával megkárosította. A rendőrség ma délelőtt házkutatást tartott *Cserba* ujbpesti irodájában, de az eljárás eredményét még titokban tartják.

— **Vadász szerencsétlenség.** Egyik reggeli lap-társunk mai száma megírja, hogy *Hegedüs* Sándor volt kereskedelmi miniszter fia, ifj. *Hegedüs* Sándor, augusztus 15-ikén Körül községben vadászott s ez alkalommal megsebesített két hajót *Berta* Poldit és *Berta* Andrást, egy szegény földmives ember fiait. *Berta* Poldi sebesülése könnyebb természetű, míg a tizenöt éves *Berta* Andrásnak a sebesülése életveszélyes, úgy, hogy az otthon való orvosi kezelés elégtelennek bizonyulván, be kellett szállítani a Szent István-kórházba. Nevezett lap értesülése szerint a sebesült fiu a kiállított szendvedések következtében megtévelyodott. Mi ezzel szemben azonban azt az értesülést vesszük, hogy a fiucska fejsebe könnyebb természetű volt és meningitiszszel, azaz agyhártyalobbal került most a kórházba, amelyet valószínűleg napszúrás következtében kaphatott. Egyébiránt pedig az ügyben hivatalos vizsgálat van folyamatba.

— **A kisszobeni tűzvész.** Lapunk legutóbbi számában adtunk hírt arról, hogy Kisszoban városában óriási tűzvész tört ki, mely dimenzióiban folyton növekedett s az egész virágzó várost végső pusztulással fenyegette. A tűz tegnap délután keletkezett s csak ma délelőtt tizenegy óra felé lehetett lokalizálni. Azon az oldalon, ahol a városháza fekszik, 86 ház égett le. A kárt eddig még hozzávetőlegesen sem lehetett megállapítani. Az már kiderült, hogy a tűz a városháza körül keletkezett, a hol négy oldalon helyezett el valaki kandócsokat és aztán meggyújtotta azokat. Csodálatosképpen azonban a városháza épségben maradt. Azt hiszik, hogy a tűzveszedelem *piromanikus ember munkája*. Sáros vármegye alispánja még tegnap délután Eperjesről kiutazott Kisszobába, hogy személyesen intézkedjék nagyobb veszedelem esetén.

— **Egy vasuti hid veszedelme.** Éretlen parasztsuhanczok merényletet kíséreltek meg a békésmegyei gyulavári vasuti hid ellen. *Kovács* Sándor békésgyulai őrsvezetőnek és *Tüzi György* csendőrnek *Mezei Mihály* gyulavári pályőr jelentette, hogy a Fehér-Körösön épült vasuti hídból és a hídra épített sinekből ismeretlen tettesek kihúzták a vasszegeket. A csendőrök összesen negyvenkét vasszőg hiányzását állapították meg. A hidon gyenge gőzzel több vonat keresztültment, de szerencsétlenség nem történt. Két napi nyomozás után a csendőrök kézrekerítették a tetteseket. A merénylők bandája hét suhanczból áll, ezek: *Dandó Mihály*, *Tüzi Mihály*, *Makra Ferencz*, *Hajnal Lajos*, *Pallányi András*, *Fekete Imre* és *Török Lajos* gyulavári lakosok. A bűnösök előbb tagadtak, később azonban, mikor egyiküknek a lakásán hét darab vasszeget találtak, mindent bevallottak. A bűnös tetteik okát nem akarják megmondani.

— **Villámsújtott templom.** A nyugotporoszországi *Lemberg* község templomába vasárnap becsapott a villám. A templomban körülbelül háromezer ember lehetett, akik egy a templom fennállásának negyszázadik évfordulójára rendezett nagyszabású finnapi misén vettek részt. A szentbeszéd után nagy vihar tört ki, egyik villám a másikat követte. Közben egy mennykőcsapás a templom tornyát érte. *Négy embert, aki a templomhajó közelében állt, agyonstujtott a villám.* Réműleles zűrzavar támadt a templomban, a közönség a kijáratok felé özönlött. Menekülés közben tizenhatan megsebesültek, köztük több asszony és gyermek súlyosan.

— **A református lelkészek kongresszusa.** Szeptember 18-án tartják meg *Budapesten* az ország református lelkészei azt a kongresszust, melyen lerakják a régóta tervezett „Országos Református Lelkészegyesület” alapköveit. A részvételre való jelentkezés augusztus 31-én a lehető legjobb eredménnyel zárult és így a lelkészek tömeges megjelenése igen tekintélyes és súlyos zavarává teszi a kongresszust. A kongresszusnak a Lelkészegyesület megalakításán kívül, egész sereg, a református érdekek körében fekvő tárgya van, melyek között kiemelkedő fontossággal bír az 1848-ik évi XX. törvényzikk kapcsán a lelkészek anyagi helyzetének a javítása. Mindenféle, az ügyekre vonatkozó felvilágosítással *Morvay* Ferencz, a végrehajtó bizottság elnöke (*Nagyváty*, u. p. *Szentlőrincz*, *Baranyamegye*) szolgál.

— **Spanyol család bécsei áldozata.** Egy bécsi czukorkakereskedő, *Pelz* Lujza, levelet kapott a napokban *Madridból*, melyben arról értesítik, hogy egy százezer frankot érő kincs lett lefoglalva. Tulajdonosa börtönben szynlódik és csak úgy tudna megszabadulni, ha az őt megvesztegetné. A kincset fel lehetne oldani, ha a címzett *Madridba* jönne és ott lefizetne négyezer frankot. Ez esetben a kincs fele őt illetné meg. *Pelz* Lujza e hírt kézpénznek vette s mivel nem akart oly hosszú utra indulni, elküldte huszonkét éves leányát a pénzzel *Madridba*. A kincs-csalók tényleg várták a leányt, de kijelentették, hogy a négyezer frank nem elegendő, mire a leány még ezer-nolczszázötven frankot kért postafordultával. A véletlen úgy akarta, hogy *Pelz* Lujza éppen az nap olvasott egy figyelmeztetést az újságokban, melyben a közönséget óvják a kincsszelhámosságól. A megcsalt asszony akkor kezdett csak gyanakodni, hogy család áldozata lett. Rögön jelentést tett a rendőrségnek, mely értesítette a *madridi* rendőrséget. A négyezer frank azonban bizonyára örökre elveszett.

— **A csár élete ellen.** Pétervárt Nikitenko Simjavskit, másnéven Purkint, valamint Naumovot, a kiket a hadbíróóság a csár élete elleni merénylerterv miatt halálra ítélték, ma felakasztották.

— **Elsüllyedt gőzös.** Ma délután Grünlinghausen mellett az Erit torkolatánál egy kisebb vontatógőzös elsüllyedt, még pedig oly gyorsan, hogy hat ember a vízbe fullt.

— **A bécsi himlőjárvány.** Az osztrák fővárosban a himlőoltási állomásokat ötvenhárommal megszorították. Ezt szükségessé tette a közönségnek rendkívüli nagy számban való jelentkezése az oltásra. Ma délelőtt 10 óráig nem jelentettek be egyetlenegy himlőesetet sem. Tegnap beoltották a Hofburgtheater összes tagjait; hasonlóképp beoltják az összes udvari hivatalnokokat. A ma közzétett hivatalos kimutatás szerint augusztus 25-ől szeptember 1-ig huszonhárom himlőbetegét jelentettek be. Ma az a riasztó hír járta, hogy Bécs valamelyik külvárosában egy gyermek fekete himlőben halt meg. A városi orvos erre nézve kijelentette, hogy csakugyan meghalt egy kereskedőnek három hónapos leánya. A halottkém, kinek a haláleset nagyon gyanús volt, fekete himlő színtomáit konstata. A további vizsgálat azonban kiderítette, hogy közönséges himlő volt a halál oka. A Rathaus Correspondenz a városi főorvosi bizottság jelentését közli, amely azzal a verzióval szemben, hogy a himlőbetegedések feltűnően szaporodnak és hogy a betegségek száma ma már meghaladja a több százat, — konstataja, hogy naponként hivatalosan közzétesszik az új megbetegedéseket, ami kizárja az adatok eltitkolását. A lakosság pontos információja céljából a bizottság a fertőzött házak lajstromát közli, amelyből kiténik, hogy július 10-ike óta 97 himlőmegbetegedés fordult elő, amelyek közül 9 volt halálos kimenetelű, valamennyi esetben be nem oltott emberek haltak el.

— **Hány magyar él Poroszországban?** A porosz országos statisztikai hivatal most közli az 1905. végén tartott népszámlálás részletes eredményét, az 1890-iki és az 1900-iki népszámlálás eredményével összehasonlítva. A kimutatás szerint Poroszország lakóinak száma 1890-ben 29.957.367 volt, 1900-ban már 34.472.509 és 1905-ben 37.293.324, ami feltűnően nagy arányú szaporodást jelent. Elmondja még a kimutatás, hogy azoknak az idegeneknek arányszáma, akik németül nem tudnak, egyre csökken; a részletes kimutatás szerint 1900-ban 1587 magyart számláltak össze Poroszországban, 1900-ban 4415, öt évvel később, 1905-ben pedig már 7995 magyar, ámbár bizonyos, hogy jóval több volt.

— **A postarabló Micsinai.** A rendőrség letartóztatta Micsinai Mihályt volt postakocsist, aki mint kocsis és háziszolga, a Népligetben levő Sverteczky-féle vendéglőben volt alkalmazva. Micsinai öt évvel ezelőtt nagy összegig meglopta a postát olyképpen, hogy kihajította a megrakott postakocsin a főváros környékére, ott a kocsit kifosztotta, azután megszökött. A rendőrség és csendőrség hét vármegyében kereste akkor a tolvaj kocsist és csak hetekig tartó hajszá után fogták el. Micsinai négy évig ült a börtönben s csak nemrég eresztették ki föltételes szabadságra. Ekkor beszégetett a Sverteczky-féle vendéglőbe. A börtön azonban nem javította meg a tolvaj kocsist, aki asztalkendőt, evőeszközt és más efféle holmit lopkodott kenyéradójától és eladogatta a Telek-téren. Ma tetten érte a vendéglős és nyomban jelentést tett a rendőrségen. A detektívek éppen akkor fogták el, amikor a lopott holmit a Telek-téren elakarta adni. A rendőrségen Micsinai beismerte bűnét és azzal védekezett, hogy sehol sem birt szabadulása óta munkát kapni. Végre a nyomor vitte rá, hogy munkakönyvét Malonay névre hamisítsa meg és így jutoit mostani gazdájához. Bevallotta azt is, hogy sok lopott holmit a Népligetben egy fa alá elásott. Azokat később akarta értékesíteni. Átkisérték az ügyészségre.

— **Sikkasztó magánhivatalnok.** A budapesti büntető törvényszék vizsgálóbírája elfogató parancsot adott ki Byla (Billa) József magánhivatalnok ellen, aki dr. Fantó Emiltől ötezer koronát sikkasztott. Dr. Fantó a pénzzel egy bankba küldte Byla Józsefet, aki ahelyett, hogy az összeget rendeltetési helyére juttatta volna, megszökött. A bűnös emberről a következő személyleírást tette közzé a vizsgálóbíró: Debreczeni születésű, huszonhét éves, nőtlen, beszél magyarul és németül, középtermetű, nyulánk, arca feltűnően beesett és sápadt, az orra pedig feltűnően nagy. Szökésekor szürke téli ruha és szalmakalap volt rajta

— **Ismét automobil-szerencsétlenség.** Egymást érik a rémesnél rémesebb automobil szerencsétlenségek. A legújabbnak áldozata Kelsey new-yorki gyáros felesége. A Kelsey házaspár — mint New-Yorkból jelentik, — vasárnap két automobilon versenyre kelt egymással a new-york—filadelfiai országuton. Egyszerre csak elpattant az aszszony automobiljának egyik gummikereke és az automobil nekivágódott egy korlátnak. Kelseyné kirepült a kocsiból és holtan terült el a földön. Férje éppen abban a pillanatban érkezett a szerencsétlenség helyére, amikor a chaffeur fölemelte urnője holttestét. Kelseyné New-York egyik legsebbe asszonya és tragikus halála nagy részvétet kelt.

— **Vonatkisiklás.** Ma délután a Caprák-vginmosti vonalon Resicza és Károlyváros között az 5918 számú gyorsvonat három teher, egy kalauz és két személyszállító kocsival kisiklott. Az utasok közül senkisé sem sérült meg. A személy- és podgyászforgalom a pálya megrongálódása miatt két napig átszállással fog fenntartani. A vizsgálat folyik.

— **Mögöltem a fiamat!** Ezzel a félelmes vallomással lépett be a párisi rendőrséghez egy Leon Dagnon nevű szakács. A jelenvolt rendőrtisztviselők, akik a bűnesetek minden fajához ugyancsak hozzá lehetnek szokva, maguk is elsápadtak, mikor a dult arcú ember vallomását hallották. Kiderült csakhamar, hogy ez az ember igazat mondott, de egyszersmind kiderült az is, hogy az élet itt olyan tragédiát rögtönzött, amilyen talán kevés fordult még elő. A szakács ugyanis féltékeny volt a saját fiára. Örjöngésében iszonyuan megcsönkította s azután meggyilkolta a fiát. A Szajna mellett elterülő világvárosban bizonyára még sokat fognak beszélni és írni erről a rémes esetről. Az egész tragédia kibontakozik az örjöngő apa vallomásából, amelyet a rendőrségen tett és amely így hangzott:

— Mindenekelőtt el kell mondanom, rendőrbiztos ur, hogy Róbert fiam két év óta gazul megcsalt engem az anyjával, a feleségemmel; fiam nagyon erős és korához képest tulnagyi fiu volt. Biztos vagyok benne, hogy viszonyuk volt egymással; ne kérjenek bizonyítékokat tőlem, de a jegyzőkönyvemben napról-napra feljegyeztem, hányszor csaltak meg. Kedd este fiammal együtt egy párisi szállodában vettünk szobát. Összevesztünk, de mert fáradtak voltunk, lefeküdtünk és elaludtunk. Másnap reggel négy órakor újból kitért a czivakodás, a fiam tiszteletlen volt velem szemben, ekkor rárohantam. Hogy előbb fojtottam meg és aztán követtem el a csonkítást, vagy fordítva, arra már nem emlékszem. Sajnálom tettemet, de nem tehettem másképp annyi kiállott szenvedés után.

Kihallgatták Dagnonnét, egy megrokkant öreg asszonyt, aki azt vallotta, hogy a férje évek óta üldözte féltékenységgel. A házassága utáni napon heves jelenet volt közte és férje között, mert utóbbi megütötte azon, hogy apósa megcsókolta a leányát. A gyilkos apát letartóztatták.

— **Házasság.** Ifj. Sasse Károly banktisztviselő eljegyezte Gömörly Maricát, özv. Gömörly Gusztávné leányát Budapesten.

Tihanyi Lajos ráczkanizsai állami iskolai igazgató-tanító és a „Magyar Paizs” lap munkatársa eljegyezte Siebold Sarolta muraszterdahelyi állami tanítónőt, Siebold Fülöp jövedéki felülvizsgáló leányát Temesvárott.

— **Tűz egy mozgófénykép-színházban.** A fővároszerte elszaporodott mozgófénykép-színházakban majd minden héten történik egy-egy tüzeset. Ma késő délután az Üllői-ut 12. száma alatt levő mozgófénykép-színház immár harmadszor kigyuladt. Eppen meg akarták kezdeni az előadást. A nép már gyűlni kezdett a terembe, mikor hangos döbbenés rázta meg a levegőt s utána bűzös, fojtó szagú füst töltötte meg a színház belsejét. A benlevők szerencsére még kevesen voltak s így hamarosan elhagyhatták a nézőteret. A tűz oka az volt, hogy benn a vetítőemelőnyen egy filmtekeres az erős hőszugárzásban meggyuladt. A vállalat személyzete azonban hamarosan eloltotta a tüzet, mielőtt még a lángok a bádögemelőnyből kicsaptak volna. Oltás közben Szolga János gépész a keze feljén súlyosabb égési sebeket szenvedett. A kivonult VIII. kerületi tűzörségnek dolga nem akadt.

— **A metropolitai konzisztórium ülése.** Nagyszébenben a metropolitai konzisztórium szeptember 1-én és 2-án ülésezett. A konzisztórium ez alkalommal azokat a már egyszer érdemlegesen letárgyalt intézkedéseket vitatta meg, amelyeket a mostanában életbelépett iskolatörvény rendelkezéseivel szemben akarnak foganatosítani a görögkeleti egyháznak, mint autonóm egyháznak kebelében.

— **Öngyilkos mozdonyvezető.** Boronkay Károly magyar áliamvasúti mozdonyvezető ma éjszaka a Bástya-utca 8-ik számú házában levő lakásán föbelötte magát és meghalt. Az öngyilkos bérlakásban szenvedett és gyógyíthatatlan betegségse anynyira elkésérette, hogy többször mondta ismerőseinek, öngyilkos lesz. Legutóbb megoperálták, de a műtét mitsem használt. Tegnap este kimerülten tért haza a szolgálatból és panaszkodott a feleségének, hogy nagy fájdalmai vannak. Majd lefeküdt, de elaludni nem tudott. Felesége vigasztalta egy ideig s aztán lefeküdt. Amikor az asszony elaludt, Boronkay óvatosan, hogy nezt ne okozzon, fölkel az ágyból és kiment a konyhába. Egy szellet papírra előbb a következő sorokat írta: „Elég volt a szenvedésből, agyonlövöm magam. Isten veletek!” — majd egy jól irányított golyóval kioltotta életét. A lövés zajára riadtan ugrott ki az ágyból Boronkayné és rosszat sejtve rohant ki a konyhába, ahol férjét vértócsában, holtan találta. Az öngyilkost a törvényszéki bonczoló intézetbe vitték.

— **Leharapta a felesége orrát.** A Klauzál-utca 21. számú házában boldog egyetértésben lakott évek hosszú soráig feleségével Szvetkó Ferencz borbély. Boldogságuk egére csak az utóbbi hetekben borult egy kis felhő, akkor tudniillik, amikor a jóbarátok bizalmasan megsúgták Szvetkónak, hogy nappnta megcsalja a felesége Morgenstern Gábor nős nyomdászszal. Szvetkót ez a leleplezés anynyira felháborította, hogy kiköltözött a közös otthonból. Haragja azonban hamar elpárolgott és amikor rokonai azt tanácsolták neki, hogy térjen vissza a feleségéhez, — ezer örömmel fogadta ezt a jó tanácsot. Ma délelőtt aztán be is állított az asszonyhoz, aki haragosan rámondott:

— Hát visszajöttél?!

Szvetkó előbb könyörgésre fogta a dolgot és érzékenyen kérlelte az asszonyt, hogy szakítson Morgensternnel s szentelje életét egészen neki és gyermekeinek. Szvetkóné tiltakozóan emelte fel a kezét és villámokat szórtak a szeméi:

— Az derék, becsületes ember. Szeretem és szeretni is fogom örökké, — téged ellenben szivből utállak!

Nem lehet rossz néven venni, hogy a szegény, megcsalt férjet erre a vallomásra elfutotta a méreg. Dühösen az asszonyra ugrott és — leharapta az orrát. Szvetkóné rémülten sikoltozni kezdett, mire a jámbor Szvetkó, aki csak tettének elkövetése után tért észre s jutott arra a gondolatra, hogy büntetendő cselekményt követett el, — hirtelen kerekét oldott. A rettenetesen elcsufított asszony sebeit a házában lakó orvos kötözte be — Szvetkó pedig elmenekült. Dél felé azonban önként beállított a rendőrségre, ahol elmondta a maga baját.

— A Belvárosi Bank részvénytársaság szolgálja voltam három évvel ezelőtt, — mondta Szvetkó — amikor a feleségem bemutatta nekem Morgenstern Gábor, azzal az ürügygyel, hogy szerezzem meg neki a pénzintézet nyomtatványszállítását. E naptól Morgenstern mindennapos vendég a házában és utóbb megtudtam, hogy olyankor is ellátogat hozzánk, amikor én hivatalban vagyok. Utóbb már azt is besúgták, hogy feleségem a házon kívül is találkozik csábítójával. Ekkor felelősségre vontam Morgenstern, aki beismerete, hogy viszonya van a feleségemmel. A csábítót erre alaposan helybenhagytam és lelövéllel fenyegettem, ha fenntartja továbbra is a viszonyt. Miután azonban a helyzet nem változott, más uton pedig nem szerezhettem elégtételt magamnak, hát lerahaptam a hűtlen asszony orrát.

— Csak azt sajnálom — mondta végül — hogy nem az egész orra maradt a fogaim között! Szvetkó ellen megindították az eljárás, viszont ő valókeresetet adott be a felesége ellen.

— **Lukáciu László** — nagybeteg. Dr. Lukáciu László, a Belényesen megválasztott országos képviselő, laczfalusi plébános, súlyos betegen fekszik lakásán. Dr. Lukáciu már hatvan esztendő is elmult és a választási campagne izgalmai annyira megviselték, hogy régi reumatikus bántalmához súlyos természetű belső komplikáció is járult hozzá. A képviselő állapota tegnap óta annyira válságosra fordult, hogy környezete minden pillanatban katasztrófától tart.

— **Sztrájkok.** Az anversi kizárt kikötőmunkások negyven ezer éhező családtagja erőszakosságot követ el. A rakodó-parton gyülekeznek a feleségük által fölizgatott munkások, akik a teherkocsikat felborítják s a szerzőségeket a tengerbe dobják. A rendőri oltalommal járó-kelő angolokat többször megtámadták és véresre verték. A dolgozó munkásokat megfenyegették, úgy, hogy ezek is kénytelenek voltak a munkát abban hagyni. Körülbelül kétszáz külföldi kikötőmunkást, akik éjszaka vasutal érkeztek, a sztrájkolók tömege a pályaudvar mellett megtámadott. A rendőrség a külföldi munkások megvédésére kénytelen volt fegyverét használni. — Éjjel jelentik, hogy a rendőrség elleni támadások mindegyre megújulnak. Egy rendőrt fején kődobás ért s sebeibe belehalt. A sztrájkolók egy raktárban felhalmozott fagyapótot felgyújtottak. A hatóságok betiltottak minden csoportosulást. Éjjel igen heves összeütközése volt a rendőrségnek a sztrájkolókkal. A rendőrök a kardjukat is használták s igen sok munkást megvagdaltak.

A Száva melletti Bródban működő gőzfűrés munkásai pénteken sztrájkba állottak. Ma a Szlavónia gőzfűrés munkásai csatlakoztak a sztrájkolókhoz. A helyzet ez idő szerint még nem súlyos, azonban máris azzal fenyegetőznek a munkások, hogy általános sztrájkot rendeznek. Ceki osztálytanácsos és Hofmann gyárfelügyelő Zágrábról ideérkeztek, a hatóság pedig a legmesszebbmenő óvintézkedéseket megtette, hogy a nyugalmat ne zavarják meg.

Nálunk is a vidék különböző városai-ban egymásután törnek ki az általános sztrájkok. Kis okok, nagy okok, személyes okok s néha bizony valóságos okvetlenségek idézik ezeket a nagy sztrájkokat, amelyek a legtöbb esetben semmit sem eredményeznek, ha csak azt nem, hogy a munkásvilágnak és a lakosságnak egyformán kára és kellemetlensége van belőle. Most Nagyváradról érkezik a tudósítás, hogy ott az *összes ipari munkások* sztrájkba léptek. Valamennyi üzem szünetel, még a veresvázi bányamunkások is és így körülbelül hatszáz munkás vesz részt a bérharcban. Attól félnek, hogy a kapnikbányai, keszthelyi és felsőbányai bányászok is a sztrájkolókhoz csatlakoznak. Okot erre az sztrájkolót, hogy a munkaadók nem teljesítik a munkások követeléseit. A mozgalom két vezetőjét, *Jócskót* és *Vargát* a rendőrség eltoloncoltatta. Vargát Komáromba toloncolták, ellenben Jócsák illetőségét nem tudják megállapítani. A sztrájkolók az eltoloncolás hírére tüntetést rendeztek a városban, mely olyan mérvet öltött, hogy Smaregba rendőrkapitány csendőrség és katonaság kiküldetését kérte a polgármester utján. A rendőrkapitány egész sereg munkást tizenöt napi elzárásra és 100-100 korona pénz-bírságra ítélte.

Alig mulik el nap, hogy Nagyváradról ne érkezék valami szenzáció hire. A legújabb, hogy a nagyváradi pinczerek beszüntették a munkát. Memorandumukat, amelyben követeléseiket részletezték, benyújtották az összes kávéház és vendéglőtulajdonosnak mindegyiknek más és más terminust adva a válasza. A követelések lényege emberségsébb munkabeosztás, jobb bér és az ügynöki munkásközvetítés eltörlése. Szombaton este járt le a Royal és Pannónia-kávéház tulajdonosai részére kiszabott határidő. A Royal tulajdonosa aláírta a pinczerek követeléseit, a Pannóniáé nem, erre a kávéházból az összes pinczerek és tüzilegények kivonultak. A kávéház publikumát a főnök maga és családtagjai szolgálták ki, míg a főnök neje a konyha teendőit vette át.

Ezt természetesen nem sokáig bírták, úgy, hogy ma vasárnapra kénytelenek voltak a kávéházat bezárni. Vasárnap este járt le a Zöldfa-szálloda kávéház és vendéglő terminusa. A főnök itt sem volt hajlandó a munkások követeléseit teljesíteni, mire itt is megisméltődött a Pannónia-beli eset. A szálloda kerthelyiségében orfeum-társulat játszik zsufolt asztalok előtt. A vendégeket a szállodatulajdonos, a családtagok a cselédszemélyzettel, melyben az ott játszó cigánybanda „tróger“-ja részt vesz, igyekeznek ktszolgálni. Holnap és holnapután járt le a többi lokalitások válasz-terminusa s nem lehetetlen, hogy pár nap múlva általános pinczérstrájk lesz Nagyváradon. A közönség a pinczereknek ad igazat s hogy ügyüket diadalra vihessék, a törzsvendégek inkább lemondanak mindennapi pikkolójukról és sörükrol.

A székesfehérvári sztrájkmozgalom dolgában az ügyészség a szombat óta a fogházban lévő tizenkét zavargó felebbezését ma intézte el. A vádtaács mindannyit azonnal szabadlábra helyezte, de az eljárás folyik ellenük. A hétfőn visszatartott tizenegy embert továbbra is fogva tartják, ezeknek ügyében csak holnap kihallgatásuk után fognak dönteni. Azon elterjedt hír, mintha Simon Sándor rendőrkapitány az egyik le-tartóztatott munkást arculütötte volna, teljesen valótlan. A csendőrséget a szolgálatból visszavonták.

— **Embrevők között.** Egy „Benjamin Sewall“ nevű amerikai hajó az elmúlt év októberében a Csendes-Oceánon egy vihar alkalmával elsüllyedt. Most a „Hölstad“ nevű norvég hajó Krisztianában érkezett kapitánya borzalmas részleteket mond el a legénység ama részéről, mely az embrevöknél kötött ki. A hajótörésből megmenekült két csónak a huszonhárom emberből álló megmentett legénységgel együtt több napl tévelygés után „Botle Tobago“ szigetéhez érkezett, de a kapitány nem mert itt kikötöni, mert félt az embrevöktől. Végre eljutott csónakával Formazába, ahol Yamagata kormányzó az őrhajót bocsátotta rendelkezésére, melylyel visszafordult Tobagóba, hogy a kormányostól vezényelt csónakot megkeresse, melyet a sziget előtt a hullámok ragadtak el a kapitánytól. A mint a menekülők a sziget belseje felé indultak, hirtelen egy hang hatolt füllükhöz, mely folyton azt kiabálta: „Kapitány! kapitány!“ Egy orosz matrózt pillantottak meg egy gödörben megbilincselve és ágakkal betakarva. A szegény ember kiszabadítása után úgy ugrándozott, mintha megőrült volna. Teljesen meztelen volt, testét számtalan seb borította, melyekben a hangyák tömege hemzseget. A benszültötteket kényszerítették, hogy mutassák meg a többi fogoly tartózkodási helyét. Így aztán egy másik orosz matrózt is meglelték meztelenül és borzasztó állapotban egy magányos sziklacsucson. — A boldogtalan étlen-szomjan egy hetet töltött itt és az alatt teljesen megőrült. A többi hiányzót nem találták meg. Mikor a matróz ereje később valamennyire visszatért, elbeszélte, hogy a kormányos Tobago-szigetén kötött ki csónakával, hol a hajótörötteket néhány száz benszültött rohanta meg. Mikor a matrózt elvezették, még látta, hogy a kannibálok a kormányos feleségét is elhurcolják. Ő neki fát kellett hurcolnia a vademberek számára, miközben a nehéz teher oly fájdalmas sebeket okozott vállán, hogy csaknem megőrült. A többiek közül senkit sem találtak meg és így ezeket a kannibálok nyilván felfalták. Yamagta kormányzó intézkedésére egy japáni és egy amerikai hadihajó indult Tobagóba, hogy a benszültötteket megbüntessék.

— **Légberöpített palota.** Csikágóból érkezik egy hír, amely azt ujságolja, hogy ott légberöpítették egy palotát. Az épület Pease milliomosé volt s palotáját alighanem boszúból robbantották föl dinamittal. Azt hiszik, hogy a játéklarangok tulajdonosai boszúból követték el a merényletet, mert Pease hivatalos minőségében a legnagyobb szigorussággal járt el ellenük. Pease a csikágói republikánus pártnak egyik vezére, amely a legutóbbi választáskor fényesen győzött. Az ehhez a párthoz tartozó *Butte*, akít polgármesternek megválasztottak, hivatalának elfoglalása után nagyon energikus intézkedéseket tett a játéklarangok elnyomására, amely igyekezetében Pease mint Csik-

kágó seriffje hathatósan támogatta. Pease palotája Csikágónak legelőkelőbb városrészében van és csak egy-két esztendővel ezelőtt készült el. Hogy a merényletnek emberélet áldozatul esett-e, arról nem szól a kábel tudósítás.

— **Az álkoldusok.** Ez a jelenség is a beteg társadalmi szervezet összeomlásra való érési folyamatának diagnózisa. Vannak már mindenütt, nálunk is, nemcsak Párisban, ahol most leleplezik őket és az igazi koldusok szindikátusa mozgalmat indított ellenük. És mi lesz ezentúl velük? Mitévők lesznek az álkoldusok? Hiszen a részvét és az álrészvét, az álhúmanitás kreaturái ők, annak a viszonyoknak természetes szülöttei, amely az igazi koldusok, az igazi lelki és testi nyomorultak — és a társadalom lelkiismerete között mindenkor fennáll. Mi lesz hát velük? Ne féltjük őket, mert kipusztíthatlanok. Tartozékai a mának és elkísérik ezt sirjáig. Okos emberek ezek; plusz: a bölcsék bölcséi. És valóban érdemes bepillantani lelki világukba, megállni psyechejüknel, mely fűtül a mai létközdelem konvencionális moráljára, hátat fordít neki és csinál magának egy újat: a relativ kenyérkeresését.

Mig a valódi koldusok a nyomor-értékesítés lehetőségének realizálói, addig ők a nyomorért kamatos-kamatot szednek a társadalomtól. Csakis stoicus lelkek vállalkozhatnak erre a szerepre, akik leszámoltak mindennel, akiknek minden mindegy. Kivételtek minden nagy és kicsinyes hiúságból. Mindenben e földön csak létközdelem látnak, más nem és nem létezik számukra ennek semmiféle módja, melynek művelése büszkeséggel tölthetné el lelküket.

Ime, akik belátják, ösztönszerűleg érzik azt a hazugságot, hogy az embernek görnyedés, verejtékezés, megalázkodás van előírva. Ne is állítsa ezt senki, aki az embernek nagy céljairól e földön, nagy világhivatásáról sem tud referálni! Az ember élni született, hogy kivegye részét mindabból, ami egy harmonikus emberlethez tartozik. De ha a ma lelkiismeretlensége vágyuk és akaratuk kétségbeesett vergődése mellett a „reménynek és a csóknak csak koldusai“ akarja őket avatni: visszafordulnak erről az utról és élnek abból — ah, hisz a vég mindenképp egy — ami iker-letévére az igazságtalanságnak: a társadalom lelkiismeret furdalásából. Ez a „részvét“ igazi forrása.

És az a védekezés, az a mozgalom, — melyet a valódi koldusok az álkoldusok ellen folytatnak, hogy kizárólag csak ők részestülhessenek ennek a „részvét“-nek megnyilvánulásaiban — annál jogosultabb, mert ahogy napról-napra elkeresedtebben folyik a kenyérharc, mennél szélesebb ír tátong a szellemi és produktív munkát végező osztály és a hatalmon lévők kis csoportja között, annál nagyobb a részvétre szoruló rokkantak száma és azoké, akiket a sötétség és nyomor az alkohol pokolkarjába hajl és ezzel az utszélre, utcasarkokra kényszeríti a kórházakból, szegényházakból, tébolydákából, börtönökből kiszorult hülyéket, nyomorékokat és az alkohol sokféle áldozatát.

Az államnak pedig — ha már védőbástyája, éltető eleme a mai „rend“-nek és az alkohol óriási összegeket hord évente pénztárába, melyből az itt-ott ébredező és fel-fellobbanó öntudat elnyomására szolgáló katonaságot fontartja — legalább támogatni kellene ezt az akcióit.

De mig az állam csak „humánus“ intézményekkel véli orvosolhatni az emberi nyomoruságot, de megelégszik, hogy ezzel a szenvedők fájdalmát csak elviselhetőbbé teszi és jajukat ideig-óráig elnémítja, addig az utca nyomorékjaitól undorodók, vagy az „utca esztétikáját és tisztaságát“ féltők a szegényházak szaporítását hasztalan sürgetik, amint azt már többször is szóvá tettük.

Hát ha lehetséges volna elegendő menhelyet létesíteni és az utca összes nyomorultjait ezekben besöpörni: akkor lecsillapodnának a felháborodott szépércékek. A menhelyek, a tébolydák, javítóintézetek szaporításának égetően szükséges volta és a meglévők túlszofaltsága: nem szegény? Legyen itt akár annyi szegényház és tébolyda, mint amennyi a korcsma és a templom? Nem baj? Csak az utcán ne lássuk őket; csak az utcán e alkalmatlankodjanak a nyomorultak?

— Egy rendőr családi drámája. Eszéken történt az alábbi véres esemény. Mesarics Péter ottani rendőr, aki rosszul él a feleségével, végre annyira elkeseredett, hogy revolvermerényletet követett el az asszony ellen. Mesarics golyója nem találta el az asszonyt, aki elmenekült. A boldogtalan ember erre maga ellen fordította a fegyvert és megölte magát.

— Kedvezményes áru hus a vasutasoknak. A Budapesti Mészáros Nagyvágó Szövetkezet hosszabb tárgyalások után a Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetségének központi vezetőségével a vasutasok érdekében fontos és a közlekedésre lényegesen kiható megállapodást kötött. Ezen egyezség értelmében f. évi szeptember hó elsejétől kezdve a Budapesti Mészáros Nagyvágó Szövetkezet, illetve a szövetségbe tartozó nagyszámú mészáros azon vasutasoknak, akik a Szent Korona Orsz. Vasutas Szövetségnek tagjai a tagsági igazolvány felmutatása ellenében a húst a napiár 6 százalékánál elengedése mellett szolgáltatják ki. A vásárlásoknak készpénzben kell történniük. A bevásárlásnál a tagok a befizetett összegről szelvényt kapnak, amelyeket minden hó végén be kell mutatni a mészárosnak, aki e szelvények összegének 6 százalékát készpénzben kiadja. A vasutasok érdekében álló ezen megállapodást a vasutasok szövetségének hivatalos lapja most közli és egyszerűen felsorolja azon mészárosokat, akik a husnak ily jelentékeny kedvezmény mellett való árusítására vállalkoztak.

— A ki az eskü elől megszökik. A budapesti rendőrség letartóztatta ma Krausz Emil kolozsvári kereskedőt. Krausz ellen hitelezői csődöt kértek volt s a napokban kellett volna neki letennie a vagyontalansági esküt. Krausz azonban az eskü elől megszökött és itt bujkált a fővárosban. A letartóztatott kereskedőt kihallgatták s talán már holnap leviszik Kolozsvárra.

— A rendőr gyilkosa. Karlova torontálmezei községben Gyukicsin Tima és Iszák Vulja nagyobb lopást követtek el. Beszlin Risza községi rendőr tetten érte őket, mire a két tettes Beszlin községi rendőrt megölte. Mindkét gyilkost letartóztatták.

— Merénylet a Louvrebán. Párisban, a Louvre muzeumban ma egy fiatal leány egy ollóval átszurta Ingress a sixtini kápolna című képén a pápa, valamint három biboros alakjait. A leány azt vallotta, hogy tettét azért követte el, hogy letartóztassák. Du Jardin Beaumetz államtitkár-helyettes intézkedni fog, hogy hasonló üzemek ne fordulhassanak elő.

— Tűzek. Szarazberek község teljesen lángokban áll. Eddig ötven ház pusztult el a melléképületekkel együtt. A csűrökben nagymennyiségű gabonanemű és takarmány pusztult el. Szatmárról tűzoltóság és csendőrség ment a helyszínére. A kár eddig meghaladja a 100,000 koronát. Az oltás a vízhiány miatt lehetetlen. A szomszédos községek lakói is vész színhelyére sietnek. — Waldmüncheni jezsuiták szerint a cseh-bajor határon fekvő Oberhütten faluban tűzvész 11 tanyát és 35 házat pusztított el. Az egész termés, gazdasági gépek, valamint sok marha pusztult el.

— Döbörkőzés. A Beketow-czirkuszbán ma a birkózások bemutatása alkalmával ismét tüntetés volt, abból az alkalomból, hogy a két Czajafestvér a birkózásra megjelent. A birkózók ugyanis elfogadták a kihívást és a Czaják holnapról kezdve mérkőznek. Ma birkóztak: Hadji Hallil török győzött Biandetti osztrák ellen 2 percz 20 másodpercz alatt, Zinner Ferenc magyar győzött Van der Born hollandi ellen 11 percz 12 másodpercz alatt, Aberg orosz világbajnok és Rissbacher bécsi küzdőmeledőn-tetlen maradt, Mourzuk tuniszi győzött Anderson svéd világbajnok ellen 17 percz 56 másodpercz alatt, Abs John Pohl győzött Tschurai ellen 8 percz 25 másodpercz alatt. Holnap birkóznak Anderson svéd világbajnok és Kuhlbarsohn sziléziai, Mourzuk tuniszi és Rissbacher bécsi, Schlegel német és Czaják József magyar, Zinner Ferenc magyar és Havonen finn, Kornatzki lengyel és Aberg orosz világbajnok.

— Halálozás. Palotási Világhy Nándor, életének 77-ik évében meghalt.

Özv. Kállay Dánielné szül. Czikó Mária szeptember 1-én 86 éves korában meghalt Fényeslitkén, Sassy Szabó István volt negyvennyolcas honvédszázados, ügyvéd, városi képviselő augusztus 30-án életének nyolcvanegyedik évében Miskolcra elhunyt. 1825-ben született s a szabadságharcban a híres vörössipkások ezredében szolgált. Budavár ostrománál egyike volt az elsőnek, akik az ellenség golyózáporában a bástyafalon megjelentek. Halála előtt meghagyta, hogy egyszerűen temessék el, koporsójára virágot ne tegyenek, csupán kardját és vörös sipkáját tegyék rá.

— Birmali történet. A birmaiak hisznek a föltámadás legteljesebb formájában, az a meggyőződésük, hogy az elhalt embernek a teste is föltámad, még pedig, hogy egészen végigélhesse újra az életet, még csecsemő alakjában. Ilyen körülmények között nem is olyan csodálatos, hogy nemrégiben egy hat éves gyermekben föliemtek egy Tuker nevű hajdani kormányzót, aki néhány évvel ezelőtt gyilkosságnak esett áldozatul. A gyermek állítólag kitűnően emlékezett mindenre, amit a volt kormányzó életéből — emlékezetébe hoztak és mikor elvezették arra a helyre, ahol annak idején meggyilkolták, — sírni kezdett. Ennyi bizonyítéknak a rendőrség sem tudott ellentállni és kiadta róla a hivatalos igazolást, hogy a gyermek csakugyan a meggyilkolt Tuker, ő és senki más. Boldog emberek lehetnek azok a birmaiak; de rossz soruk lehet ott — az örökösöknek.

— Rendőri hírek. Szökés a javítóintézetből: Tegnap az aszódi javítóintézetből megszökött Kohn Sámuel 15 éves fiú. A szökevény a fővárosban követett el mindenféle lopást. Többször elfogták s amikor látták, hogy a szülőik nem képesek megjavítani, elhelyezték a javítóintézetbe. A rendőrség nyomozza a szökevényt. — Tolvajok a munkában: Krób Lajos Baross-utca 118-ik számú házában lévő lakásában az éjjel álkulcsos tolvajok garázdálkodtak és több száz koronát érvékszerűen loptak el. — Bienstock Sámuel látszerésznek a Deák Ferenc-utca 18-ik számú házában lévő üzletét feltörték s huszonnyolc darab látszerét és egy barométert vittek el a tolvajok. — Haliczky Károly magánzó, Zemplényi Széver mérnök és Kovács József fakereskedő zsebéből órát, lánczot és pénztárczát loptak el. A rendőrség keresi a tolvajokat. — Eltűnt színész: Ma délelőtt megjelent a főkapitányságon Solymosi Elek, a Népszínház volt komikusa és bejelentette, hogy fia, Solymosi Sándor, huszonhat éves színész tegnapelőtt óta eltűnt a lakásáról. A fiatal ember reménytelenül szeretett és édesatyja attól tart, hogy kárt tesz magában. — Letartóztatott betörők: A Dob-utca 83. számú börtületet két jómádár, Spanik András és Blaha Antal az elmúlt éjszaka felfeszítette és onnan száználcvan koronát lopott el. Már éppen távozni akartak az üzletből, mikor Szecsődi Sándor 1321. számú rendőr rajtuk ütött. A két betörőt hosszas hajszá után sikerült elfognia.

— Országos zarándoklat Jeruzsálemben, impozáns tömeg résztvételével, ma indult utnak Fiume-Trieszten keresztül. A zarándokok, az ország csaknem minden vidékéről sereglettek össze, mi P. Kaizer Nándor szent ferenczrendi házfőnök felkérésére, nemkülönben a zarándoklat technikai rendezőségének „Magyar Utazási Vállalat r. t.” (III. Eskü-ut 3. sz.) szép erkölcsi sikert biztosít.

— Folies Caprice. A Folies Caprice szeptemberi műsorában új német bohózat „Die lustige Wittve” szerepel. A mulatságos darab Strasznoff kapitány kalandjait és szelíamosságait szatirikus, kacagató jelenetekben mutatja be a színpadon. A közönség sokszor harsogó derültséggel fogadta a szereplők mókáit. Rott Sándoron kívül, Dion Walli, Weiszné, Trebitsch, Werner, Schindlerné, Trebitschné, Türk Berta, Novák, Pfeiffer, Várdaffy, Baura, Beliczay és Zöldi szerepelnek a bohózatban, amely az első előadás nagy sikerére való tekintettel előreláthatólag sokáig műsoron marad.

— Bajcsifürdő igazgatósága állami, törvényhatósági és vasuti tisztviselők, illetve alkalmazottaknak, továbbá lelkészeknek, tanítóknak és gazdászoknak ez évi augusztus 21-től szeptember 30-ig a lakbéréknél 50 százalék, az egy koronás fürdőfürdőnél szintén 50 százalék, az ételáraknál pedig 10 százalék kedvezményt nyújt. Prospektust kívánatra ingyen küld. Állandó posta-, távirda- és vasút-állomás van a fürdőtelepen.

FERENC-JÓZSEF KESERUVIZ

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

x Zászlók, czimerek, minden kivitelen kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-u. 27. sz. Árjegyzék ingyen.

x Nászajándékok Rothauser, Deák-tér 6. sz.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 f.

x Rendkívül új harderejű találmány a „Radial Elixir” és az „Alföldi keresztos sóborszesz”, melyeket mostanában biztos gyógyszerként használnak. Készítője a Kecskeméti Első Alföldi Cognacgyár r.-t.

x Polgár Kálmán műtörés és ékszerész (műhely és raktárai: Budapest, VII. Erzsébet-körút 29. sz.) ki a hazai órásipar terjesztésének szolgálatában eddig is bokros érdemeket szerzett, külföldi tanulmányutjáról visszatért. Megfordulván a külföld nevezetesebb ipari és kereskedelmi góczpontjain,

műtöréssel kiválasztotta és megszerezte mindazt, amivel a honi órásipar fejleszhető. Polgár Kálmán értékes tapasztalatairól az általa szerkesztett „Műtörés” legutóbb megjelent számában referál sok száz fénykép után készült modell bemutatásával. Ezen albumot lapozgatva gazdag kiállításon képzelet magát az ember és gyönyörködve tapasztaljuk, hogy benne minden rendű és rangú egyén feltalálhatja a megfelelő szébbnél szebb dolgot. Birjuk Polgár Kálmán műtörés abbéli ígérését, hogy olvasóinknak közvetlen öhozzá intézendő felszólítására ezen díszes album-árjegyzéket minden érdeklődőnek ingyen és bérmentve megküldi.

Angol munkáslakások.

— A lakáskérdés Londonban. —

A Londonban megtartott internacionális lakáskongresszuson Európa legtöbb állama, közöttük Magyarország is, összesen négyszáz delegátussal képviseltette magát, hogy a mindannyiunkat érdeklő housing problem megoldási módozatairól tanácskozzanak s az eddigi működés eredményeiről beszámoljanak.

Minden ipartörő államban észlelhető a lakoságnak az a határozott tendenciája, hogy a vidéket elhagyva, a városokba költözzék. A különféle iparvállalatok a városok felé gravitálnak, hol több munkaerő áll rendelkezésükre, a munkás is szívesebben városokban teipszik meg, hol több alkalom kínálkozik egyedüli tökéjének — a munkaerőnek értékesítésére, mint a vidéken.

Az ipari góczpontok mint mágnesek magukhoz vonzzák a vidék lakosságát, a helycsere némely helyütt oly hirtelen, oly minden átmenet nélkül történt, hogy egyes városokban tulzsufolt-ságot idézett elő.

Az ipari revolúció a XIX. század második felében egészen megváltoztatta Anglia és Wales népesedési viszonyait, míg 1801-ben csak 16 százaléka a lakoságnak lakott 20.000 lakost meghaladó városokban, addig az 1901. évi népszámlálás az összlakoságnak már 60 százalékát találta a városokban.

A slumokban, szűk sikátorokban való lakás évente ezreket és ezreket visz kora előtt sirba, így sorvasztva a nemzet életetjét. A piszkos, egészségtelen környezet reányomja a lakókra, itt bő talaja akad a bűnös szenvedélyeknek s minden lépés, mely a lakáskérdés megoldása felé vezet, hadjáratot jelent a szenny, az erkölcsi züllés, az iszákosság, játékszenvedély, ragályos betegség és halál ellen. Az egyszobás tulzsufolt lakások csak hajlékot, de nem otthont nyújtanak, az otthon, mely a farszító napi munka után hivatva volna pihenőt nyújtani, itt csak a szennynek tanyája s így nem csodálható, ha lakója a lármas hajlékból menekülve, egy public house nyájasabb helyiségeiben a whisky mellett szánandó helyzetét felejteti iparkodik.

Vajjon milyenek lehetnek az erkölcsi állapotok ott, hol a családi élet összes funkciói egy szobában történnek, melyben egy, gyakran két család tagjai összezsufoltan élnek? A tárcadalom szemeláttára nőnek fel a testileg és lelkileg degenarált lakók, kik a jövőben az állam terhére lesznek.

Macaulay ezek között járva, felismerte a rossz lakásviszonyok súlyos következményeit s joggal írhatta:

„A hunok és vandálok, kik Európa keresztény államait el fogják pusztítani, nem Ázsia vadonjaiban születtek, hanem a városok sikátorjaiban.”

Az angol társadalom már egy félszázaddal ezelőtt belátta, hogy itt már saját érdekében is tennie kell valamit s Lord Shaftesbury fáradozásainak köszönhető, hogy már 1842-ben a megalakult a „Society for Improving the Condition of the Labouring classes”, melynek elnöke Viktoria királynő férje Albert volt. Ez az intézmény foglalkozott első ízben a lakásviszonyok javításával s ma már negyvenkilenc jóléti intézmény célja az angol munkáságnak otthont biztosítani, mely a családi életet lehetővé teszi, menten minden környezettől, mely erkölcselenségre vezet és menten a tulzsufolt lakások összes bajaitól.

A különféle konferenciákon, melyek a lakáskérdést tárgyalják, ott találjuk Anglia legelőkelőbbjeit, püspökök, lordok tevékeny részt vesznek ilyen mozgalmakban. A vezető társadalom lelkiismeretébe mélyen belemarkolt ama türethetetlen állapot, melyben Anglia lakosságának legnagyobb része él.

Az internationalis konferencia megnyitó ülésén keserűséggel említette Thompson „Tény, hogy az angol király birodalmában a nap soha le nem nyugszik, de az is tény, hogy sok ezer angol oly hajlékban kényszerül lakni, hová a nap sohasem süt.”

Maga a népe sorsát szívén viselő Edvárd király London grófság tanácsa egyik küldöttségének lelkére kötötte, hogy különös gondot fordítson a munkásosztály lakásviszonyainak javítására. A veszély köztudata fokozottabb tevékenységre buzdított magánosokat, társadalmat és hatóságokat.

A nagy bevándorlás készületlenül találta a városokat s akkortájt megengedték, hogy a bevándorlók a gyárak közelében bármilyen módon fedél alá kerüljenek, így keletkeztek a slumok, pedig akkor helyes politikával a baj elkerülhető volt. A baj orvoslása sokkal költségesebb, mint a baj megakadályozása.

London városa nyolcz helyen, összesen harminczkét holdnyi területen levő túlszűfolt lakásokkal bíró slumok rendezését, illetőleg eltörlését vette tervébe, az erre szánt költség huszonöt millió korona. Ezek közül már rendezte a Bethnel greeni területet, az 5719 lakost számláló tizenöt holdnyi terület volt az első kísérlet.

A halálzási esetek, különösen a gyermekhalálzások e kerületben, hol a „legszegényebb szegények” laktak, jóval meghaladták az átlagos londoni halálzási eseteket. Óriási költséggel járt a lakásviszonyok illetőleg rendezése, midőn a régi helyen újat építettek, de az eredmény sem felelt meg az óriási áldozatnak.

A kilakoltattak csak szaporították más kerületek slumjeit s a felépített új városrészt a régi lakosság alig öt százaléka tért vissza; igaz ugyan, hogy az új lakások levegőtől átjárható, naptól el nem zárt széles utak mentén voltak, de a volt lakások nem tudták előteremteni a nagyobb házbért. A lakáskérdés illetőleg megoldása a nagyobb-mérvű kereslet folytán növelte a szomszédos slum-ok értékét s így célra nem vezetett.

A tapasztalat azt is igazolta, hogy a lakásviszonyok javítása meg nem változtatja a benlakók életfeltételeit, a piszokban nevelt és ahhoz szokott a jobb otthont is idővel a fertő tanyájává teszi. Erre a körülményre hívta fel figyelmemet vezetőm a garden cityben, hol az igazgatóságnak különös figyelmet kell fordítania azok felé, kik a slumokból kikerülve — egészséges lakásviszonyok között is hajlandóságot mutatnak, hogy visszasüllyedjenek a régi állapotokba.

Miss Oktávia Hill és lelkes barátai házról-házra járnak s a slumok lakóit tisztaságra oktadják; nézetük szerint rendszeres vezetés még a slumokat is türethető külsejű utcákká képes átalakítani.

Slumming — magyarra át nem fordítható szóval fejezi ki az angol ama ténykedést, midőn a közép vagy felső osztály hölgy vagy férfi tagjai tanulmányozás végett, vagy emberbaráti érzelmektől vezettelve a slumokban keresik fel a nyomorgókat. Maga a slumming szó létezése is arra vall, hogy ezek Angliában gyakori esetek.

A slumok eltörlésénél olcsóbb megoldási mód, ha a város a külkerületen telkeket vásárol, s olcsó közlekedési eszközökről gondoskodik, hogy a város központjában elfoglalt olcsón és gyorsan érhesse el foglalkoztató helyét. A szegény, kinek állandó foglalkozása nincsen, oda van lánczolja slumjéhez s csak a munkátlanág kérdésével lesznek az ő lakásviszonyai is javíthatók.

Budapesten slumok oly értelemben, mint Londonban, Glasgowban nincsenek, túlszűfoltak itt is a lakások, hisz erről szólnak a statisztikai hivatal adatainak rideg, hideg számai.

A város részéről a kezdeményező lépés a helyzet javítására már megtörtént — magánosok és a társadalom azonban még csendesek.

A hazai fürdők és nyaralók érdekében.

Írta: Mátray Arnold.

Végefelé járunk a fürdőszezonnak. Az ezideinek is megvoltak a maga tanulságai, társadalmi és gazdasági jelenségei.

A szezon kezdetén vősávos utazási láz észlelhető minden nagyobb vasúti állomáson az egész országban. Mindenki igyekszik, hogy podgyászfeladásán és menetjegyének megváltásán mielőbb tulesse. Lótás-futás, egymásba való bottlás és összerlekedések napirenden vannak. A vasúti kocsikat pedig valósággal megostromolják, mert az utasoknak attól kell tartaniok, hogy nem jutnak ülőhelyhez. S ez némi joggal történik így, mert tapasztalatból tudjuk, hogy igen gyakran a vasúti kocsik folyosói is zsúfolva vannak álló utasokkal, noha ülőhelyre jogosít a megváltott menetjegy. Egy hosszú utat állva megtenni, bizony nem tartozik az utazás kellemességéhez. De hiába, ez már így van és a nyaralásnak egyik kellékét képezi.

Ha egy külföldi az ily tömeges utazást látja, nem tud eléggé csodálkozni azon, hogy mily rengineg nálunk az idegenforgalom. Pedig ez a valóságban nem így van, mert ami tömeges utazásunkkal csak a külföldi idegenforgalmat emeljük tényleg, mivel a legtöbb utazás a csehországi és egyéb külföldi gyógy- és tengeri fürdőkre, valamint nyaraló helyekre történik. Megbízható statisztikai adatok nem állanak ugyan rendelkezésünkre, de azért mégis megközelítőleg tudjuk, hogy a külföldi gyógy- és tengeri fürdőket és nyaralóhelyeket, u. m. Tirolt, Karinthiát, Salzkammergutot, Schweizot és számtalan egyéb külföldi helyeket legalább 100.000—150.000 magyar ember keresi fel évenként, ami aztán azt is jelenti egyúttal, hogy Magyarország mintegy 50—60 millió koronával adózik a külföldnek. És sajnosan koll konstatálnunk, hogy a külföldre gravitáló magyaroknak száma, nemcsak hogy nem csökken, hanem évről-évre gyarapszik. Pedig ha ezen horribilis összegből csak a fele maradna az országban, ugy abból sok ezer embernek jutna kenyérre való és lényegesen hozzájárulna a kirándulás csökkentésére. Így azonban, ily tetemes összeggel kevesbedik a nemzeti vagyon, ami nemzetgazdasági szempontból tekintve nagy kárára vannak az országának.

A külföldi fürdők és nyaralók felkeresésével éppen úgy vagyunk, mint a külföldi iparcikkekkel. Nekünk csak a külföld imponál mindenben ahelyett, hogy saját jól felölgött érdekeinknél fogva azon volnánk, hogy mindazt pártolnánk első sorban, ami hazai. Ha iparcikktek tekintetében ezidőszertint még rászorulunk a külföldre, némiképp igazolt, mert iparunk még csak most van a fejlődés stádiumában. De hogy fürdők meg nyaralók tekintetében is a külföldre szorulnánk, azt keréken fogadjuk. Hisz éppen erről tartott tavaszkor, dr. Gerlőczy Zsigmond egyetemi magántanár igen érdekes és tanulságos felolvasát, mely alkalommal veitett képekkel bemutatta Magyarország kétszáz fürdőinek és hatvan gyógyforrásainak legtöbbjét és tudományos alapon mutatta ki, hogy nálunk minden betegség ellen megvannak indikált gyógyhatású gyógyforrások. De üdülés miatt sem szükséges a hosszú, fárasztó és igen költséges külföldi utazást megtenni, amikor itt van a gyönyörű Tatra vidéke, a Szepesség, egész Erdély és sok egyéb hely az országban, ahol mindenki tetszése szerint válogathat szebbnél-szebb vidéken és tájban. És mégis mit tapasztalunk mindezek daczára? Sajnosan azt, hogy a 200 gyógyfürdőnek és nyaralóhelyeket mindösszesen csak 80—90 ezren keressük fel. Hogyan kívánhatjuk hát, hogy külföldiek keressék fel tömegesen kintinó fürdőinket és gyönyörű nyaralóinkat, mikor mi magyarok remcsak hogy nem pártoljuk, hanem egyenesen kerüljük azokat és inkább a külföldiek látogatjuk? Mely ország dicsekedhetik egy *Balatonnal*, amelynek vizében való fürdés oly edzően és üdítőleg hat az emberi szervezetre?

De ne higyük ám, hogy a külföldi fürdőket felkereső magyarok mind a megrongált egészség helyreállítása végett utazgatnak külföldre. Dehogy. Legtöbben azért mennek az ország határan túl, mert ismerőseikkel szemben ezzel mintegy

tüntetni akarnak és fitogtatni jómodjukat. Pedig legtöbbjének nincsen semmi fölösleges elkölteni való pénze, hanem mert magyar divat, hát tüntetünk azzal is, még ha nem is bírjuk. A szükséges pénzt azonban, akár váltónyargalásból, akár más módon, mégis csak előteremtik.

Igen sokan, akik a külföldi fürdőket keresik fel, azon ellenvetéssel élnek, ha e miatt szemrehányással illetjük őket, hogy a magyarországi fürdőkön és nyaralókon nincsen meg az a kényelem, sem az az előzékenység, mint a külföldön. Aztán még az étkezés ellen is sok a kifogás. Hátha igazságosak akarunk lenni, ugy bizony e tekintetben a legtöbb magyar fürdőben és nyaralóhelyeken tényleg még igen sok a javítani való. De nagy baj az is, hogy a fürdők tulajdonosaiban vagy bérlőiben nincsen meg a vállalkozói szellem, sem pedig gazdasági érzékük. Nem tudnak vagy nem akarnak újabb befektetésekkel nagyobb jövedelmet maguknak biztosítani. Pedig egy fürdőt vagy nyaralótelepet csak ugy emelhetjük, ha a közönségnek pénzeért megfelelő ellenszolgáltatást nyújtunk. Ez aztán a legjobb reklám.

A magyar fürdők és nyaralóhelyek tömeges látogatását csak ugy mozdíthatjuk elő, ha a vendég pénzeért teljes ellenszolgáltatást kap, mialatt jó és kényelmes lakás, valamint egészséges és izletes étkezés értendő. Ezt szíveleljék meg az érdekeltek és vegyenek példát a svajcziaktól, hogy egy bérlő vagy vendéglős csak ugy biztosíthat magának nemcsak állandó vendégeket, hanem a vendégek fokozatos gyarapodását, ha azokat minden tekintetben kielégíti és minél kellemesebbé teszi nekik az ott tartózkodást. Ne higye senki, hogy helyes gazdasági elvet követ, ha arra törekszik, hogy 1—2 év alatt megzadagodjék, mert ez igen téves nézet, aminek már nagyon sokan megadták az árát. Ezt tessék megszivlelni és jövőben nem lesz szükség arra, hogy a magyar közönséget serkentjük a hazai fürdők és nyaralóhelyek felkeresésére.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A mulató Budapest.

— Itt a színházi szezon. —

A politikai látóhatáron komor felhők terjengenek és lassankint egészen beborítják a derült eget. Vannak, akik az őszre nagy viharokat jósolnak. Lehet, hogy igazuk lesz. Ez azonban nem zavarja meg azok szervezkedését, akik Budapest szórakozásairól, mulattatásairól fognak gondoskodni. Ugyancsak megszaporodott a számuk! Mintha csak kincsesbánya volna ez a főváros, mintha lakói tejben-vajban, bőségben usznának, mintha valamennyit felveiné a sok pénz, oly ádáz roham készül a pénztárcák ellen. A mulató Budapestnek bőven lesz alkalma válogatni! Nagy erőlködéssel szervezkedik a sok mulató, szórakoztató hely, akik érdeklődnek a színházak és ezekhez hasonló vállalatok iránt, azok feszült érdeklődéssel tekintenek a várható kétségbeesett birkózás elé. A vásári kikiáltók a bódék előtt nem erőlködnek annyira, hogy a habozó, tétovázó közönséget a szomszédos mutatónyos orra elől elcsipjék, mint ahogy az egyes színházak kénytelenek lesznek hadakozni a közönségért. Mert az bizonyos, hogy Budapestnek színházlátogató közönsége nincs annyi, hogy minden színháznak meglenne a saját publikuma. Az Operának és a Nemzetinek talán megvan a törzsközönsége; de a többi színház, az már ugy halálszáza el egymás orra elől; ahol a közönség valami érdekesebbet, kiválóbbat, izgatóbbat vél kaphatni — odamegy.

Csin! Bum! a kiáltók már működnek! Igérnek mindent és még azonfelül is annyit, hogy szédületes! Ujra átalakított pazarfényű nézőterével huzakodik elő az egyik; ujonnan szerződött tagjainak ömlengő dícsérettel körített felsorolását vágja ki a másik; külföldön ezer és ezer előadást ért darabjait emlegeti a harmadik, — és mindegyik hangoztatja, hogy olyant nyújt, amilyent eddig még Budapest nem evelt.

A színházak megerőltetett szervezkedéséhez aztán még hozzájárul a sok mindentféle *Kabarét*.

Lesz vagy négy ebből a sítetből is. A kabaretben minden lesz, mi szem-szájnak ingere; akivel csak beszél az ember, neves író, drága primadonna, az mind a kabarének dolgozik, a kabaréhoz szerződött és hirdetik teli szájjal, hogy olyan dolgokat fognak produkálni, hogy beszél majd róla a magyar világ és környéke.

Mert most a kabaret a megváltó csillag, amelynek jegyében özönlik a pénz. Kabaret! Kabaret! Ettől visszhangzik rét és mező! Valakinek eszébe jutott, valaki csinált egyet, — nosza rajta, szétkapkodni ezt az ötletet, — hiszen oly régen nem született semmi új idea! Végre egy —, de ezt most ki kell használni!

Azaz nem! Van még egy ötlet: a *délutáni színház*. Alig terjedt el a híre, hogy valaki csinál egyet, nosza hamar, még ketten sajátították ki az eszmét és most három kerületben lesznek délutáni előadások. Aki mulatni, szórakozni akar, — hadd mulathasson, szórakozhasson délután is.

A közönségnek tehát főhet a feje, hogy tulajdonképpen mikor és hová is menjen. Délután három órától éjfélig minden órára jut bőven színház, kabaret, három orfeum és minden sarkon kávéház, minden kávéházban tinglingli, brelly-művészet s van közbe még egy kis idő szabad? Nem kell zavarba jönni: — ott vannak a *mozgófénykép-színházak*. Mult évben télen volt 8—10; lesz az idén 40—50, vagy több is. Minden utcában egy, ha nem kettő.

Nehéz küzdelem lesz tehát a télen. A vállalkozók egymás szájából kapkodják ki a kenyeret. Hányan vérzenek el majd ebben a harcban, az előre nem látható; de biztos, hogy lesznek áldozatai. Az év végével belebukik vagy fele. Mert a vállalatok nem fogják bírni a küzdelmet, azon egyszerű okból, mert ennyi vállalatot Budapest nem tud fenntartani. Nem jut mindegyiknek elég. És egyet nem szabad felejteni, azt t. i., hogy Budapest reásholga a „mulató“ névre, de van egy jelzője, amely nagyon, de nagyon igaz — és ez: az „*eladósodott*“ Budapest.

Ez a kettő pedig csakugyan nem fér össze.

(*) **Műsorváltozás a Nemzeti Színházban.** Rákosi Szidi asszony hirtelen megbetegedett és emiatt a „Titok“ szerdára hirdetett előadása meg nem tartható. Helyette színre kerül Rostand „Régényesek“ című verses vígjátéka, amelyben ez alkalommal is D. Ligeti Juliska, Gabányi, Gál, Dezső és Pethes fognak játszani. Pénteken az előre hirdetett „Ahol unatkoznak“ helyett ugyancsak Rákosi Szidi asszony betegsége miatt „Ijuságunk“-at, Capus színművét adják elő.

(*) **Kulcszabóhorok.** A színházi szezon még jóformán meg sem indult, még csak a „próbagaloppok“-nál tartunk s már is különféle surlódások veszélyeztetik a kipontozott ut változatlan bejáratát. A Királysínháznak például két népszerű tagja szegte meg magát s vonakodik szerződését betartani. Az egyik *Szentgyörgyi* Lenke, akit Beöthy a Magyar Színházról hódított el s jóllehet benne éppen olyan szorgalmas és megbízható, mint kedvelt fogot bir, még sem hajlandó a neki szerződésileg kikötött fizetésemelést megadni. A művész hivatkozik a Gül Babában, János vitézben, Aranyvirágban, Göre Gáborban és sok más műsordarabban elért sikereire, nem hajlandó az eddigi föltételek mellett tovább megmaradni, s ha méltányosnak látszó kívánságai nem teljesülnek, elhagyja a Királysínházat. — *Ferenzi* Károlyról ugyanezt halljuk, azzal a különbséggel, hogy a máskülönben jókedvű komikus lehangoltsága más okra vezethető vissza. *Ferenzi* annak idején sértőleg nyilatkozott egy ünnepeit operett-diváról, s akkoriban kijelentette, hogy sohae játszik vele ugyanazon a színpadon. És most mégis összekeverülne. A komikus haragja már elpárolgott, szívesen megfér bájos partnerével a Királysínház deszkáin, de a női és művésznői méltóságában megsértett primadonna nyilvános bocsánatkérést követel, erre pedig *Ferenzi* nem hajlandó, inkább elfogadja az egyik fővárosi cabaret kecsegtető ajánlatát. — A Király-sínháznak csengő hanggal és művészi iskolázottsággal megáldott énekesnői körében is forrongás észlelhető. Kiosztották a „Vig özeveg“ szerepét és Valencienné személyesítésére Petrács Sárít szemelte

ki az igazgatóság. Már pedig Pálmay Ilka hugocskája, szép is, mosolyogni is tud, de hang dolgában nagyon szegényesen van ellátva. Pedig a „Tiszteességes asszony e nő“ és a „Kicsi pavillon“ kettősét nem lehet elmosolyogni, érthető hát a mellőzötték duzzogása. A Királysínház vigasztlására szolgáljon, hogy más színházaknak is vannak bajai. Egyelőre csak azt említhetjük föl, hogy a Népszínház-Vigopera még meg se nyílt, s egyik titkára, *Faltai*, már is megszűnt a Mäder igazgató ur titkait őrizni.

(*) **A Vigszínház újdonságainak szerzői.** A Vigszínház legközelebbi újdonságának, a „Nincs elvámolni valója?“ című bohózatnak szerzői régi jó ismerősei közönségünknek. Különösen *Hennequin* Maurice művei szerepeltek sűrűn a színház játérendjén és a „Szívem!“, a „Coralie és társa“, a „Csókpirulák“, a „Zsába“ elsőrendű sikert értek el. Hasonlóképpen nagy volt a sikere *Veber* Pierre darabjainak, a „Kis pajtás“-nak és a „Loute“-nak is. A „Riquette“ — az első vígjáték, amelyet a két jeles szerző együtt írt — a tavalyi szezont vezette be nagyon szerencsésen és most következő második együttesen írt darabjuk, a „Nincs elvámolni valója?“ Az újdonság bemutatóját szombaton, e hó 7-én tartják meg.

(*) **Két dal.** *Major* J. Gyula, a kiváló zeneszerző, újabb két kedves hangulatú dalt adott ki, amelyeknek poétikus szövegét *Stona* Mária írta. Mind a két dal nagyon melodikus, kíséretük izléses, mint *Majornak* összes kompozícióiban. A darabban rendkívül sok az izléstelt kifejezés és zongorakíséretük valóságos mesteri módon alkalmazkodik a melódiához. A két sikerült szerzeményt *Erdős* Armandnak ajánlotta a kitűnő szerző.

(*) **Beiratkozás a színészkiskolákba.** Az *Országos magyar királyi színművészeti Akadémiában* (Rákóczi-ut 21.) holnap, szerdán kezdődnek meg a beiratkozások és három napon át tartanak: 5-én, 6-án és 7-én, délután 3-tól 5 óráig. — A *Népszínház-Vigopera* énekes és színészkiskolájában a beiratkozások folyamatban vannak és szeptember 15-éig tartanak, naponta délelőtt 9-től 1 óráig a *Népszínház-Vigopera* irodájában. — A *Népszínház-Vigopera* igazgatósága hivatalosan közli, hogy a *balletiskolába* 8—11 éves leányokat folyó hó 10-éig vesznek fel. Jelentkezni lehet *Mazzantini* Lajos balletmesternél a *Népszínház-Vigopera* igazgatósági helyiségében, naponta délelőtt 9-től 11 óráig.

(*) **Híres zongoraművész halála.** Párisból sürgönyzik, hogy *Szarvady* szül. *Craus* Vilma zongoraművész hosszú betegség után 73 éves korában ma ott meghalt. Az elhunyt művész Prágában született 1834-ben és 15 éves korában lépett először a nyilvánosság elé. Később művészi körutra indult Franciaországba, Angliába és Németországba. Mindentűl, főleg Beethoven és Chopin műveinek művészi előadásával aratta sikereit. Párisban megismerkedett *Szarvady* Friggyessel, a párisi magyar emigráció titkárával, akihez aztán nőül ment és boldogan élt vele *Szarvady* 1882-ben bekövetkezett haláláig. *Szarvady* tudvalevőleg nagyon tevékeny részt vett a magyar szabadságharcot megelőző mozgalmakban, s amikor megalakult a független magyar kormány, ez őt bizta meg a párisi és bécsi mozgalom vezetőivel való érintkezéssel. Különösen a francia sajtó útján tett sok nagy szolgálatot a magyar szabadságharc és utóbb az emigráció ügyében, s a felesége lelkesen kivette a részét a sokszor veszedelmes munkából. A művész teljes visszavonultságban töltötte azt a negyed évszázadot, amely férje halála óta eltelt.

(*) **Küry Klára első fellépése.** Szerdán, szeptember 4-én megint ünnepe estéje lesz a *vig özeveg* sorozatos előadásainak. A szerdai előadás fényét két jelentős alkalom emeli. Kétszázhetvenötödikször kerül színre a *Magyar Színház*-ban a páratlan sikerű operett és a jubileus előadás ünnepe keretében lép föl nyári pihenője után először *Küry* Klára a *Glavari* Hanna szerepében.

(*) **Rendezési újítás.** A bécsi Burgtheaterben ezentúl az egyes művészek szabadon pályázhatnak egyes darabok rendezésére. Rendezői tiszteletdíj egész estére terjedő daraboknál 500 korona, kiegészítő daraboknál 250 korona és egyfelvonásoknál 150 korona.

(*) **Schnitzler Artur sikere.** A berlini Freie Volksbühne tegnapi előadásán *Schnitzler* Artur „Szabad vad“ című darabja nagy sikerrel került színe

(*) **Művészeti iskola.** *Köszegi-Brandl* Gusztáv festőművész tanár festő és rajziskolájának új évfolyama megnyitotta a budai lánchíd-utca 5. sz. a. helyiségben. Az iskolába, melyben hölgyek és férfiak egyaránt kiképzést nyernek rajzban és festészetben, naponta délután 2—4-ig lehet beiratkozni.

(*) **Kimnach László emlékezete.** Dr. *Vargay* István kezdeményezésére emlékbizottság alakult, melynek czélja a korán elhunyt *Kimnach* László festőművésznek emléket emelni. A bizottság első sorban emlékművet ad ki, amelyben benne lesznek az elhunyt művész összegyűjtött rajzai.

FŐVÁROS.

(*) **Bárczy polgármester itthon.** Dr. *Bárczy* István, a székesfőváros polgármestere visszatért szabadságáról és átvette hivatala vezetését.

(*) **Épül a főváros.** A magánépítési bizottság legújabb a következő építő-engedélyeket adta ki: *Mocsonyi* Antalnak, V. ker., Erzsébet-tér 701. hrsz. négyemeletes házra, *Fischer* Józsefnek és *Dossona* Józsefnek, I. ker. Átlós-ut 13.800 hrsz. háromemeletes házra, az *Első osztrák* jutfonó és szövőgyár részvénytársaságnak, a V. ker. Váci-ut 1505. hrsz. egyemeletes műhelyre, a *Budapesti* I-II. ker. takarékpénztárnak, II. ker. Széna-tér 3325. hrsz. földszintes épületre, *Nagy Szidóniának*, IX. ker. *Ferencz-utca* 8984. hrsz. egyemeletes és földszintes épületekre, *Tóth* Károlynak, I. ker. *Diós-árok* 9027. hrsz. földszintes épületre, *Ziegler* Sándorné, III. ker. *Kórház-utca* 329. hrsz. földszintes épületre.

(*) **Elsimült ellentétek.** A kereskedelmi kormány elhatározta, hogy kibővítteti a ferencvárosi pályaudvart, amihez főleg két dolog volt szükséges. Az egyik a *Montecuccoli-féle* szer — ez meg lett volna a beruházási kölcsönből, — és a másik: sok-sok terület a főváros tulajdonából. Amde a főváros, amint ezt annak idején hírül is adtuk, csak bizonyos feltételek mellett volt hajlandó a szükséges területeket átengedni. A kereskedelmi kormány nem fogadta el a főváros által kiszabott föltételeket és a kisajátítási eljárásra utasította a közmunkatanácsot. Közben dr. *Bárczy* István polgármester közbenjárása folytán megegyezés jött létre a kormány és a főváros között. A kereskedelmi kormány elfogadta a főváros által meghatározott föltételek egy részét és megszüntette a kisajátítási eljárást. A főváros tanácsa mai ülésében tudomásul vette a kormány elhatározását.

(*) **Fölvétel az árvaházakba.** A székesfőváros közjótékonyági bizottsága legújabb a következő növendékeket vette föl az árvaházakba és a községi szeretetházba. *Erzsébet leányárvaház*: *Horn* Julia, *Sonlétner* Julia, *Wrabecz* Vilma, *Klinghammer* Mária, *Radvics* Hedvig, *Kazinczy* Ágota, *Woracek* Karolina, *Czikovszky* Teréz, *Chabada* Emilia, *Czajkó* Anna, *Bodnár* Anna, *Oda* Matild, *Schmidt* Anna és *Emma*. — *József fiúárvaház*: *Balázs* István, *Wikmann* Róbert, *Freisler* János, *Erdélyi* Lajos, *Nagy* Ferencz, *Klinghammer* János és *Imre*, *Schirmer* Károly, *Holzer* János. — *Mayer fiúárvaház*: *Frontron* György, *Csermák* Károly, *Réti* Béla, *Lovassy* István, *Ambascher* Mihály, *Szirmai* Gyula, *Rapatyi* Rezső, *Kohn* Jenő, *Strobl* István. — *Községi szeretetház*: *Kuluncsics* Imre, *Lebegut* György, *Senleitner* Ferencz, *Kapcsos* Ignác, *Orbán* István, *Pisch* Nándor, *Szirmai* Ferencz, *Troppler* István, *Czollner* Károly, *Muntyán* Gábor.

IRODALOM.

* **Tanulmány Amerikáról.** Érdekes tanulmányt írt Amerikáról Heppes Sándor kolozsvári író és hírlapíró „Yankeek hazája” címen. A tanulmány írója hosszú időt töltött az újvilágban és éles megfigyeléssel, írói érzékkel oly adatokat hordott össze, amelyek segítségével új nézőpontról világítja meg a nekünk oly csodálatos amerikai életet. Heppes nem száraz utleirást ad, tanulmánya eltér az utleirók sablonos munkáitól. A fiatal író amellett, hogy tömör ismertetést nyújt Amerikáról, szórakoztató és munkájával folytonosan lekötve tartja az olvasó érdeklődését. Az értékes tanulmány legközelebb könyv alakban jelenik meg.

* **Iparoskáté 1908-ra.** Ennek a praktikus évkönyvnek a jövő évi tervezete igazolja, hogy szerkesztését gondosan igyekeznek tökéletesíteni. Ez idén az üzleti életre tartozó sok új törvény és rendelet látott napvilágot. Ezeknek népies magyarázata és elsődrendű szakemberektől való hasznos cikkek adják az 1908-as kötetnek keretét. A tervezet ezenkívül sok mindenféle, a középiparosság üzleti életében lépten-nyomon szükséges tudnivalót ígér. Előfizetéseket október végéig lehet beküldeni dr. Dóczi iparegyesületi ügyész címére. Az ára három korona.

EGYESÜLETEK.

(—) **Az Otthon köréből.** Az Otthon írók és hírlapírók köre a nyári szünet után ma tartotta első választmányi ülését Rákosi Jenő elnöklésével. Geléri Mór alelnök a választmány részvétét fejezte ki azon csapás alkalmával, amely Rákosi Jenő édesanyja elhunytával sújtotta. Bejelentette az elnök, hogy özvegy csantavéri Törley Józsefné elhunyt férje emlékére ezer koronát adományozott az Otthon segítő-alapjának. A választmány köszönettel fogadta az alapítványt. A választmány megadta az engedelmet a *Phoenix* irodalmi részvénytársaságnak, hogy az *Otthon könyvtára* címen szépirodalmi művek sorozatát adhasson ki. *Hevesi József* szerkesztő, választmányi tag évenként az *Otthon Évkönyve* címen könyvet ad ki, amihez a választmány hozzájárult. A választmány tudomásul vette, hogy az otthon elnöksége a Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségének jubileumán képviseltette magát s hogy a jubiláló testvéregyesületet táviratban üdvözölte. Tudomásul vette a választmány, hogy az Otthon kör az egrői Dobó-ünnepen dr. Setét Sándor lapszerkesztővel képviseltette magát. A bordeauxi nemzetközi sajtókongresszuson, amely szeptember 20-án kezdődik, az Otthon tagjai közül a következők képviselik hivatalosan az Otthont: Rákosi Jenő, Hevesi József, Zilahy Simon, dr. Beldi Izor, dr. Farkasházy Zsigmond, Szöllösi Zsigmond, Fodor Ferencz, Abonyi Dezső. Új rendes tag lett: Wirker János. Új pártoló tagok: dr. Schreyer Jenő, dr. Szegő Armand, Jászai József, Miklós László, Frigyes Sándor, Szávay Zoltán.

() **Nemzetközi csecsemővédelmi kongresszus.** A második csecsemővédelmi- és ingyen-tej kongresszus szeptember hó 12-től 16-ig fog ülészní Brüsszelben. A kongresszusra a m. kir. belügyminiszterium dr. Deutsch Ernő főorvost küldte ki, aki a belga bizottság felszólítására a magyar gyermekvédelmi viszonyokat fogja ismertetni.

(—) **A Jászóvárosi Függetlenségi és 48-as Polgárok Köre** e hó 7-én este 8 órakor a VIII. ker., Tavaszmező-utca 7. sz. a. levő Kovács-féle vendéglőben pártvacsorát rendez, melyre a kör tagjait ez uton is tisztelettel meghívja.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Bírák és ügyészek mozgalma.** A nagyarányú mozgalomnak, — mely a hazai bíróságok részéről helyzetüknek javítása érdekében megindult — minden jelentősebb mozzanatáról eddig nap-nap után megemlékeztünk. Ez a mozgalom tudvalevőleg Nagyváradról indult ki; a nagyváradai bírák voltak azok, akik először vetették fel ezt a nagyfontosságú kérdést egyik értekezletükön, melynek határozata azóta bejárta az egész országot s a legtöbb kir. tábla és törvényszék tisztikara hozzájárult. A nyári törvénykezési szünet okozta, hogy egyes bíróságok még nem hozhattak határozatot. Ezekhez most a nagyváradai bírói kar a következő felhívást küldötte:

A nagyváradai kir. törvényszék területén működő bírák és ügyészek által kiküldött végrehajtó-

bizottság még a folyó évi június 23-án kelt határozatában kimondotta, hogy az országos bírói kongresszusnak összehívását szükségesnek tartja s e határozatához csatlakozás végett az ország összes törvényszékeit és ügyészségeit megkereste. E megkeresés tárgyában a közbejött törvénykezési szünet miatt több törvényszéknél még mindeddig nem hoztak határozatot. A végrehajtó-bizottság most ez uton arra kéri azokat a bírói testületeket, amelyek eddig a megkeresést nem tárgyalták, hogy azt sürgősen vegyék érdemleges tárgyalás alá s határozataikat egy a nagyváradai végrehajtó-bizottsággal, valamint a szegedi kir. ítélőtáblához tartozó bírói és ügyészségi személyzet értekezletét előkészítő bizottsággal is szeptember hó 10-ig közölni sziveskedjenek.

§ **Barabás Béla budapesti ügyvéd.** Tegnap számunkban már hírt adtunk Barabás Béla országos képviselőnek ama elhatározásáról, hogy ügyvédi irodáját Aradról Budapestre helyezi át. A hivatalos lap mai száma közli az aradi ügyvédi kamara híret: hogy dr. Barabás Bélát Budapestre való elköltözése folytán az ottani ügyvédi lajstromból törölte.

§ **A hitvesgyilkos mészáros bűnügye.** Gütting Károly mészárossegédet, aki Amerikából visszatérve, a múlt hét végén 6 revolverlövessel agyonlőtte hitlenné vált feleségét, szül. Gruber Bertát, — a rendőrség még szombaton átkísértette az ügyészség fogházába. Dr. Kiss István vizsgálóbíró tegnap és ma hallgatta ki részletesen a véres tett körülményeire Güttinget. A kihallgatás után a vizsgálóbíró elrendelte ellene hitvestársan elkövetett gyilkosság büntette miatt az ügyészség indítványa alapján a vizsgálatot, a vizsgálati fogsággal együtt. A vizsgálóbíró ezen végzésében ugy Gütting, mint védője dr. Dési Géza megnyugodtak s így az ügy még a téli esküdtzéki ülészekon tárgyalásra kerül.

§ **Automobil-elgázolás.** A Ferencz József-hid pesti oldalán a múlt év szeptember 13-án szerencsétlenül járt Felkel Imréné mosónő. Egy villamos vasuti kocsirol leszállva, nem vette észre a feléje közeledő autóbilét, amely aztán elgázolta. Az autóbilét ifj. Röck István gépgyáros vezette, akít ezen szerencsétlenség miatt a budapesti büntető-törvényszék gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége címén elítélt 100 korona pénzbüntetésre. Az ítélet ellen az elítélt gépgyáros felebezéssel élt a kir. ítélőtáblához. A tábla, tekintettel arra, hogy négy tanu igazolta, hogy Felkelné a villamos kocsirol lelépve, egyenesen nekiment a gépkocsinak, bár Röck folyton túlkölt, jelt adva a kitérésre, nem látta megállapíthatónak ifj. Röck István bűnösségét és felmentő ítéletet hozott. Az ítélet jogerős.

§ **Egy diurnista fizelmei.** A budapesti V. ker. kir. járásbírósnágnál éveken át működött napidijasi minőségben Eperjesy Sándor. Eleinte szorgalmasan elvégezte a reábizott teendőket, később azonban nemcsak hogy elhanyagolta hivatalát, hanem számtalan visszaélést is követett el. A felek és ügyvédek által beadott periratokról leszedte a bélyegeket vagy összetépte az aktákat, vagy pedig rossz, elhasznált bélyegekkel szerelte ujából azokat fel. Két éven át folytatta ezt a manipulációt Eperjesy, míg végre a pénzügyigazgatóságnál gyanult keltettek a sürtin jelentkező bélyegcsonkítási esetek s vizsgálatot tartottak az Eperjesy által vezetett kezelői irodában. A vizsgálat annyi szabálytalanságot s annyi büntetendő visszaélést derített ki, hogy Andorffy jbiró, a bíróság vezetője nemcsak, hogy nyomban elcsapta Eperjesy, hanem ezenfelül még büntető feljelentést is tett ellene a kir. ügyészségnél. A lefolytatott bünyvizsgálat eredménye az lett, hogy a kir. ügyészség vádirata alapján a törvényszék vádtanácsa ma dr. Böhm ügyész indítványára hivatali sikkasztás büntetetté vád alá helyezte a hitlen napidijast.

§ **Fömlentett szocialista író.** Tavaly júliusban a temesmegyei Delta községben sztrájkra izgatták a földmivéseket. Szandház Ferencz ottani főszolgabíró kinyomozta a főczinkost s egy hónapi fogsávrá ítélte. Ebből az alkalomból Réthi Ottó temesvári ügyvédjelölt s szocialista író támadó cikket írt az ottani „Volkswille” című szocialista lapban s ebben a főszolgabíró és a jogrend ellen erősen kikelt. A megsértett főszolgabíró ennek alapján panaszt emelt becsületsértés, a kir. ügyészség pedig lázítás miatt. A temesvári esküdtbírószék bűnösnek mondotta ki a vádlottat az alkotmány intézménye elleni lázításban s azonkívül becsületsértésben és ezért egy évi fogsávrá és 300 korona pénzbüntetésre ítélte. A kir. Kuria ma tárgyalván az ügyet, megsemmisítette az ítéletet s a vádlottat teljesen felmentette mindkét vád alól. Felmentette pedig azért, mert a cikkben nem az alkotmány intézményei, hanem egyes közegei ellen foglaltatik lázítás, másrészt a főszolgabíró panaszát nem a kir. ügyészséghez, hanem tévesen a kir. járásbírószághoz intézte.

Nyilt-tér.

A rovatban közlöttekért nem vállal felelőséget a szerkesztőség.

Serravallo's

China-bóra vassal.

Erősítőszer gyengeségben szenvedőknek, vérszegényeknek és ödülöknek. Étvágyatgerjesztő, ideget erősítő, vért javító-szer.

Kiltűnő ízű. — Több mint 5000 orvosi ajánlat.

SERRAVALLO J. Trieste-Barcola.

Kapható a gyógyszerárakban. Fél literes üveg 3 K 60 fill. Egy literes üveg 4 K 80 fill.

Rohitschi
«Tempelforrás»

étvágyat szerez, elősegíti az emésztést és szabályozza az anyagcserét.

Nagybani raktár: Hoffmann József, Budapest, Báthory-u. 8.

Az önállóan működő hitel-szövetkezetek országos köteléke holnap, szerdán este 7 órakor tartja a Szövetkezeti Központi Bank r. t. Zoltán-utca 16. helyiségében rendkívül fontos értekezletét, melyre az összes szövetkezeteket ezennel meghívja.

WIKUS TÁTRA

NYERS EVÉSRÉ
a legjobb tejcsokoládé
BUDAPEST, DEÁK FERENCZ-UTCA 17.

Elismert tény,

hogy bárki, a fővárosban vagy az ország bármely vidéken, bármilyen fizetést, ingatlant venni, vagy eladni óhajt, a leggyorsabban megbízhatóan előzetes költségek nélkül csak az első magyar általános

adás-vevést

közvetítő vállalathoz fordul Budapest, Rákóczi-ut 32. Telefon 87-80. Vezetője Löwy Alfréd.

VADÁSZFEGYVEREK

Seretes, gyors, egy-, két- és háromcsövű fegyverek, revolverek, flóbertek

Rizárólag Rendkívül

elsőrangú | dus

gyártmányok. | választék.

Aufrecht és Goldschmied

Budapest, VII., Rákóczi-ut 30.

Képes fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

==== Gsekély ====

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

LOVAS-féle Zene-Conservatorium akad. előkészítő tanfolyama VI., Andrássy-ut 67. szám.

II. és III. em. az orsz. m. kir. zeneakadé-
mia volt palotája modernül átalakítva.
Beiratások egész nap. Elsőrendű tanári kar.
TELEFON 501.
Prospektus ingyen és bérmentve.
A növendékek hangjegyeiket (kotta), hangszerüket az inlé-
zettől díjmentesen kapják és a német, francia, angol
nyelvek közül egyet díjtalanul tanulhatják.

Társat keres

óvárosi vasnagykereskedés, mely 10 év
óta fennáll és az egész országban óriás
vevőkörnek örvend. Befektetett tőke biz-
tosítva. Ajánlatokat „VAS 100” alatt a
kiadóhivatalba kér.

KÖZGAZDASÁG.

Országos gazdakongresszus.

— Kiküldött munkatársunktól. —

(Első nap.)

Pécs, szeptember 3.

Az országos gazdakongresszus ma kez-
dette meg tanácskozásait Pécsen több mint
2000 gazda jelenlétében. A kongresszust a
napirenden levő tárgyak nagy fontosságán ki-
vül rendkívül érdekessé tette Dessewffy gróf
elnöki megnyitója, melyben nagyhorderejű ki-
jelentéseket tett a szerb kereskedelmi szerződés-
ről s azt az indítványt tette, hogy a nagygyűlés
hívja fel a kormányt, miszerint a megkötendő
szerződésben a szerbiai állapotok behozatalát
egyéltalában tiltsa meg, mert ezzel veszélyez-
tetve volna fejlődő állattenyésztésünk jövője.
Nem akarunk ez alkalommal polemikába bo-
csátkozni Dessewffy ezen indítványával,
de megadta rá a feleletet Darányi Ig-
nác földművelésügyi miniszter. A mi-
niszter kijelentette ugyanis, hogy a keres-
kedelmi szerződések létrejöttét mindnyá-
jan, egyetemes szempontból őszintén kívánjuk,
de másfelől a kormány nem zárkózik el az
elől, hogy az állatforgalom, a mezőgazdaság-
nak mindig fontosabb és fontosabb alkatrés-
szévé válik. E szerint tehát csak oly kereske-
delmi szerződés köthető meg nyugodt lélekkel,
amely a magyar állategészségügynek az oltal-
mat minden körülmények között és feltétlenül
biztosítja. Ez pedig nem zárja ki azt, hogy a
szerbiai állapotok behozatalát egyéltalában lehe-
tetlenné tegyük, mert ezzel milliók megélheté-
sét nehezítenék meg. A mai tanácskozás első-
rendű fontosságú kérdéseket ölelt fel. A tőzsdé
reformja, a mezőgazdasági érdekképviselet stb.
mind olyan kérdések, amelyek már évtizedek
óta foglalkoztatják a gazdákat.

A kongresszus mai tanácskozásairól mun-
katársunk a következőket jelenti:

Ma délelőtt nyílt meg a nyolcadik országos
gazdakongresszus körülbelül ezer gazda jelenlété-
ben. A városi szinkörben maga Darányi Ignác
földművelésügyi miniszter a kongresszus védnöke
is megjelent Mezőssy Béla államtitkár társaságá-
ban. Az elnöki emelvényen a miniszteren és ál-
lamtitkáron kívül ott voltak még az O. M. G. E.
elnökei gróf Dessewffy Aurél, őrgrof Pallavicini
Ede, Zselénszki Róbert és Bujanovics Sándor,
továbbá Ország Lajos a baranyavármegyei
gazdasági egyesület elnöke és a többi du-
nántuli gazdasági egyesületek elnökei. Meg-
jelentek továbbá Zsolnay Miklós, a kiállítás el-
nöke, Erreth János pécsi főispán, Rubinek Gyula
az OMGE igazgatója, Szilassy Zoltán, a kongressz-

szus főtitkára, Bernát István a Magyar Gazdaszö-
vetség igazgatója, Jeszenszky Pál OMGE titkár és
még igen sokan a magyar előkelő gazdatársada-
lom képviselői. A kongresszus megnyitása előtt
Pallavicini Ede őrgrof a rendező bizottság elnöke
üdvözölte a nagygyűlés védnökét, Darányi föld-
művelésügyi minisztert, egyúttal ajánlotta, hogy a
gyűlés elnökévé gróf Dessewffy Aurél választás-
sék meg. A nagygyűlés az indítványt egyhangulag
elfogadta.

Dessewffy megnyitója.

Gróf Dessewffy Aurél elfoglalván az elnöki
széket, a következő beszéddel nyitotta meg a
kongresszust.

Mélyen tisztelt nagygyűlés! — ugymond De-
sewffy Aurél gróf. — Először is köszönetemet aka-
rom kifejezni afelett, hogy irántam azt a bizalmat
méltoztattak tanusítani, amelylyel megválasztottak
az elnöki tisztségre. De ezzel kapcsolatosan mi-
előtt a mai tanácskozásokhoz fogunk, örömmel
akarok kifejezést adni afelett, hogy ily szá-
mosan méltóztattak megjelenni, ahol ugyszól-
ván az ország minden vidékének képviseletét lá-
tom. Ebből látom azt, hogy az időnkint tartani
szokott gazdakongresszusokkal és gazdatársad-
almi összejövetelekkel sikerülni fog az egész
gazdaközségeket érdeklő nagy ügyek képvise-
letét tömöríteni. Tudom azt, hogy e te-
kintetben nincs egyetértés eddig a pillanatig
közöttünk és hogy két irányzat van. Az egyik a
szabad turalási irány és a másik, amely inkább
mint hivatalos szervet kontemplálja a gazdatár-
sadalom szervezését, melynek nézetem szerint az
elölle nagy előnye, hogy sokkal nagyobb súlylyal,
imponálóbban léphetnének fel mindazon kérdések-
ben, melyek bennünket érdekelnek, melyek érde-
künkbe vágnak. Méltóztatnak tudni, az érde-
képviselet szervezése ma nem merült fel, nem
könnyű dolog, de nekem az a nézetem és szerény
kéresem a mai nagygyűléshez, hogy igyekezzünk e
kérdésben egyöntetűleg és egyetemileg határozni,
mert csak úgy fogunk valóban kellő súlylyal fellépni
és azon súlyt kölcsönözni az ügynek, amelynek
megoldását várjuk a földművelésügyi miniszteről.
Legyen szabad ezután rövid visszapiantást vet-
nünk bennünket érintő kérdésekre, amint azok a
nagyváradi gazdagylés után most jelentkeznek.
(Halljuk!) Itt először is örömtűnk és meglepéde-
sűnk kell kifejeznünk afelett, hogy elmúlt az a
veszély, amelytől az egész évben féltünk, tudni-
illik, hogy egy aratósztrájk vagy nagyobb konvul-
sio nehezítette volna meg a mi existenciánkat.
Egy másik kérdés, mely bennünket preokkupál, a
gazdasági kiegyezés és a kereskedelmi szerződések
kérdése. E tekintetben, mivel szerencsénk van itt
tisztelhetni a földművelésügyi miniszter ur ő nagy-
méltóságát, legyen szabad hozzá egy
óhajást, egy kérést intézni és ezt az ő
szives pártfogásába ajánlani. (Halljuk! Halljuk!)
Méltóztatnak tudni, hogy a kereskedelmi szerző-
dések közül a balkáni államokkal való, különösen
a szerb kereskedelmi szerződés az, amelyek még
nyitvák, ezekre akarom felhívni a kongresszus
figyelmét. Nincs kérdés szerintem, mely bennün-
ket jobban érdekelne, mint a szerb állatok be-
hozatala. Azt proponálom tehát, hogy habár nincs
felvéve ez a kérdés tárgysorozatunkba, járuljon
hozza a nagygyűlés azon indítványomhoz, hogy
a kormányt felhívjuk, miszerint a megkötendő
szerződésekben a szerbiai élő állatok behozatalát
egyéltalában tiltsa meg, mert ezzel veszélyeztetve
volna gyönyörűen fejlődő állattenyésztésünk jö-
vője. Szólt még az érdekképviselet rendezésének
szükségéről és a gazdaközvélemény szervezéséről.

A zajos éljenzéssel megszakított elnöki meg-
nyitó után Darányi miniszter, a kongresszus véd-
nöke emelkedett szólásra és a következőket mon-
dotta:

Darányi beszéde.

Igen tisztelt kongresszus! Mindenek előtt há-
lás köszönetet mondok azon kitűnő meleg szava-
kért, amelyeket e kongresszus elnöke, Dessewffy
Aurél ő excellenciája, aki egy emberöltőn át fá-
radva a magyar gazdák érdekében, e küzdelemben,
e munkában ereje az évekkel együtt nőtt, hozzám
intézni sziveskedett. (Lelkes éljenzés.) Én tisztelt
kongresszus, bár jöhettem volna más alkalommal,
de készakarva ezen a napon jöttem. E napon azért,
hogy a gazdatársadalommal az érintkezést, a köz-
vetlen érintkezést keressem, fenntarthassam. (Élénk

éljenzés.) és hogy méltónak mutakozzam azon
nagybecsű bizalomra, amelylyel önök engem a
kongresszus védnökévé megválasztani kegyesked-
tek. Ő excellenciája, e kongresszus elnöke igen
érdekes beszédében utalt a folyamatban levő bal-
kán-szerződési tárgyalásokra. (Halljuk! Hall-
juk!) Hát, tisztelt kongresszus, méltóztatnak bi-
zonyára méltányolni az én helyzetemet, a folya-
matban levő tárgyalások ideje alatt konkrét nyi-
latkozatokat nem tehetek, de annyit mégis hang-
súlyozhatok egyfelől, hogy a Balkán-államokkal
— s elsősorban Szerbiáról van szó — a kereske-
delmi szerződések létrejöttét mindnyájan, egyete-
mes szempontból őszintén kívánjuk, de másfelől
a kormány nem zárkózik el az elől, hogy az állat-
forgalom a mezőgazdaságnak mindig fontosabb
és fontosabb alkatrészevé válik. Eszerint tehát
csak oly kereskedelmi szerződés köthető meg nyu-
godt lélekkel, amely a magyar állategészségügy-
nek az oltalmat minden körülmények között és
feltétlenül biztosítja. (Élénk helyeslés.) Tisztelt
gazdakongresszus! A nagyméltóságú elnök ur a
tanácskozás tárgyai között utalt az érdekképvise-
let szervezésére is. Én azt az álláspontot fogla-
lom el, miszerint a magyar mezőgazdaság azt a
súlyt, amely őt megilleti, csak akkor fogja elér-
heti, elfoglalni, ha azon nagy munkából, amely
reánk vár, mindenki: kormány, testületek és egye-
sek is a magok becsületes részét kiveszik. És épen
azért én minden mozgalmat örömmel üdvözölök,
amely a társulás, az egyetértő munka felé vezet.
Én azt tartom, hogy ezen mozgalmakban a gazda-
község öntevékenységében a kormány nem aka-
dályt, hanem saját helyzetének a megerősítését
kell, hogy lássa. De midőn a mezőgazdasági ér-
dekképviseletről szólok, akkor azt is meg kell
jegyeznem, hogy ezen ügy rendezése a leg-
kevésbé sem tarthat azokon az ügyeken köz-
ve, amelyeket mintegy oktrojszerűleg elintézni le-
hetne. Ha van dolog, amelyet közmelegnyugvá-
sal el kell intézni, úgy ez az. (Élénk tetszés.)
Éppen ezért helyeselem az elnök ur ő excellen-
ciájának tanácsát, hogy addig tanácskoz-
zunk, kapacitáljunk, addig cseréljünk vélemé-
nyeket, míg olyan javaslatokkal lehet előállni,
amelyekről azt mondhatjuk, hogy ez a magyar
gazdaközség véleménye. (Zajos helyeslés.)
Uraim! A jelen kiállítás példát nyújt arra, hogy
mily eredményt lehet elérni, ha a mezőgazdaság
és ipar tényezői vállelve munkálkodnak együtt.
Örömmel konstatalja ezt ő excellenciája, öröm-
mel konstatalom én is ezt. Az ipari és kereske-
delmi fejlődést nem volna helyes féltékenykedéssel
nézni, mert ideális állapot az, hogy a nyers ter-
ményeket idehaza az országban tudjuk feldol-
dozni s e szerint az ipari fejlődés és
a mezőgazdaság fejlődése végeredményben a me-
zőgazdaság fejlődésére vezet. De másfelől nem
szabad elfeledni azt sem az országunk, sem a
törvényhozásnak, sem a kormánynak egy percze
sem hogy Magyarország még hosszú ideig első
sorban földművelési ország. Ezért mindazon életfel-
teleteket, amelyekre a mezőgazdaság emelkedésé-
nek, haladásának szüksége van, a magyar mező-
gazdaságnak meg kell adni. Azt hiszem, a jelszó
az kell, hogy legyen, hogy mindent támogatni
kell, ami a magyar földhöz köt bennünket és mindent
elkerülni és mindent hátráltatni és mindent
távolítani kell, ami ettől a magyar földtől elvá-
laszt bennünket. Ezen jelszó alatt kell, hogy mű-
ködjünk. Én még egyszer köszönöm a megnyitva-
nult bizalmat.

Darányi miniszter beszéde után Erreth János
pécsi főispán üdvözölte szép beszédében a kon-
gresszust Pécs város nevében, utána Zsolnay Mik-
lós, a kiállítás elnöke, a kiállítási bizottság nevé-
ben mondott üdvözlő szavakat. Ezután Szilassy
Zoltán, a kongresszus főtitkára olvasta fel a meg-
jelentek névsorát és a képviseleteket.

A tőzsdereform.

Ezután pedig áttért a kongresszus a tárgyszo-
zatra. Ennek során gr. Zselénszki Róbert tartott
előadást a tőzsdereformról. Előadását azzal kezdi,
hogy a földművelésügyi miniszternek az O. M. G.
E.-hez címzett leirata csak ürügy lehet arra, hogy
a fedezetlen határidőüzleti játék eltűlésének kér-
désében ne történjék semmi, mert lehetet-
len, hogy a kérdésnek tíz éven felüli egyre
történő tárgyalása után a miniszter ne le-
gyen tájékozva a gazdák óhajai, követeléseit
tárgyában. Ezek után bírálja Herzfeld Frigyes
tőzsdetanácsosnak a tőzsdéi határidőüzlet tár-
gyában írott cikkét. Kimutatja, hogy míg egy-
részt igaz, miszerint f. é. juniustól fogva a buda-

Fischer és Társa villamos cégtábla vállalat
VI. ker. Szerecsen-utca 37. sz.
Telefon 49-77.

pesti tőzsdén kifejlődött hausse-játék nyomatékosan hajította fölfelé az árakat, addig másrészt az is áll, hogy 1906. márczius 1-től fogva a vámnak hatását kijátszotta a fedezetlen határidőüzleti játék, mely akkor a la baisse üzetett, hogy végeredményben a gazda sokkal többet veszített árak dolgában 1906-ban, mint amennyit nyer 1907-ben, még pedig a tőzsdejáték következtében. Herzfeld Frigyes minden egyéb állításának czáfolása vagy helyes világlátásba helyezése után bemutat egy tőzsde-irányítványt, melynek indokolása után a következő határozati javaslatot nyújtja be a gazda-kongresszusnak:

„A Pécsen tartott VIII. országos gazdakongresszus, tekintve, hogy a magyar gazdaközönység és annak minden orgánuma már tíz évnél tovább tárgyalja a tőzsdei fedezetlen határidőüzletet és annak veszes következményeit, teljesen tájékozva érzi magát e kérdésben és egészen fölöslegesnek találja annak minden további megvitatását, — felszólítja a kormányt, jelesen Darányi Ignác földművelésügyi miniszter urat, hogy a jövő ülészakban okvetlen nyújtson be a törvényhozásnak egy, az ide mellékelt gróf Zselénszki által szerkesztett tőzsdeirányítványhoz hasonló szellemi javaslatot, a tőzsdei forgalomnak szabályozása tárgyában.”

A kongresszus ülésének további folyamán megnyitott a vita a gróf Zselénszky Róbert által előterjesztett határozati javaslat felett. Löherer Andor volt az első hozzászóló, aki csupán a fedezetlen határidőüzlet eltörlését kívánta. Bizottság kiküldését kéri a törvényjavaslat végleges szövegére. Mérey Lajos Löherer indítványának a mellőzését kéri, javasolván, hogy a kongresszus követelje, hogy a kormány még az év folyamán terjessze elő a törvényjavaslatot. Dr. Feistitz szerint a javaslatnak a tőzsde egész reformját kell felölelnie. Poroszkay Béla zajos ellentmondások között jelenti ki, hogy elegendőnek tartja a tőzsdejáték korlátozását. György Endre elfogadja a javaslatot, mire a kongresszus az előadó határozati javaslatát a Mérey Lajos indítványával kiegészítve elfogadta.

A mezőgazdasági érdekképviselet.

Rubinek Gyula az O. M. G. E. igazgatója ezután a mezőgazdasági érdekképviseletről tartotta meg figyelemmel hallgatott előadását: Előadó kifejti, hogy egy éven belül másodízben foglalkozik a gazdatársadalom egy-egy kongresszus keretében a mezőgazdasági érdekképviselet törvényhozási uton való szervezésével. A múlt évben Nagyváradon, amely állásfoglalásnak a következménye lett, hogy Bernát István és előadó földművelési miniszter részéről a törvényjavaslat kidolgozásával megbízták. A folyó évben itt Pécsen, a már kidolgozott és a benyújtott törvényjavaslat alapelvei felett van hivatva dönteni a jelen kongresszus, mert a földművelési miniszter által az O. M. G. E.-hez és ennek útján az összes gazdasági egyesületekhez intézett 12 kérdőpont ezen alapelveket tartalmazza. A kérdésekre elsőnek az O. M. G. E. válaszolt s hozzájárulást végett állásponjtát közölte a társ-egyesületekkel. A miniszteri kérdőpontokra 44 vidéki testület válaszolt, tulnyomó többségük az O. M. G. E. állásponjtát fogadta el. A miniszteri kérdőpontok öt csoportra oszthatók. Az első az alakulás mikéjé és a kamarák beosztása. Az egyesületek 3 kivételével valamennyien a kötelező társulás mellett döntöttek s tulnyomó nagy többségük, azaz a O. M. G. E.-vel együtt 35 testület a kerületi kamarai rendszer mellett foglalt állást, ezzel is megerősítvén előadó által ismételt hangsúlyozott azon nézetét, hogy a kamarákban erős szellemi és anyagi gócpontokat kell teremtenünk s azokat ott szerveznünk, hol a gazdasági élet lüktet, hol működésükkel a vidéknek nemcsak mezőgazdasági, de kereskedelmi viszonyaira befolyást gyakorolhatnak. A kérdések második csoportja a kamarák szerepe és hatáskörével foglalkozik. E tekintetben döntött a gazdasági egyesületekben az a felfogás, hogy a kamarák ne csak tanácsadó és javaslattevő szervek legyenek, de bizonyos hatósági teendőket is eláthassanak s hogy működésük eredményességének biztosítása szempontjából a megyei gazdasági egyesületekkel szerves összeköttetésbe lépjenek, amelyeknek a szabad társulás alapján való további fentartását kívánják. A kérdések harmadik csoportja az anyagi eszközök előteremtésével foglalkozik. E tekintetben egyöntetű a nézet, hogy azokat elsősorban önmegadózás útján kell elő-

teremteni, de szükséges, hogy a törvényhozás a földadó bizonyos hányadát a kamarák czéljaira költségvetésszerűleg biztosítsa. A megadózás alapjául a többség a kataszteri tiszta jövedelmet jelöli meg. A kérdések negyedik csoportja a kamarai tagok választásával foglalkozik. Itt a többségi álláspont a közvetlen községenkénti szavazás a kataszteri tiszta jövedelem arányában. Végül a kamarák életbeléptetése tekintetében egyhangú a nézet, hogy azokat az egész országban egyszerre kell életbeléptetni. Miután ilykép előadó álláspontját az OMGE és a vidéki gazdasági egyesületek tulnyomó többsége elfogadta, kéri a kongresszust, hogy ezen többségi álláspontot szankcionálja, amelynek eredményeképp remélhető, hogy Darányi Ignác földművelési miniszter a kongresszus állásfoglalása nyomán a mezőgazdasági érdekképviseletről szóló törvényjavaslatot a képviselőház elé terjeszti s ezáltal az egész magyar gazdaközönység háláját a maga részére örökre biztosítja.

Előadása végén 12 pontból álló határozati javaslatot terjesztett elő, amelyet nagy vita követett.

Gróf Keglevich Gyula kifejti felszólalásában, hogy nem híve a kötelező társulásnak, mert ez a gazdák újabb megadózását jelenti. A gazdasági egyesületek azért nem boldogulnak, mert hiányzik náluk az irányítás. Határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a gazdaközönység érdekében a kamarai rendszert nem tartja elfogadhatónak. Miklós Odón a kénszertársulás híve, de ezt a már meglevő gazdasági egyesületek alapján kellene megoldani. Laehne Hugó a szabad társulás híve, mert a kénszertársulás szociálista és nemzetiségi elemeket visz be a szervezetekbe, félni lehet továbbá a kormány tulságos befolyásától. Mezey Gyula az előadói javaslatot fogadja el azzal, hogy legalább 18 kamarát létesítsenek. Bernát István szintén szükségesnek tartja a gazdatársadalom fokozottabb energiáját és tevékenységét, éppen ezért meg kell hagyni a gazdasági egyesületeket jelen formájukban. A javaslatot azzal fogadja el, hogy a kamarákat fokozatosan életbe kell léptetni. Bárányffy Béla, Horváth Jenő, Cicatricis Lajos, Poroszkay Béla, Ugron Zoltán és Serfőző Géza felszólalásai után az ülést délutánra halasztották.

A délutáni ülés folyamán Éber Ernő külön határozati javaslatot nyújtott be, mely ország-részi és ezek alá rendelt megyei kamarák felállítását kívánja. Wittmann János, Bartal Béla, gróf Keglevich Gábor, Beliczai Géza felszólalása után Mérey Lajos a gazdasági egyesületek megnyilatkozásai után eldöntöttek tartja, hogy a gazdasági közvélemény többsége a kerületi kamarák mellett nyilatkozott meg, ezért indítványozza, hogy a kérdésben összegyűjtött összes anyagot terjessze a kongresszus a földművelésügyi miniszter elébe, kérve őt, hogy ez alapon csinálja meg az érdekképviseleti törvényjavaslatot. Ezt az indítványt, — miután a többi javaslatok benyújtói javaslatukat visszavonták s az előadó is hozzájárult ahhoz — a kongresszus egyhangulag elfogadta.

Lakoma.

Délben ötszáz fejtékű lakoma volt a kiállítás területén. Az első felköszöntőt gróf Dessewffy Aurél mondotta a királynak, majd éltette Darányi Ignác földművelésügyi minisztert. Ezután a közönység állva elénekelt a Hymnuszt. Nagy tetszés mellett szólalt fel ezután Darányi földművelésügyi miniszter. Arra kérte a magyar gazdákat, hogy a történeti mult példáján okulva, válságos helyzetekben tegyenek le a visszavonásról. Tartsa őket össze az egyetértés. Majd élteti gróf Dessewffy Aurélt. A miniszter felköszöntőjét nagy éljenzés követte. Széll Kálmán pedig Miklós Odón köszöntötte fel.

Országos vaj- és sajtversenly.

A tejjgazdasági kongresszussal kapcsolatban a Baranyamegyei Tejszövetkezetek Szövetsége vaj- és sajtversenlyt rendezett. A verseny országos jellegű volt. A vajversenlyre összesen 137 tejszövetkezet és vajtermelő, a sajtversenlyre pedig 22 termelő jelentkezett. A bíráló-bizottság tegnapi délután 3 órakor kezdte el működését és este 7 órakor fejezte be.

A vajversenlynél aranyérmert nyertek (50 egység) Gyenus István (Püspökszenterzsébet), Szentjánosi Tejszövetkezet, Kraft Zsigmond (Lapáncsa), Dénesdi Tejszövetkezet (Pozsonymegye), Várdombói Tejszövetkezet. Ezüst-érmert nyertek: Krausz Antal (Torna-Tamási), Sop-

ronmihályi Tejszövetkezet, Müller Soma (Püspökbagád), Hosszu Lajos (Kisherend), Márkovics Lukács (Olasz), Hosszuperesztei tejszövetkezet, Levéi tejszövetkezet, Szentpéteri tejszövetkezet, Pozsonyútpüspöki tejszövetkezet. Bronz-érmert nyertek: Mágócsi tejszövetkezet, Nagygeresdi tejszövetkezet, Laskói tejszövetkezet, Vokányi tejszövetkezet, Kálnoki tejszövetkezet, Mosonszolnoki tejszövetkezet. Elismerő oklevelet nyertek: Sáspirisdi tejszövetkezetek, Czikor tejszövetkezetek, Tóth István (Magyarbóly), Gábor Pál (Szilágy), Hunodi tejszövetkezet, Párdalvai tejszövetkezet, Miklósfalui tejszövetkezet, Túrjei tejszövetkezet, Binder Frigyes (Magócs), Felsőrajai tejszövetkezet, Kisbéri ménesbirtok, Miklósfalvai tejszövetkezet, Dunaföldvári tejszövetkezet.

A sajt versenlynél: állami aranyérmert nyertek: Ujmajor (Sárvár), Szentmiklósi szövetkezet, Pusztadőri szövetkezet, Lebényi szövetkezet. Ezüst-érmert nyertek: Lebényi szövetkezet, Szentpéteri szövetkezet, Pakolczai szövetkezet. Bronz-érmert nyertek: Pécsi tejszarnok, Barátfalusi szövetkezet, Mosoni szövetkezet. Elismerő oklevelet nyertek: Schurmann Pál, Schrankó Mátyás, Marosvásárhelyi turógyár.

Az érmert és elismerő oklevelet nyert vaj- és sajtermények hosszabb ideig közszemlére lesznek kiállítva a kiállítás területén. A vaj termékeket eladják.

Állattenyésztési felügyelők értekezlete.

Az ország állattenyésztési felügyelői kara, számszerint 34, ma értekezletet tartott Pirkner János, miniszteri tanácsos országos állattenyésztési főfelügyelő elnöklete alatt. Az értekezlet czélja volt az állattenyésztést és a kar érdekeit érintő dolgok megvitatása. Pirkner János megnyitó beszédében utalt a Pécsen most megnyitott állatkiállításra, melyet meleg figyelmébe ajánlott az állattenyésztési felügyelőknek, akiknek kezében van a magyar állattenyésztés sorsa, anélkül, hogy annak irányítására befolyást gyakorolhatnának, törvény vagy szabályrendelet adta jogoknál fogva, az ő szerepük csaknem kizárólag a tanácsadás, annál nagyobb büszkeséggel töltheti el őket az, amit a pécsi kiállításon a népies tenyésztés fel tud mutatni. Helyénvalónak tartja tehát, hogy az állattenyésztési felügyelői kar részéről elvi döntés történjék arra vonatkozólag, vajjon a tenyészállatok beszerzésénél fenntartják-e a jövőben is a mostani irányelveket, mely szerint a beszerzés a lehetőség szerint a magas vérben tenyésztett állatok közül történjék? Az értekezlet egyhangú határozattal kimondta, hogy ezen régi jónak bizonyult irányelv szerint fogja beszerezni a népies tenyésztés tenyészállatait. Az elnöklő állattenyésztési főfelügyelő ezután felhívta a felügyelő kart, hogy a tenyészállatok beszerzését fokozott mértékben propagálják. A szükséges pénzüsszeget a földművelésügyi miniszterium rendelkezésükre bocsátja. Felhívja továbbá őket, hogy igyekezzenek a gazdatársadalommal teljes harmóniában munkálkodni; megismerteti a csere-baromfi kiosztásra vonatkozó ideji tervezetet. A kiosztás mikéntjére vonatkozólag beható vita indult meg. Ugyanigy elintézték több adminisztratív természetű kérdést, megállapodott az értekezlet a tenyészállatok jelzése, biztosítása stb. kérdésekben.

A kormány és a szövetkezetek. A szövetkezetek támogatása ügyében döntés még nem történt. A Magyar Általános Hitelbank ma sem kapott a kormánytól semmiféle megbízást arra nézve, hogy bizonyos összeget bocsásson a szövetkezetek rendelkezésére. A tanácskozások ma is folytatódtak. A szövetkezetek körében nagy az elkeseredés, hogy a kormány állítólag 400.000 koronával akar segíteni a szövetkezetek szorult helyzetén s azt mondják, hogy ez az összeg annyi, mint mikor egy égő házat egy pohár vízzel akarnának eloltani. A Szövetkezeti Központi Bank részvénytársaságnak — melynek állítólag e 400.000 koronát rendelkezésére bocsátani akarják — magának is nagy szüksége van segítségre, mert az ő hitelét is szerfelett korlátozták, úgy, hogy nem sokkal kedvezőbb a helyzete, mint sok érdek-körbe tartozó kis intézetnek. Ennek az állítólagos 400.000 koronának az volna a rendeltetése, hogy abból a szövetkezeti központi bankon kívül azok

REFORMÁTUS ELEMI ÉS POLGÁRI V., Hold-utca 17. szám.
LEÁNYISKOLA INTERNÁTUSSAL
 Beiratások szeptember 2, 3, és 4-én délelőit.
 Prospektust kívánatra küld az igazgatóság.

a szövetkezetek kapjanak, melyek leginkább részorultak a támogatásra. Ez azonban csak egyik fele a segítő akciónak. Végre a nagy bankok is belátták, hogy a mai helyzet tarthatatlan. Most az a terv, hogy a nagyobb intézetek vezetői egybegyűlnek, cenzurálják a szövetkezeti váltóanyagot s amely intézet elfogadható váltókat tart tárczájában, annak hitelt nyújtanak. Pénzügyi körökben úgy vélekednek, hogy körülbelül 60-70 szövetkezet részesülhet majd ilyen módon visszelszámítási hitelben. A többit, mely könnyelműen hitellezett s amelynek váltóanyaga rossz, szabadjára engedik. Ilyen módon is tekintélyes számú szövetkezetet mentenek meg. A bankok a kormányal egyetértően fognak eljárni, előbb felülvizsgálják a szövetkezeteket, azután az arra érdemeseknek hitelt nyújtanak. A kormány, ha a bankok befejezték az említett akció előkészítési munkálatait, külön betétet fog kiutalni a segélyezés céljaira. Természetesen a szövetkezetek vezetői is tanácskoznak. Az önállóan működő hitelszövetkezetek országos köteléke holnap, szerdán este hét órakor a Szövetkezeti Központi Bank r. t. Zoltán-utca 16. szám alatti helyiségében értekezletet tart, melyre az összes szövetkezeteket meghívta. Ez értekezleten fogják megvitatni a továbbiakat.

A vámügyi tanács új tagja. A kereskedelemügyi miniszter dr. Herczeg Ferencz miniszteri osztálytanácsos-bíró a vámügyi tanács tagsága alól felmentette s helyette dr. Szabóky Alajos miniszteri segédtitkár a vámügyi tanács állandó tagjává nevezte ki.

Tarifaharoz. Ismeretes, hogy az északamerikai forgalomban érdekelt hajóvállalatok már régebb idő óta harcban állanak egymással. A társaságok körében azonban állandóan foglalkoznak a béke helyreállításának ügyével. Mindenki szeretné a békét, de az áldozatok meghozásában másnak igyekeznek az elsőseget átengedni. A felmerült újabb ellentétek ismét megnehezítették a megegyezés létrejöttét. A differenciák azzal kezdődtek, hogy az orosz-keletázsiai gőzhajózási társaság és az orosz önkéntes flotta magát ekszisztenciájában a német hajózási által megtámogattnak érezve, hadat üzent, utóbbiaknak azzal, hogy a New-Yorkból való átkelés díját 22 dollárra szállította le, melyre válaszul az északatlanti személyforgalmi egyezményben résztvevő hajóstársaságok az átkelés díját a gyorshajókon 39 dollárról 33-ra és a póstahajókon 33 dollárról 25 dollárra redukálták. Az említett két orosz hajóstársaság az orosz-japán háború befejezése óta intenzíven foglalkozik a jövedelmező orosz kivándorlási üzlettel, amelyben annál könnyebben érvényesültek, mert az orosz kivándorlók szívesen utaznak Rigába és Libauba és onnan orosz gőzhajókon tovább, mint vasuton Németországon át Hamburgba és Brémába, ahol még a német hatósági ellenőrzésnek is alá vannak vetve. A német hajóstársaságok, hogy ezen üzletből egészen ki ne szoríttassanak, azzal a tervvel foglalkoznak, hogy saját igényüket fognak szervezni Odesszában, Rigában és Libau-ban. Ezen kilátásban levő verseny ellen védekeznek az orosz hajóvállalatok az átkelési díj említett mérséklésével. Nyilvánvaló céljuk az oroszoknak az, hogy az északatlanti egyezményben résztvevő hajóstársaságok, amelyek őket egyenrangúnak eddig el nem ismerték, kényszeríttessenek az oroszokat a Pool-ba befogadni.

Egy újabb és az említettél elkéseredettebb tarifaharoz folyik az amerikai vizeken a német és a braziliai hajóvállalatok között. A Hamburg-amerikai vonal és szövetségese, a Hamburg-dél-amerikai hajóstársaság, új vonalat rendezett be New-York és Brazília kikötői között, amelylyel hadat üzent a Lloyd Brazillero társaságnak és a Lamport és Hold brazilliai hajóstulajdonos cégnek. Ebben a versenyben nagyon nehéz a németiség helyzete, mert

rokonzenyben sem Észak-, sem Délamerikában nincs részük. A Lloyd brazilierot a nagy államsegély védi a veszedelemtől, míg az utóbb említett hajóvállalat sokkal sulyosabban érezve a német támadást, elszánt elhatározással rávetette magát a brazilia-hamburgi kávéforgalomra és a díjtételt egyszerre jelentékenyen mérsékelve rendkívüli kellemetlen versenyt támasztott a Hamburg-amerikai vonalnak. Hogy mennyire rontja a braziliai vállalat a hamburgi társaság üzletét, azt legelőkeltebben illusztrálja a Santos-hamburgi díjtételnek 35 shillingről 17 shilling 6 d.-re történt redukálása, amely esetleg még további esésnek is ki van téve, s mint hírlík, máris alapos rá a kilátás, hogy e díjtétel 15 shilling lesz. Ez pedig egy teljes hajórakomány kávé, mondjuk 80.000 zsák, vagyis 50.000 tonna szállításhoz mintegy 100.000 márka differenciát jelent szállítási fuvardíjban. Nagyon kérdéses, hogy jól fog-e végződni a verseny a német hajózási számára és hogy nem keletkezik-e még ebből más irányú versenyharoz is, amely nagyon elmérgesítené a helyzetet.

Petróleum-források Gácsországban. A Kárpátok alján, Gácsországban nagyon sok petróleum-forrás van, amelyeknek azonban kevés a petróleum tartalmuk. De a múlt hónapban végzett furási kísérletek során Tuszanovice vidékén, körülbelül 1055 méter mélységben nagymennyiségű petróleumra akadtak. A váratlan kiömlés oly gazdagon jött, hogy nem tudták felfogni a petróleumot, hanem az egy hétig szabadon folyt a közeli Tuszanovice patakba. Azóta nagy gyűjtőket építettek, naponként több mint nyolcvan vagon petróleumot gyűjtenek össze. A részvénytársaság, amely a furásokat végeztette, elhatározta, hogy egy új Artéz-kutat furat Tuszanovice völgyében, amely valószínűleg mélyen a föld alatt központja lesz a petróleum-gyűjtő medencének. A gácsországi eredmény a szomszédos máramarosi birtokosok figyelmét is felkeltette és elhatározták, hogy próbafurásokat kísérlelnek meg, mely, ha sikerül, nagy jövedelemmel kecsegteti a környéket.

Baisse az értéktőzsdén. Csak a mai számunkban emlékeztünk meg örömmel arról, hogy a hosszas tespedés után végre kedvező irányzat uralkodik az értéktőzsdén. Ma már — sajnos — e kedvező irányzatnak nyoma sem volt. Az Osztrák-Magyar Bank tegnapi ultimó kimutatása, mely szerint 91 millió adóköteles bankjegyek vannak forgalomban, kedvezőtlenül befolyásolta az irányzatot, s jöllehet, hogy a külföldi értéktőzsdékről magasabb jegyzések érkeztek, a spekuláció minden téren realizálni igyekezett. Ennek — természetesen — meg volt az a következménye, hogy az árfolyamok az egész vonalon hanyatlottak. A tegnapi zárathoz képest olcsóbban záródtak: Osztrák hitel 4, Magyar hitel 4, Osztrák-Magyar államvasut 5 és a Rimamurányi vasúti részvények 5 koronával. Kivételt csupán déli vasúti részvények képeztek, melyek berlini számlára nagy tételekben vásároltattak és 6 koronával magasabb árfolyamon záródtak. A helyi értékek és a járadékok piaca szintén bágyadt volt és az árfolyamok lényegesen csökkentek.

Új távbeszélő központok. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter rendeletére Tápiószápon, Kókán és Tóalmáson távbeszélő központot rendeztek be, amelyeket a budapesti környéki távbeszélő hálózatba, valamint a belföldi helyközi forgalomba is bevonat.

A Pénzüntézetek Központi Hitelbankja új helyisége. A Magyar Pénzüntézetek Központi Hitelbankja Részvénytársaság november elsején új, impozáns helyiségbe költözik. A Báthory-utca 4. szám alatti helyiségei már szűkeknek bizonyultak s ezért az igazgatóság új helyiségről gondoskodott s kibérelte az Arany János-utca és a Sas-utca sarkán levő Wodianer-féle házat, amelyet most fognak átalakítani a bank céljainak megfelelően.

A fővárosi kölesön sorsolása. A fővárosi 100 milliós kölesön XXII-ik sorsolása alkalmával a következő 304 darab kötelezvényt sorsoltak ki: 10.000 koronás: 350 725 732 és 823 szám. 5000

koronás: 27 45 344 398 538 541 579 1412
1420 1772 2303 2827 3115 3229 3258
3298 3386 3521 4089 4187 4553 4815
4936 5027 5118 és 5150 szám. 2000

koronás: 275 445 446 603 612 1087 1692 1737
1752 1820 2323 2792 3188 3239 3272 3735 4047
4049 4186 4338 4633 4886 5184 5192 5229 5420
6113 6930 7006 7139 7274 7345 7555 7624 7816
8219 8402 8832 8833 8855 8856 8981 9320 9356
9468 9690 9768 10014 10020 10021 10054 10087
10184 10342 10532 10562 10836 11233 11539 11605
11959 12007 12541 12610 13118 13119 13140 13372
13436 13665 14046 14362 14601 15273 15424
15669 15817 16608 16398 16428 17159 17182
17239 17351 17485 17577 17772 18632 18727
19412 19803 20048 20065 20462 20698 20795
20868 21077 21682 21792 22297 22341 22354
22527 22602 22679 22998 23141 23381 23493
23513 23684 23793 23896 23970 24312 24554
24558 24936 24849 24934 és 24994 sz. 1000 ko-

ronás: 43 285, 450 1018 1021 1315 1588 2055
2296 2389 3118 3167 3194 3337 3533 3676 3689
3716 3766 3791 4002 4005 4150 4586 4609
4666 4832 5151 5381 5541 5746 5896
6080 6107 6272 6890 7190 7563 7596
7923 8028 8391 8420 8531 8936 9156 9181
9309 és 9768 sz. 200 koronás: 45 139 523 663
844 1082 1160 1205 1271 1398 1430 1467 1613
1690 1836 1959 2005 2260 2412 2579 2738 2739
2740 2741 2908 2989 3062 3221 3760 3927 4927
4986 5035 5082 5162 5193 5239 6056 6264
6378 7014 7260 7315 7533 7623 7960 7961
7970 8367 8916 9014 9430 9480 9663 9757
10585 10832 10972 11072 11210 11439 11775
11965 12153 12383 12446 12585 13215 13408 14102
14123, 14214, 14308, 14446, 15090, 15605, 15648,
15933, 16141, 16303, 16412, 16782, 16783, 16999,
17022, 17232, 17324, 17331, 17655, 18207, 18238,
18289, 18359, 18396, 18478, 18761, 18867, 19484,
19498, 19604 és 19873 sz.

A sorsoláson dr. Bódy Tivadar fővárosi tanácsnok elnökölt, jelen voltak továbbá Lampf Hugó főszámvevő és Szatynyi Ferencz számtanácsos, valamint a közjegyző. A kisorsolt kötelezvényeket 1908. évi márczius elsejétől kezdve teljes névértékük szerint váltják be.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Mérsékelt kínálat és gyenge kereslet mellett ma a készáru piacra búzában az irányzat csendes volt; elkelt 16.000 q változatlan áron. — Rozs 5 fillérrel olcsóbb, takarmányárpa szilárd, zab és tengeri nem változott. A határidőpiacról külföldről kedvezőbb tudósítások érkeznek, ámde azok a mi viszonyainkra ugyszólván semmi hatással nem bírnak, mert az irányzat vezetését a készáru üzlet vette át és mivel abban a forgalom gyenge, a külföld szilárdabb irányba csak pillanatra kedvez a haussiereknek. A mai hozatalok a spekulációt nem elégtették ki, mely körülmény némi javulást eredményezett ugyan, de alapjában véve az üzlet helyzete mitsem változott és gyenge részesedés mellett az árak alig tartottak. Tengeri aránylag jól tartott, mert a tegnapi szállításra bejelentett mennyiség nagy részét átveszik. Berlin 1/2 márka emelkedése folytán a déli zárlat változatlan.

Eladatott:

Ó-buza. Tiszavidéki: 100 mm. 79.5 kg. 23.40 korona.

Új buza. Tiszavidéki: 100 mm. 79.5 kg. 23.20 korona, 580 mm. 79.5 kg. 23.15 korona, 500 mm. 78.5 kg. 23.25 kg. 100 mm. 78.5 kg. 22 korona, úszkös, 100 mm. 78.5 kg. 22 korona, úszkös, 500mm. 78 kg. 23.15 korona, 100 mm. 78 kg. 22.90 korona, 100 mm. 78 kg. 22.65 korona, 100 mm. 76 kg. 22.65 korona, 200 mm. 78 kg. 22.90 korona, 100 mm. 78 kg. 23 korona, 100 mm. 77.5 kg. 22.70 korona, 100 mm. 77.5 kg. 22.80 korona, 400 mm. 77.5 kg. 22.95 korona, 500 mm. 77.5 kg. 22.90 korona, 500 mm. 77 kg. 22.70 korona, 150 mm. 77 kg. 22.90 korona, 100 mm. 77 kg. 22.90 korona, 100 mm. 76.5 kg. 21.60 korona, 100

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatát valódi áldás gyomorbetegségeknél és székeszékélyekben szenvedőknek

Igmándi

Keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kapható mindenütt kis és nagy üvegekben

...m. 76.5 kg. 22.60 korona, 400 mm. 76 kg. 22.60 korona, 300 mm. 76 kg. 22.55 korona, 150 mm. 76 kg. 22.50 korona, 400 mm. 75.5 kg. 22.50 korona, 100 mm. 75 kg. 22.70 korona, 100 mm. 74.5 kg. 21.90 korona, kev.

Pestvidéki: 500 mm. 79 kg. 23.05 korona, 100 mm. 79 kg. 22.80 korona, 300 mm. 79 kg. 22.80 korona, 200 mm. 78 kg. 22.90 korona, 200 mm. 78 kg. 22.80 korona, 100 mm. 78 kg. 22.50 korona, 100 mm. 78 kg. 22.80 korona, 1000 mm. 77 kg. 22.70 korona, 300 mm. 77 kg. 22.80 korona, 600 mm. 77 kg. 22.70 korona, 300 mm. 77 kg. 22.70 korona, 100 76.5 kg. 22.30 korona, 400 mm. 76 kg. 22.50 korona, 100 mm. 76 kg. 22.30 korona, 100 mm. 76 kg. 22.70 korona, 200 mm. 76 kg. 22 korona, 100 mm. 74.4 kg. 22 korona.

Bácskai: 100 mm. 78 kg. 22.70 korona, 100 mm. 77kg. 22 korona, ilszkös.

Fejérmegyei: 300 mm. 78 kg. 22.60 korona, 200 mm. 78 kg. 22.65 korona, 500 mm. 76.5 kg. 22.30 korona.

Kalocsa: 1500 mm. 76.5 22.70 korona.

Rozs: 300 mm. 18.85 korona, kpf., par. 300 mm. 18.80 korona, kpf., par., 200 mm. 18.80 korona, kpf., par., 350 mm. 18.80 korona, kpf., par., 300 mm. 18.70 korona, kpf., par., 100 mm. 18.70 korona, kpf., par., 500 mm. 18.65 korona, kpf. par., 500 mm. 18.65 korona, készpénzizetés mellett, par.

Arpa: 450 mm. 15.50 korona, kpf., par., 300 mm. 15.60 korona, kpf., par., 200 mm. 15.50 korona, kpf., par., 200 mm. 15.40 korona, kpf., par., 100 mm. 15.50 korona, kpf., par.

Zab: 100 mm. 16.90 korona, kpf.

Az árak 100 kg.-kint koronaértékben értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. szeptember 1-től szeptember 2-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	33023	29568
Rozs	10128	1225
Arpa	4801	—
Zab	32568	7974
Tengeri	4132	1367
Liszt	1436	10109
Korpa	405	9464

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza októberre	11.47, 11.50, 11.43, 11.47.
Buza 1908. áprilisra	11.97, 11.99, 11.95, 11.97
Rozs októberre	9.75, 9.78
Zab októberre	8.09, 8.07, 8.09
Tengeri szeptemberre	6.84
Tengeri 1908. májusra	6.92, 6.89, 6.91.

Déli 1 óraker zárulnak:

Buza októberre	11.46—11.47
Buza 1908. áprilisra	11.96—11.97
Rozs októberre	9.77—9.78
Zab októberre	8.09—8.10
Tengeri augusztusra	6.80—6.81
Tengeri 1908. májusra	6.89—6.90

Délután forgalom.

Délután változatlan volt az üzlet.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

októberi buza	11.45—11.46
áprilisi buza	11.95—11.96
októberi rozs	9.80—9.81
októberi zab	8.09—8.10
auguszt. tengeri	6.81—6.82
májusi tengeri	6.84—6.85

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde mai lefolyásáról lapunk más helyén számolunk be.

Előzőzsde.

Az előzőzsde helyi eladásokra bágyadt volt.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 640.—636.25, Magyar hitelbank 748.75—746.50, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank —, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 451.50—449.50, Osztrák-magyar államvasut 662.—658.25 Déli vasut 156.50—156.—, Rimamurányi vasut 543.—540.—, Magyar koronajáradék 92.70—92.60, Közuti vasut —, Városi villamos vasut 280.50—279.—, Hazai bank —.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 636.—636.50, Magyar hitelbank 746.50—747.—, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 478.—480.—, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 449.—450.—, Osztrák-magyar államvasut 659.—659.50, Déli vasut 156.—156.50, Rimamurányi vasut 540.—540.50, Magyar koronajáradék 92.60—97.65, Magyar aranyjáradék 110.—110.50, Közuti vasut 538.—538.50, Városi villamos vasut 280.—280.50.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde tartott árfolyamokkal nyugodt volt.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 636.25—637.—, Magyar hitelbank 746.50—747.—, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 478.50—479.—, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 447.—449.—, Osztrák-magyar államvasut 657.50—659.—, Déli vasut —, Rimamurányi vasut 539.—540.—, Magyar koronajáradék 92.65—92.75, Magyar aranyjáradék —, Közuti vasut 533.50—536.—, Városi villamos vasut 276.—278.75

Helyi értékekben kötött: Hazai bank 278—279.25, Salgótarjáni 578.—579.—, Magyar kereskedelmi r.-t. 604.—605.—, Hazai sorsjegy 108.50—109.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 636.75—637.—, Magyar hitelbank 746.50—747.—, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 478.50—479.—, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 446.75—447.—, Osztrák-magyar államvasut 658.25—658.50, Déli vasut 155.50—156.—, Rimamurányi vasut 539.25—540.—, Magyar koronajáradék 92.70—92.75, Közuti vasut 534.—534.50, Városi villamos vasut 277.—277.50.

Prárium-üzlet: Díjbiztosítások osztrák hitelben holnapra 4—5, nyolcz napra 8—10 K, szeptember végére 16—18 K.

Utóelőzsde.

Az utóelőzsde kissé megszilárdult.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 636.75—637.50, Magyar hitelbank 746.50—749.50, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank —, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. —, Osztr.-m. államvasut 658—659.—, Déli vasut 159.—160.50—, Rimamur. vasut —, Magy. koronajáradék 92.60—92.70, Magy. aranyjár. —, Közuti vasut —, Városi villamos vasut 277.—

3 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 637.50—638.—, Magyar hitelbank 747.50—748.—, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 479.—480.—, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 447.—448.—, Osztrák-magyar államvasut 659.—659.50, Déli vasut 160.—161.—, Rimamurányi vasut 539.—540.—, Magyar koronajáradék 92.70—92.75, Magyar aranyjáradék 110.—110.50, Közuti vasut 534.—535.—, Városi villamos vasut 277.—278.—.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, szeptember 3. (Az Egyetértés tudósítójától.) A londoni és párisi jelentések szilárdak ugyan, de az itteni tőzsdén a legcsekélyebb javulást sem voltak képesek előidézni, az irányzat ellenben nyugodt, részben bágyadt, mert a konzum a magas árak miatt teljesen tartózkodott a vásárlástól. Az üzlet ugy gabonaművekben, mint takarmányárakban is nagyon csekély. Buza ára nem változott, tengeri ártartó, rozs 5 fillérrel olcsóbb, zab ismét 5-10 fillért veszített. Nagyon csöndes a forgalom árpában, irányzata azonban igen szilárd. Jegyzetelt 50 kg.-ként:

Buza: régi tiszavidéki 12.—12.55 kor., új 11.80—12.45 kor., új mosoni és győri, II.—11.30 korona, új tótfelvidéki és csepeli 10.90—11.45, új délivasuti 11.05—11.35 korona, új marfeldi 11.05—11.38 korona.

Rozs: tótfelvidéki 9.85—10.05 korona, csepeli 9.80—10.05 kor., pesimegyei 9.90—10.10 korona, különféle magyar 9.75—10.— korona, osztrák 9.70—9.—95 korona.

Arpa: morvaországi 9.20—10.— kor., marchfeldi 9.—9.50 kor., bécsvidéki 8.90—9.50 korona, csepeli 8.25—9.65 korona, mosoni és győri 8.10—9.15 korona, közép-dunai (Budapest—mohácsi 7.75—8.50 korona, déli vasuti 8.10—9.75 korona, tiszavidéki 7.40—8.25 korona.

Magyar tengeri: 7.25—7.45 korona, cinquantin 7.80—8.10 korona.

Magyar közepes zab 8.40—8.60 korona, elsőrendű 8.60—8.75 kor., válogatott 8.75—9.— kor.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, szeptember 3. Az Osztrák-Magyar-Bank kimutatása nagy hatást gyakorolt a mai előzőzsde és ugy ez, mint a német birodalmi banknak a pénzpiacz jelenlegi állásáról táplált kedvezőtlen felfogása a mai előzőzsden nagy lanyhulást idézett elő. Különösen érezhető volt a lanyhulás a hitel- és az államvasuti részvényekben, mely utóbbiakban, különösen a budapesti pénzpiaczon történtek nagyobb eladások. A vezetőpapirokban az előzőzsde végéig tartott a lanyhulás és különösen alpesi bányarészvényekben volt érezhető az árcsökkenés. A magyar és az osztrák járadékokban és a valutákban nem volt üzlet.

11 óraker záródnak:

Osztrák hitel. 636.75, Magyar hitel. 745.—Länderbank —, Allamvasut 657.75 —, Déli vasut 156.75 —, Alpési bányatársulat 598.50, Rimamurányi 554.—, Májusi járadék 96.25, Magyar koronajár. 92.90, Orosz érték —, Török sorsjegy 183.—, Német márka 117.62.

A déli tőzsde lanyha irányzattal nyílt meg.

1 óraker jegyezték:

Osztrák hitel 656.75, Magyar hitel 746.—, Länderbank 423.—, Unio-bank 537.—, Allamvasut 657.50, Angol-bank —, Bankverein —, Déli vasut 156.25, Gőzhajó —, Alpési bányarészvény 598.25, Májusi járadék 96.25, Magyar koronajáradék 92.80, Török sorsjegy 183.—, Német márka 117.62, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 539.55, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —.

Bécs, szeptember 3. (Osztrák értékek zárlata.) 4.2 százalékos papír-járadék 96.25, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.55, 1860-as sorsjegy 148.55, Osztrák hitelsorsjegy 136.—, Angol osztrák bankrészvény 299.—, Bécsi Bankverein 530.50, Osztrák-magyar bank 17.93, Déli vasut 158.50, Dunagőzhajózási társaság 997.—, Dohány részvény 414.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.36, Német bankváltók 117.47, Osztrák Lloyd 428.—, 4.2 szal. ezüst járadék 96.25—98.10, Osztrák koronajáradék 96.25, 1864-es sorsjegy 241.—, Osztrák hitelintézeti részvény 636.50, Unio-Bank 538.—, Osztrák Länderbank 422.75, Osztrák-magyar államvasut 657.90, Elbavölgyi vasut 423.—, Alpési részvény 598.50, 20 frankos 19.16, Londoni váltóár 240.65, Lipótkohó 248.—, Töröksorsjegy 182.90, tartott.

Bécs, szeptember 3. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 109.95, Tiszai és szeg. köles. sorsjegy 142.75, Magyar hitelbank részvény 746.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 478.—, Rimamurányi 538.50, Magyar czukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 92.75, 4 százalékos magyar földterhem. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 186.25, Kassa-Oderberg vasut részvény 355.— Magyar jelzálogbank 448.—, Magyar kereskedelmibank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, szeptember 3. (Tőzsdei jelentés.) Megnyitáskor az üzlet a birodalmi bank jelentésének hatása alatt állott. Elkedvetlenítő hatással járt egy nagy böripari czégnak tegnapi fizetésbeszűntetése. Bankértékek forgalma lanyha, az árcsökkenések 10%-ig terjedtek. Vasuti értékek közül osztrák államvasut bécsi jelentésekre gyengült. Prinz Heinrich-vasut a negyedévi kimutatás hatása alatt 1.35%-kal csökkent. Kohóértékek forgalma gyenge. Szénértékek, dacára az essenai kedvező jelentésnek, csökkentek. Járadékok közül 3%-os német birodalmi kölcson 0.20%-ot veszített, 1902-es oroszok is 0.40%-kal csökkentek. Hajózási értékek irányzata szintén gyengébb. A második tőzsdeidőben az árfolyamok tovább csökkentek és az az üzlet szűk határok között mozgott. A harmadik tőzsdeidőben azonban ismét megszilárdulás volt észlelhető. Hazai járadékok változatlanok, ugyszintén orosz járadékok és elsőbbségi értékek. A készpénzpiacz ipari értékeinek forgalma szá-

Kapható, míg a készlet tart, egyedül:

ÖRÖM SÁNDOR

levélpapír-áruházában,

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. szám.

444 darab III. osztályu aluminiium-fóli 80 fillér

Világ-rekord!!

100 darab egész finom csontlevélpapír, 100 darab szines bélésű borítékkal összesen 200 darab. Egy korona 20 fillér. 1000 drb. Kohinoor cigarettá-hüvely ragasztás nélkül 2.10 K. Vidékre csak utánvétel, vagy a pénz beküldése mellett. 144 darab I. osztályu aluminiium-fóli 1.80 kor.

Világ-csoda!!

Csomagolás nem lesz számítva. 444 darab II. osztályu aluminiium-fóli 1.20 kor.

bálytalan, a szabad forgalomban eléggé szilárd. Napi pénz 4%, magánleszámitolási kamatláb 4% szalárd.

Zárlatok jegyeztetik: 4-2 százalékos papíráradék... 4 százalékos osztrák aranyáradék 98.10, osztrák hitelrészvény 199.60, Déli vasut 30.75, orosz bankjegyek 216.75, 4 százalékos orosz kölcsön... Disconto Commandit... Harpeni 194.50, Unifikált török áradék 93.60, 4-2 százalékos ezüst-áradék 96... 4 százalékos magyar aranyáradék 92.75, Magyar koronajáradék... Osztrák-magyar államvasut 140.60, Bécsi váltóár 85.10, Olasz áradék... Alt. villamossági Edison 187.10, Gelsenkircheni 189.75, Laurakohó 218... Üzletellen.

Frankfurt, (Zárlat) szeptember 3. 4-2 százalékos papíráradék... 4 százalékos osztrák aranyáradék 98.30, 4 százalékos magyar aranyáradék 92.85, Osztrák hitelintézeti részvény 199.70, Osztrák-magyar államvasut 140.80, Északnyugati vasut... Bustiehradi vasut... Londoni váltóár 204.70, Bécsi Bankverein 132... Villamos részvény 384... 3 százalékos magyar kölcsön 76... 4-2 százalékos ezüstáradék 97.90, Osztrák koronajáradék 96.10, Magyar koronajáradék 92.70, Osztrák-magyar bank 127.70, Déli vasut részvény 30.75, Elbehölgyi vasut... Bécsi váltóár 85.66, Párisi váltóár 81.45, Union bankrészvény... Alpési bányarészvény 285... Bányadt.

Hamburg, (Zárlat) szeptember 3. 4-2 százalékos ezüstáradék 97.70, 1860. sorsjegy 148... Déli vasut 31.20, 4 százalékos Aranyáradék 98... Osztrák hitelrészvény 200... Osztrák-magyar államvasut 141.20, Olasz áradék 102.80, 4 százalékos Magyar aranyáradék 93.10. Szilárd.

London, szeptember 3. Angol consol 81 3/4.

Páris, szeptember 3. (Zárlat) 3százalékos Francia áradék 94.52, Osztr. aranyáradék 98.50, Magyar aranyáradék 92.50, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 481... 4 százalékos Olasz áradék... Déli vasut elsőbbségi kötv. 311... 5 százalékos marokkói áradék 500... 4 százalékos 1890. Román kölcsön 94... 4 százalékos Kons. amort. román áradék 89.25, 4 százalékos Amort. román áradék 1905. 91.30, 5 százalékos Orosz áradék 1906. 88.15, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 493... 4 száz. Szerb áradék 1907.

4 százalékos spanyol áradék 91.85, 4 százalékos unifikált török jár. 94.77, Török sorsjegy 166... Török dohányrészvény... Osztrák földhitelintézet... Osztr. Länderbank 458... Magyar jelzálogbank 489... Banque de Paris 1432... Banque Ottomane 685... Osztr. magyar államvasut 702, Déli vasut 164... Meridionalvasut... Keleti vasutak... Waggon Lits... Hartmann géppár 626... Rio Tinto 1863. Sucerie d'Egypte 31, Tula 418, Thomson Houston... Urikányi kőszén... Chartered... De Beers 553... East Rand 93.25, Jagersfontein 167... Transvaal Consols... Transvaal Land Company... Váltó Amsterdamra (rövid) 207.87. Váltó német piacokra (rövid) 122.68, Váltó Bécsre (rövid) 104.43, Váltó Belgiumra (rövid) 3/8. Olasz aranyváltó (rövid) 1/10. Váltó Svájcra 3/32. Csek Londonra 251.60, Magánkamatláb 3 3/8. Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Vásárcsarnok.

1907. szeptember 3.

(Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezte jelentése.) Az üzlet menete kielégítő, körte és ősi barackz állandóan jó keletnek örvend, míg almából egyelőre csak a nyári fajok iránt mutatkozik érdeklődés. Vaj és turó kereslete még mindig lanya. Hagyma iránt már vételkedv tapasztalható. Burgonya-üzlet is lassankint megindul. Az eddigi jelekből ítélve ezen czikkből kielégítő felhozatalok lesznek várhatók. Tojás csak kis mennyiségben kerül piacra, minek következtében az irányzat tovább is szilárd.

Mai árak:

Husneműek: Helybeli marhahus hátulja 90-150 K, eleje 80-130 K, vidéki borjú, borbén hosszan mérve sulylevonás nélkül 120-130 K, helybeli borjúhus 90-110 K, sertésus szalonnával 90-140 K, lehozott sertés 90-130 K, szalonna friss 130-140 K, szalonna sózott 120-140 K, szalonna füstölt 130-140 K, olvasztani való 130-140 K, hárj 146-152 K, sertészsir 130-152 K, mind métermázsánként. Füstöltus (vidéki) kg.-ja 1.30-1.80 K, hazai sonka 1.40-2. K, szalámi magyar 3.80-4.20 K, nyári szalámi 1.20-1.40 K.

Vad: Óz 1.70-1.80 K, szarvas 80-90 K, vaddisznó... K kg.-ként egészben, nyul nagy 3-3.40 K, nyul süldő 2-2.40 K, fogoly 80-1.00 K, fácán 2.40-3. K, szalonna... K, darabonként.

Baromfifélék: Élő rántani való csirke 1.20-1.80 K, sütni való 2.00-2.40 K, kacsza sovány 2.80-3.50 K, kacsza hizott 4-6 K, liba fiatal 5-7.00 K, lud hizott 10-16 K, tyuk 2.40-3.20 K páronként. Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.40-1.60 K, hizott rucza 1.40-1.60 K, hizott pulyka... K, leves-tyuk 1.40-2 K kg.-ként. Pulárd 1.50-3.20 Gyöngytyuk... K. darabonként.

Tejtermékek: Tevaj (centrifugált) I. 2-2.20 K, II. 1.80-1.90 K, főzővaj (köpült) 1.40-1.70 K, tehénturó 8-24 K, kilogr.-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk. A vaj- és túrókereslet még mindig lanya.

Zöldségfélék: Burgonya (vaggonáru) sárga 5.00-6 K, rózsza 5-6 K, fehér... K, kifli 8-10 K, sárgarépa kötegenként, petrezselyem köteg sz., vöröshagyma makói: 6-12 K, közönséges hazai... K, fokhagyma... K, káposzta 100 drb... K, Burgonya, új... K, kalarabé... K, K, 100 darabonként, spárga solo... K, közép... K, leves... K kg.-ként, zöldbab, hüvelyes... K, zöldborsó, hüvelyes... K, kifejtett... K, padicsom 4-8 K, kg.-ként. Uborka, salátának 80-1.20 K, ecetbe... 30-1 K, savanyítani... 30-1 K, 100 darabonként.

Gyümölcsfélék: Szőlő oporto...-ig, vegyes 24-50-ig, szagos... fillér kg.-kint. Alma válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbalint, batul stb.) 24-60 K, másodikrendű 12-20 K, harmadrendű apró áru... K. Körte elsőrendű... 40-80 K, másodikrendű... K métermázsánként.

Vegyesárak: Bor és szeszes italokat minőség szerint különféle áron értékesítünk. Méz 1.10-1.20 K kg.-kint. (A szövetkezet, mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője, minden mézértékesítő ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcslé... K kg.-ként. Gomba szárított... K kgr.-ként. Szappan... fillér. Lencse

Table with columns: Buza, 100 kilogramm ára, 100 kilog amu ára. Rows include: Úszavideki, Jéhe, megyei, Pestvidéki, Bányási, Bácskai.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include: Allamadésság közközlésnök, Záloglevek, Biztosító társaságok, Gőzmalomak, Különléte vállalatok.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include: Újlaki téglá és mészégető, Csakpestei bankgyűjtő, Bankok részvényel, Takarékpénztárak, Sorsjegyek, Pénzmemek és váltók.

erdélyi) 60 K. Bab apró 20. — K, nagy-
szemű 20. — K, 100 kg.-ként.
Tojás: bácskai 75—80 K, erdélyi apróbb áru
K, meszes — K eredeti lán-
ként (1440 drb).

Sertéskereskedelmi csarnok.
Budapest—Kőbánya.

Budapest, szeptember 3-án. (Hivatalos tudósítás.)
Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg ne-
héz (párónként 400 kilogrammon felül) —
fillér. Fialat nehéz (párónként 300—400 kilogrammig
terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz
(párónként 320 kilogrammon felüli súlyban) 135—
136 fillér. Fialat közép (párónként 251—320 kilo-
grammig terjedő súlyban) 136—137 fillér. Könnyű
(párónként 250 kgr-ig) 137—138 fillér. Szerbiai:
Nehéz (párónként 260 kg fölül súlyban) —
fillér. Közép (párónként 240—260 kilogramm
súlyban) — fillér. Könnyű (párónként 240
kilogrammig terjedő súlyban) — fillér.

Sertéslétszám: 1907. évi szeptember 1. napján
volt készlet 38340 drb., 1907 szept. hó 2-án
felhajtott 153 darab, 1907 szeptember 2. napján
elszállított 348 darab, 1907 szept. 3. napjára
maradt készletben 38145 drb. A hízott sertésüzlet
irányzata: változatlan nyugodt.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, szept. 3. (Hiv. tud.) Előző napról mar-
adt 210 darab sertés, 19 darab süldő, — darab
malacz. Mai napi felhajtás 862 darab ser-
tés, 2 darab süldő, — darab malacz, ösze-
sen 1072 darab sertés, 19 darab süldő, — darab
malacz. Eladott 867 darab sertés, — darab
süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt
205 darab sertés, 19 darab süldő, — drb malacz.
Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on
felül 106—108 fillér, II. rendű 280 kg.-tól
350 kgr.-ig — fillér, ételsúlylevonással
— fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül
108 — fillér, ételsúlylevonással 133—136 fillér, fi-
atal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig
korona, ételsúlylevonással 128—138 fillér, köny-
nyű 220 kg.-ig — korona, ételsúlylevonással
128—132 fillér. Belföldi süldő — ko-
rona. Horvát süldő — korona. Malacz
— korona. (Árak minden levonás nélkül kilo-
grammonként, ételsúlyban értendő.) A vásár irány-
zata közepes, az árak változatlanok.

Szerkesztői üzenetek.

Érdeklődő, N.-Tapolcsány. I. Az újonnan fel-
állítandó jegybanknak semmi köze sincs a régi
bank részvényeseihez. Azok boldoguljanak, ahogy
tudnak. Ha olyan nagy bizalmuk volt az Osztrák-
Magyar bank vezetőségében és jövődolgozóiban,
számoljanak az esetleges deválációval; azonban
megnyugtathatjuk, ez nem fog bekövetkezni, majd táp-
lálják azt a gutgesinnit osztrák sógorék. 2. A gyámság-
ról az 1877. XX. tcikk szól s nem a XV mint írni
szedett. Ha pedig valaki nincs megelegetve annak oly
irányu rendelkezésével, hogy csak névérték szerint
fogadják el a pupillaris papirokat, recurráljon az igaz-
ságügyi minisztérium kodifikáló osztályánál. Talán
megváltoztatják a törvényt. Egyébként ott van a koro-
nájáradék, amely 100 koronás névértékű, négy százalé-
kot hoz és beszerezhető 93—95 koronáért darabját.
Vagy Budapest fővárosi közpénzügyi kötvényt, amely 100
korona névérték mellett 87—90 koronáért kapható.
L. L. Szolgaegyháza, Ernőmajor. A rovatvezető
nyári szabadságán volt; s ezért kimaradt a tudósítás.
Most azonban rendszeren meg fogjuk írni.
P. L. B. Vasár- és ünneppnapon délelőtt lehet; délt-
után három órakor be kell zárni.
Torna. A kéthónapi kiképzésre berukkolt tanító
nem teheti le a tartalékos tisztí vizsgát. Csak az eset-
ben volna lehetséges, ha leszolgálta volna az egyéves
önkéntési évet.
E. B. Körjegyző. Jelenlegi tartózkodását hosszas
kereséssel sem tudtuk kipuhatolni.

V. Gy. Kiküldött tudósítónk váratlan és súlyos
megbetegedése az oka. Legközelebb pártoljuk.
Br. Sándor. Budapest. A jelenleg illetékes elkészé-
nél kell bejelenteni ebbeli szándékát s ha nem akarná
tudomásul venni s arról írásbeli igazolást kiadni, vi-
ggyen magával két tanút, azok jelenlétében a elkészé-
előtt tegye meg a nyilatkozatot s a két tanu által ki-
adandó tanusítványal jelentkezék azon kerület róm.
kath. plébániáján, ahol lakik. A gyermekekre nézve
ugyanott fognak felvilágosítást adni.
R. B. Borsodnádásd. A pénzügyminisztériumba in-
tézendő kérvényét láttassa el Kubik Béla főispán, vagy
a kerület képviselőjének ajánlatával s úgy adja be.
Vagy pedig tárgyaljon a pénzügyi felügyelővel, aki a
legtöbbet tehet a dologban. Más módja nincs.
L. A. Szabadka. Vass József könyvkereskedő útján
(Erzsébet-körut) megrendelhető.
Kiváncsi kislány. Ungvár. Lehet; de csak minisz-
teri engedéllyel. Figyelemreméltó ok különösen az
előrehaladt kor.
Sz. F. V. Námény. Nem huzták ki.
G. J. Brád. A szabadságolások miatt késik az ügy
elintézése. Legközelebb elintézik, valószínűleg kedvező
eredményvel.
M. J. Sorsjegyét nem huzták ki.
Gazdálkodó: Nem huzták ki.
Z. Rahó. Még nem intézték el. Próbálkozzék meg.
H. J. Szokolca. Segédtsízt lehet. Majd ha a tan-
folyam megnyílik, azt a lapok közlik. — Az elmaradt
M. Sz.-t pótoljuk.
W. P. Sajtyény. Már válaszoltunk vasárnap a köz-
igazgatási rovat sz. ü.-ben.
K. J. Bpest. A napokban megkapja. — Nem hu-
zatt ki.
J. M. Küllöd. Intézkedtünk. — Nem nyertek.
Z. K. Oroszdnny. Nem huzták ki.
D. M. B.-Sz.-Miklós. Legjobb lenne személyesen
kihallgatásra jelentkezni és a kérvényt úgy átadni.
T. I. Mezőhegyes. Vasúti tanfolyam, Luther-u. —
Szeptember közepén, vagy október 1-én. — Hirdetni
fogjuk.
2171. N.-Körös. Palotai Rezső, Palotai Ödön. Jelen-
leg nincsenek Budapesten.
J. A. H.-Zsádry. Szabadalmi iroda. Erzsébet-
körut 17.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 3. —

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter Bud-
ner Vilmos királyi zálogházi tisztet zálogházi főtiszté,
Gömöry Salamon kir. zálogházi segédtsízt zálog-
házi tiszté, Guttman Ignác, Verner József, Sziklay
Ferenc és Matulay István kir. zálogházi gyakor-
nokokat zálogházi segédtsíztékké, végül Benedik Imre
kir. zálogházi számgyakornokot zálogházi számtiszté;
a vallás- és közoktatásügyi miniszter Németh Kál-
mán magyarok közpénzügyi elemi iskolai tanítót a ma-
gyarok elemi népiskolához rendes tanítótá,
Gebe András, Ferenczy Márton és Fiedler János mi-
skolci ág. ev. keleti elemi iskolai tanítókat a miskolci
állami elemi népiskolához rendes tanítókká, Zágrea
Tivadar okleveles tanítót a szálvai állami elemi né-
piskolához rendes tanítótá és a pénzügyminisztérium
vezetésével megbízott miniszterelnök Tomcsányi Ferencz
budapesti lakost ideiglenes minőségű pénzügyi számt-
tízte a mármaroszigeti pénzügyigazgatóság mellé
rendelt számvevőszékhöz nevezte ki.
Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi minisz-
ter Endrei Gerson dr. állami főgimnáziumi rendes tanárt
a losonczyi állami főgimnáziumhoz, Vozáry Margit bá-
tyui és öz. Székely Károlyné, Halasy Gabriella sán-
dorfalvi állami elemi iskolai tanítókat a munkácsi
állami elemi iskolához jelen minőségükben, Fábik
János kovaszinczi állami elemi iskolai tanítót az új-
panáti állami elemi iskolához jelen minőségükben és
Buda Mihály békéscsaba-erzsébeti és Steffek Fe-
rencz tatrangi állami elemi iskolai tanítókat kölcsön-
ösen áthelyezte.
Növmagyarisítások. A helyügyminiszter Strassberger
Miksa budapesti lakos, „Szűcs“-re és Stauer Ferencz
budapesti lakos saját, valamint Ferencz, József és An-
tal nevű kiskorú fiai családi nevének Szókere kért át-
változtatását megengedte.
Pályázatok. A budapesti ügyészségnél ügyész, a
mezőúri ev. ref. főgimnáziumnál egy latin-görög ren-
des tanszékre 2 hét alatt; — a székelykerületi bánya-
hivatalnál kezelőtiszt, Békéscsaba (temesvári kerület) posta-
mesteri, Mánfán (Baranya) és Áttalán (Somogy) posta-
ügynöki állásra 4 hét és a budapesti Pasteur-intézetnél
egy szolgai állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati
kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése
1907. szeptember 3-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő a szórványosan előfordult
kisebb zivataros esőktől eltekintve száraz és meleg
maradt. A hőmérséklet maximuma Verseczen 33 C^o,
minimuma Árvaváralján 3 C^o volt.
Budapesten és Ó-Gyallán tegnap délután 5
órától 8 óráig erős távoli földrendést jeleztek a
műszerek.

Prognózis a következő 24 órára:

Az ország nyugati felében helyenkint zivata-
ros esők várhatók, lényegtelen hőváltozással.

Állomás	Léghőmérséklet 100 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm		Hőmér- séklet	
					max.	min.	max.	min.
A.-Szatmár	62.9	15.2	SE	0	0	29	14	
Ungvár	61.1	15.8	SE	1	0	26	13	
Késmárk	61.7	12.0	—	0	0	13	0	
Losonc	61.0	18.2	—	0	0	15	13	
Ógyalla	58.9	19.7	SE	1	0	23	17	
Budapest	60.3	18.8	NE	1	1	27	18	
Herény	48.7	15.1	—	2	2	25	18	
Keszthely	59.2	20.4	SE	1	1	27	15	
Pécs	59.8	20.5	NE	1	0	29	19	
Zágráb	59.5	17.4	—	1	1	27	17	
Fiume	49.3	20.0	—	4	4	24	19	
Szeged	60.3	18.4	SW	1	0	28	19	
Temesvár	61.2	17.5	S	1	1	30	19	
Nagyvárad	65.1	21.2	S	1	1	30	19	
Kolozsvár	63.3	13.2	—	1	0	27	19	
Nagyzeben	62.5	18.2	ESE	1	0	27	19	
Szatmár	—	22.4	SE	0	0	27	14	
Ezer	—	16.8	ES	2	0	22	11	
Árvaváralja	—	16.7	S	1	1	23	7	
Selmeczbánya	—	19.6	SE	1	1	26	14	
Komárom	—	20.0	SE	1	1	26	17	
Magyar-Óvár	—	—	—	—	—	—	—	
Sopron	—	19.6	SE	1	1	31	16	
Eszék	—	20.2	—	4	4	23	18	
Cikvenec	—	16.9	—	0	0	26	12	
Debrecen	—	17.8	NE	1	1	27	16	
Köcskémén	—	—	—	—	—	—	—	
Órosháza	—	—	—	—	—	—	—	
Árad	—	21.0	SE	4	1	29	19	
Zsombolya	—	17.1	SE	3	2	30	16	
Versecz	—	22.8	W	2	1	33	17	
Orsova	—	17.8	—	1	1	32	13	

VIZÁLLÁS.

szeptember 2.		szeptember 3.		szeptember 2.		szeptember 3.	
m é t e r		m é t e r		m é t e r		m é t e r	
Jnn	Shärding	1.58	1.66	Tisza	M.-Szeged	0.21	0.10
Duna	Passau	2.52	2.50	Tokohaza	Tokohaza	0.05	0.08
	Lina	0.12	0.23	V.-Námény	V.-Námény	1.14	1.18
	Bécs	0.42	0.28	Tokaj	Tokaj	1.78	0.84
	Pozsony	1.88	1.42	Tiszafüred	Tiszafüred	0.64	0.68
	Komárom	2.88	2.43	Szolnok	Szolnok	0.82	0.88
	Budapest	1.76	1.75	Csongrád	Csongrád	1.19	1.88
	Paks	1.45	1.95	Szeged	Szeged	0.61	0.71
	Mohács	2.92	2.48	T.-Becse	T.-Becse	0.16	0.02
	Gombos	0. —	8.06	Titel	Titel	2.22	2.04
	Ulvidék	2.60	2.86	Óndava	Óndava	1.02	1.00
	Pancsova	1.28	1.15	Tapoly	Bártfa	0.44	0.40
	Orsova	1.89	1.88	Podgrod	Ladomca	0. —	0.14
Morva	Morvafalu	0.56	0.50	Sajó	Szeleza	1.80	1.88
Vág	Zsolna	0.26	0.25	Hernád	H.-Nemeth	1.50	0.90
	Trencsén	0. —	0. —	Berettyó	Maros	0.04	0.20
	Szered	0.52	0.58	B.-Ujfalva	B.-Ujfalva	0.84	0.35
Bába	Szt.-Gothárd	0.30	0.30	Csucsó	Csucsó	0.26	0.28
	Sárvár	2.05	0.01	N.-Várad	N.-Várad	0.15	0.14
	Győr	1.72	1.72	Belenyes	Belenyes	0.42	0.42
Dráva	Vasas	0.02	0.02	Tenke	Tenke	0.28	0.24
	Zákány	0.88	0.78	Gyrahona	Gyrahona	0.40	0.40
	Bárcs	1.40	1.48	Bécs	Bécs	0.58	0.60
Mora	M.-Szardán	0.57	0.68	Gyoma	Gyoma	0.82	0.72
Száva	Zágráb	0.08	0.08	Maros	Gy.-Fehérvár	0.58	0.58
	Sziszok	0.72	0.72		Branyicska	0.10	0. —
	Mitrovicza	0.75	0.72		Soborsán	1.88	0. —
Szamos	Décs	0.60	0.61		Árad	0.87	1.46
	Szatmár	0.12	0.14		Makó	0.40	0. —
Keszna	N.-Majtény	0.34	0.40	Temes	K.-Kostély	0.42	0.42
Latorca	Munkács	0.12	0.12	Béga	Kiszót	0.82	0.80
Laborca	Homonna	0.18	0.18		Temesvár	1.12	1.11
Ung	Pereszény	0. —	0. —		Beocserekek	1.40	0.20

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság,
Igazgató: ERDŐS ARMAND.

HETI MŰSOR.

Szeptember	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király-Színház	Fővárosi nyári Színház Budai Színház	Magyar Színház	Városligeti Nyári Színház	Uránia
4	Csütörtök	Hamlet	—	Déryné ifiasszony Salome	A vig Nibelungok	Carmen	A vig özvegy	A bácskaiak
6	Péntek	Ahol unatkoznak	—	Bernát	A vig Nibelungok	Ocskay briga- déros	A vig özvegy	Rendnek muszáj lenni
7	Szombat	Antigone. Ország- gyűlési szállás.	—	Nincs elvámolni valója?	A vig Nibelungok	Hoffmann meséi	A vig özvegy	—
8	Vasárnap	d. u. este	—	Bernát Nincz elvámolni valója?	Gore Gabor Budapestön	Az aranykakas	A vig özvegy	Orosz-torradalom
			—		A vig Nibelungok	Bob hercege	A vig özvegy	Az élet komédiája

S Z I N H A Z A K.

Szerdán, 1907. szeptember 4-én.

Főv. nyáriszínház

Vá. osligeli Nyári Színház

VALJUNK EL. Vigjáték 3 felvonásban. Irta Cardou V. és Najac E. Fordította Földi J. é. n. Kezdeté fél 8 órákor

Manó. Ennek hozzat 3 felvonásban. Irta Horvay Frigyes. Lenke Olga Hapczai Lili Palkányi Manó Rózsaborki Zergei Ervin Tóth J. Keleti J. Virág Fehér Ferenczy Láng E. Gabányi L. Nangori Kezdeté fél 8 órákor

„APOLLO”-SZÍNHÁZ

Nagy tengeri hadgyakorlat Edward király jelenlétében. Indiánok támadása. Furmercsandát ellen. Uzetőverseny Londonban. Csédbé jutott kalapfőzet. Gálgyarabok megrész szökése. Budapesti lévorse-nyek. Szil. Isten díj lefűtése stb. Az Apollo színház saját felvételé

Uránia színház

A párisi asszony. Kezdeté fél 8 órákor

LÄHNE-féle tan- és nevelő-Intézet SOPRONBAN.

Elemi iskolával, teljes 8 osztályu nyilvános főgymnasiummal és reáliskolával. Felvesz fiúgyermeket 6 éves koruktól fogva. Egyéni tanítás és nevelés. — Leikiismeretes és szigorú felügyelet. Egészséges fekvés és a városon kívül. Uj növendékek már augusztus hóban is felvétetnek. Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál az IGAZGATÓSÁG.

Ezüst. Ezüsttárgyak kicsinyben való árusítása

Bachruch A. ca. és kir. udv. és kamarai ékszerész ezüsttárgyára. IV. ker., Királyi Pál-utca 13 szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bőjárati föld-sínt.) E főnyes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztal-dísz, tálak, fényképes cikkek, evészkész stb.) vasárolható. Rendkívül gazdag választék a legújabb kivitelben, szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Előre haladt idény folytán

folyó hó 2-től 31-ig 15000 mtr legújabb divatu dolainak mtr.-kint 32 kr. 10000 „ szántaró szőtrök „ 34 „ 18000 „ „ batisták „ 42 „ 500 darab himzet blúz darabja 1 forint 55 krajczár. Mosó és szővel maradókkal igen jutányos árban kaphatók ROSENBERG ÉS QUIT női divat vászon- és szőnyeg-áruházában BUDAPEST, VI. ker., Király-utca 32. sz. Alapítotott 1893. Telefon 838.

Michelstädter Utóda

Óskó Géza

BUDAPEST, IV., Váci-utca 3. sz.

Cipő-különlegességei. Aszalottáraka talpa vésva.

A vig özvegy

20,000,000 koronájánál többet ér egy szép, üde aroz, melyet biztosan csak a ROGATSY-féle magyar Pipere-Borax

állandó használata mellett lehet elérni. Egy kevés vízbe hintve eltávolítja a ráncokat, bőr-razdákat, hímlohe'yet, arczkiütést, májfoltot, pörse'net, pattanást, mitesszert stb. Testet ápolva hamvas, üde és ruganyos lesz rövid használat után. Test-, lábizzadást és szájbizt megszűnteti. Szemgyuladást, torokfájást és sebesedést gyógyít. Fogal vakító fehérek lesznek és megóvjva fogkőtől. Gyermekepolásnál a kipállást behegeszti és a testet edzi. Nyaralásnál a talajvizet fertőtleníti és puhítja. Háztartásban a fehérszeműt fehériti, a vasalásnál fényesíti. Konyhadényt, aranyat, ezüstöt és egyéb fémeket ragyogóvá változtatja. Egy doboz ára 30 és 75 fillér. Próbadohoz 15 fillér. Minden 100-ik dobozban egy ezüst kanál és minden ezredikben egy arany kanál van. Pipereborax-crém 1 K. Pipereborax-szappan 80 fill. Kapható minden gyógytárban, drogériában és fűszerüzletben. — Készíti: Rogátsy Kálmán droguista, Budapest, VII., Rákóc - u 110. Csak Rogátsy névvel valódi! Magyar ipar!

SCHMIDT M szilgyártó, nyerges és bőrdobos Budapest, VII., Rákóczi-ut 28. sz. Ajánlja saját gyártmányu kosztó- és lovagló - szerszámjait. Mindennemű utazó és kézi bőrdobok, pénz, szivar, cigarettá stb. tárcsáit. — Árjegyzék bésmontva.

ZÉRO Tisztaság, egészség! Szab. higiénikus klozetvatta.

Végbél Aranyér Czukorbetegeknek Gyermekegyasoknak Csecsemőknek nélkülözhetetlen. Meggátol minden horzsolást és infekciót. Használatban olcsóbb a papirnál! Kapható mindenütt: Zéró szab. vattaárugyár Bpest. TEL. FON 87-52.

CIRKUSZ BEKETOW

VAROSLIGET. Ma este 9/8 órákor folytatása a nagy Nemzetközi díj- és versenybirkózásnak. Díj 3000 korona.

FOLIES CAPRICE.

RÉVAY-UTCZA 18. Igazgatók: LEITNER és KELETI. Rendező: ROTT SANDOR. Az előadás kezdete 1/29 órákor. Ujdonság. Ma és mindennap 11 órákor. Ujdonság! Die lästige Witwe. Bohózat írta: Satyr. Ezt megelőzi fél 10 órákor A képviselő ur. Bohózat írta: Kortes. Továbbá: Trebitsch Sándor, Werner Manó és Baura Emil arak új-úró színiakkal. Nappali pónatár 9-11 g és délután 3-6 óráig. Az 1-ső emeleti Casino de Paris megnyit. Kezdeté fél 12 órákor, többek kozt a 7 híres Postillonok valamint spanyol és francia különlegességek feltepte.

!INGYEN! és bórmentve küldi a Párisi Nagy Áruház Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. képes nagy árjegyzékét mindenkinek, ki ezt egy levelezőlapon kéri

XIV. ÉVFOLYAM. TELEFON 63-45. BEIRÁSOK naponta 9-7-ig a SOMOGYI MÓR tanár ZONGORAMŰVÉSZ államilag képesített okleveles zenetanár igazgatósága alatt álló zene-CONSERVÁTORIUMBAN VII., ERZSÉBET-KÖRUT 44. SZ. ZONGORA, ÉNEK HEGEDŐ, az összes tanszakokra az ország legkiválóbb művészei és pedagógusai oktatása mellett. Prospektussal kívánatra készséggel szolgál az Igazgatóság.

ÉVŐESZKÖZÖK EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL, DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK A LEGELÖNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPEN BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 29.sz. VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK. ÁRJEYZÉK 2000° RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

S Z I N H A Z A K.

Szerdán, 1907. szeptember 4-én.

Nemzeti színház

A titok.
Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Pierre Wolf.
Ujházi Rákosi Sz.
Jauvenel Rákosi Sz.
Henry Dezső
Marie Vizvári M.
Trovous Naday
Jantenayné Hevey
Kezdeté fél 8 órakor

M. Kir. Operaház

Zárva

Vigszínház

Bernát.
Enekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Hottai Jenő.
Bernát Bernát
Bernát Bernát
Tunko Tunko
Cicay-Panni
Dr. Cserebilly
Dr. Ákos
Kárvainé
Wolgemuth
Tábornok
Fentelér
Kezdeté fél 8 órakor

Király színház

A vig Nibelungok.
Operett 3 felv. Irta: Rideamus. Ford. Mérei Adolf, zenéjét szerzette Straus Oszkár.
Gunther Rátkai
Ute, a mamája Erdei B.
Dankwart, a papája Csizsór
Volker, a hős Thorma
Hselher, lovag Csizsór
Kriemhild Harmat L.
Hagan Németh
Siegfried Kónyi
Brunhilda Szentgyörgyi
Kezdeté fél 8 órakor

Magyar színház

A vig özvegy.
Operette 3 felvonásban. Irta: Leon és Stein. Zenéjét szerzette Lehár Ferenc.
Zéta Papp
Valöncenne Balizsai
Danlovica gróf Ráthonyi
Gyávari Hanna Küry K.
Rosillon Camil Balint B.
Bogdanovics Abonyi
Sylviane Jallian A.
Praskovia Orley E.
Kromow Kövér
Olga a felesége Szentgyörgyi
Raul de St. Briöche Reseréd
Kezdeté fél 8 órakor

FOVAROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17.

Uj műsor.

SEVERUS SCHAEFER

a zsonglörök legkiválóbbja.

HARRY LICKSON

csodálatos kutya idomítása.

Hans Hauser

a hírneves müncheni humorista.

Les Star Bell

francia duettisták.

Sisters Dejo. Mozarabar.

Hampton és Baumann.

Továbbá

12 attrakció.

Az előadás kezdete esti 8 órakor

A téliertben reggeli 5 óráig Vörös Elek cigány zenekara hangversenyez.

Varieté-Színház

(ezelőtt Nemzetközi Orfeum)

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 63.

Rendkívül válogatos, elsőrendű varieté attrakciókból álló új műso

A Politzer család.

Enekes bohózat, irta: Adorján László, zenéjét Hetényi Heide berg Albert.

Az előadás kezdete este 8 órakor.

HELYEK: I. rendű páholytűs 2 korona, II. rendű páholytűs 1.50, L. hely 1.20, H. hely 70 fillér.

A téliertben reggeli 5 óráig HEGEDÜS GYULA elsőrendű cigány-zenekara hangversenyez.

A világ legjobb
sérvkötőit, haskötőit, mullábat stb.
készít a külföldi első specialitástól tanulmányozott orvosi műköszerező
Vitaris Béla
Budapest, Rákóczi-ut 66. szám.
Nem üzlet. Bent az udvarban földsz. 5.

ŐS-BUDAVÁRA

FRIEDMANN ADOLF igazgató.

Utolsó hét Utolsó hét!

Ma szerdán, szeptember hó 4-én.

Még csak pár napig fellépnek a közkedvelt

THE CUBANS

Kuba szigeti ének és tánc duettisták. A gyönyörű szép kubai asszony. Ezenkívül elsőrangú variété műsor.

A nemzetközi női díjbirkózó verseny

10-ik napja.

Mérkőzések és döntőmérkőzések a 8000 korona díjért és az 1907. évi világbajnokságért.

Parisiána! Még csak rövid ideig: Az ágy.

Monia Rouge, Kinematograf-színház, Fontaine Luminouse stb. stb.

Belépődíj este 9 óráig 60 fillér azontul 1 korona.

Kedvezményes jegyek a tőzsdékben kaphatók.

Holnap érdekes döntőmérkőzések!!

RÓZSATEJ
kifűnő telet-ápolószer 2 K
balzsamszappan hozzá—60

OSAN kifűnő fog-ápoló
szájvíz 1 K 76 fillér
Fogpor —88 K.

TANNINGENE
legjobb hajfestőszer 5 kor.

ANTON J. CZERNY, WIEN, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. I., Wellföehgas.
Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

GIMBALOM
KEDVELOK MIELÖTT BARHOL IS.
VENNENEK KERJENEK ARJEGYZEKET
VARGA ÁRPAD
HANGSZER GYÁROSTOL
MAKO

Ne vásároljon
külföldi gyártmányt!
→ Kisérelje meg →
egyszer a
GESSLER-FÉLE
„DANUBIUS”
MUSTART,
a gyár kiváló újdjonságát
GESSLER SIEGFRIED
Altvater-likör és mustar-gyár
Budapest X. Kőbánya

3 új szó...
Altvater
Gessler
Budapest

TELEFON 82-45.
X., Felső vaspálya-utca 33.

MARGIT GYÓGY
FORRÁS
(Margittelep' Beregmegye.)
a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a
légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó
hatású még akkor is, ha vérzések eseteleforg fenn
Megrendelhető: Édeskuty L-nál Budapeston és a
forrás kezelőszéknél Munkács.

Iskola kötények
Istár, cit, chiffon és batist-
ból a legfinomabb kivitelben
Angol flanel blous drbja frt 2.25
Finom laft joupon drbja frt 7.75
REDLICH J. LIPÓT
uri és női divat áruházában
Bpest, Andrássy-ut 58.
Csengery-utca sarok.
Vidéki megrende kancóla meg nem felelt
áru kleserőlem vagy a pénzt visszaadom.

Változó halmozott reform flakó
drbja frt. 2.50-3.-3.50

**Első Alföldi Cognacgyár Részv.-
Társaság és Szeszfinozó-gyár**
Kecskeméten.

Legfinomabb különlegességei:

Radiál-Elixir.

48-as likör,
menyecske likör,
baraczk-pálinka.

Kecskeméti gyomorkeserű.
Barack-cognac.

Barack-crème.

Tulipán-cognac.
Tulipán-likör.

Mindenütt kapható!

Nem mind arany, ami fénylik,

de fényesebben nem lehetett még vala-
mit jobban bebizonyítani, mint, hogy az

Alföldi fehér kereszt

+
sósborszesz
a legkitűnőbb háziszor,
mely nem hiányozhat egy uri családnál sem.
Az Alföldi fehér kereszt

+
sósborszesz
erősítő tulajdonsága
különösen a masszírozás alkalmával tapasztalható. Nyári
fürdőzések, kirándulások alkalmával igen ajánlatos, ha
kéznel van egy üveg
Alföldi fehér kereszt -| sósborszesz.
Sokoldalúságánál fogva megbecsülhetetlen az

Alföldi fehér kereszt

+
sósborszesz.
Az Alföldi fehér kereszt sósborszesz egyedüli gyártója az

Első Alföldi Cognacgyár

részvénytársaság
Kecskeméten.

Ó cs. és kir. tansége József főherceg kamarai szállítója.
Kapható mindenütt,
Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes
beküldése után.

Óriási próbaüveg 40 fillér.
Nagy üveg 1 kor. Egész nagy üveg 2 kor.
Budapesti főraktár:
Lederer, Magyar Király' gyógytára
V. ker., Marokkói-utca 2. szám

ISKOLAKÖNYVEK

BUDAPEST SZÉKES-FÓVÁROS S A VIDÉK ÖSSZES ISKOLÁI SZÁMÁRA KAPHA-TÉK.

Gimnáziumi, reáliskolai, felsőbb leányiskolai, polgári fiú- és leányiskolai, kereskedelmi iskolai épen úgy, mint elemi iskolai stb., stb.

SINGER és WOLFNER

könyvkereskedésben

Budapest, VI., Andrassy-ut 10. sz.

Az ATHENAEUM r.-társ. könyvkiadóhivatalában: (Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. szám) megjelent:

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR.

Bevezetésül a hivatalos iskolai helyesírás újításai. Összeállította

SIMONYI ZSIGMOND.

(Ára 20 fillér.)

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR.

Összeállította

SIMONYI ZSIGMOND.

(Egy lapon, falitábla alakjában.) (Ára 12 fill.)

Kapható a kiadóhivatalban, valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Hol keressük a LEGJOBB POUDE'RT?

Kérjünk MÜLLER J. L.-től

Blaha Serail Poudert

BLAHA LUZZA (bárálypénztár) színművésze legkedveltebb szerepe. Valamennyi szerep legjelesebbje egy nappalra, mint ez a, tekintet a által megvívás alattán, a tisztának és kikéleszen ártatlannak találtatott. Mint pipacsokk nélküli szobor, az ártatlanság a leggyönyörűbb fényét. Ujabb édeséget, szépséget és színpadi kálczónát.

Egy doboz ára 80 krajczár. Nagyobb doboz ára 1 forint.

GREME POMPADUR

Összetétel: tömör tejföl, a világért és föllőte natúr. „Greme Pompadur” egész eredeti tisztaságban és erejében összeállítanom. Ez az az, melylyel a híres Greme Pompadur asszony egész addig fenn tudta tartani csodaszépségét, anélkül, hogy az egészségének ártott volna. E külön szer jóval föllélm minden addigi enemi gyármány. „Greme Pompadur” este és reggel alkalmaztatik, arcot és huvert bedörzsölve aztán egy kis behinteni a „Poudert de Serail”-jal.

Egy téglly ára 1,60 frt. Egy téglly ára 1,60 frt.

MÜLLER J. L.

sz. és kir. udvari ill.-keresés és pipere-azappan gyárosnál

Budapest, IV., Koronahéczog-u, 2. Az országban mindenütt kapható.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

kik bármily

nemi betegségben szenvednek

mint húgyves és hólyagbajok, húgyveszékületek, viselked zavrok, éjjeli magümlések, sebek és bujakoros bántalmak (syphilis), az énfertőzés utóhatásként fellépő idogbajok, korai férfierő elgyengülés, bármily bőrkütesek stb. nőknél fehérhólyás, méh bajok, alapos, gyors és gyökéres gyógyításra szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyögmódiánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. cz. és kir. osztály főorvos országos hírl és a legregibb 33 éve fennálló rendelő infőrelő

Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Időt húgyves és hólyag bajok vizsgálata villamos húgyveszékületek segélyével. Vidékiek levelekre kimerül ő választ és szakértői tanácsot nyernek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva. Nőknek külön váróterem.

ÓVÁS!

Több czg utánozza az általam 4 éve helybell előlélt pénzügytelőltésitől a rendszerű

butor-hitelesztőgom

hirdőtelőlt a n. é. közönség megővesztésére. Nálam sem váltó, sem részvényjegyzés, sem más ismert szövetkezeti költségek minosenek. Közpénzügyben szállított teljes lakberendezéseket 30 havi bank-törlesztésre 300 koronáig fizetendő havi 10 korona 700 20 1000 30

hizta 8% a 10kvel apadó kamattal. Előleg 5%

Szállítás vidékre is. Szállítás vidékre is.

Bartók Farkas asztalos- és kárpitos- ipari áruk raktára

Bpest, VII., Király-u. 13. (Gozdu-palota II. és III. udvar) Butoralbam Arjegyzőkhel 60 fillér.

Dr. FÜREDI

v. kórházi főorvos, katona-, megyei és ker. pénztári főorvos, a medjídő-rend lovagja stb.

Titkos betegségek

minden neme, impotentia, nemi és női bajok, legköpzetlebb specializálta, rendel: 9-től 4-ig és este 7-től 8-ig.

BUDAPEST, Kerepesi-ut 60. sz.

Vegyí és górcsói viszálat mellett, levél után is biztos gyógyszer. Mérsékelt díj.

CSENDES OTTHONOK.

— REGSNI.

Irtá: K. LARSEM.

19

Es amint lassanként egy kissé nyugodtabb lett, az első alkalommal ő volt az, ki neki segítségére volt.

— Nem szabad haragudnia, mondta Antónia és a kezét nyujtotta — oly sokáig nem is tudtam másra gondolni.

Ez volt vele szemben az első vallomása. Kiar ezt a közeledést úgy érezte, mintha nagy lépést tett volna, messzire kihatót, amelyet azelőtt soha nem tehetett volna.

A gyermek halála nagy változást idézett elé Falsenék háztartásában. A társas életet korlátozták és később sem érték el a régi, nyilvános fényüket. Sokan a rajongó barátok közül eltűntek lassan-lassan; Kiar azonban megmaradt. És feleségéhez való viszonyának felbontása haladt tovább egyenes utján. Érezte azonban, hogy ez a tudat kinozza némileg Antóniát és leggyengébb találekönységát fordította arra, hogy Antónia ne érezze valahogyan büntársnak magát.

Néha, de nagyon hosszú időközökben Antónia megpróbálkozott azzal, hogy Kiar és felesége között helyreállítsa a megbomlott egyetértést és Kiar engedékenyen fogadta Antónia óhaját, telve örömmel, hisz néha elhitette önmagával, hogy az ő segítségével ez sikerülhet.

Kiar felesége Antónia szerény igyekvésével szemben, melyet közte és férje között helyre akart biliteni — rideg állást foglalt el. Néha pedig olyan barátságialamul és annyi sértéssel, hogy Kiar csak nagy erőlködéssel tudott magán uralkodni és örömet érzett afőlött, hogy Antóniánál a női boszankodás egy nemét láthatta, olyat, amelylyel vissza szeretne ütni és diadalmaskodni.

Különb is Antónia nagyon is kezdett leányában, aki serdülő korban volt már, felolvadni.

Nem függött ez azzal össze, hogy közte és férje közé valami hüvösség lopódzott?

Látzólag minden csupa megelégedettség volt, sofőröm is és Falsen alkalmasint nem vett észre semmit, ami nem lett volna természetes az évek mulásával. Kiar azonban különböző bizonytalan apróságokban változást észlelt, melyet titokban Antónia férjének tudott be hibául.

Falsennek és Kiarnak mindig volt valami érdeke, soha azonban nem beszéltek arról, ami legbensőbb érzésüket eltöltötte.

Mint olyan asszonyok férjét, amilyen Antónia is volt, mind kevésbé találta hozzáférhetőnek.

Falsen nagyon is készségesen követte a fiuk halála után az asszony vágyát a zárkózottság után és az ő rendszeres mindennapi munkájával az ő aprólékos megfigyeléseivel, melylyel az életet élte és élvezte, nagyon is mindennapivá változtatta mindkettőjük életét. De az asszony előtt ennek az életnek ünnepiesnek és mozgalmasnak, változatosnak és gazdagnak kellett volna lenni. Antónia lelki összhangját egy nagy zenekar tudta volna áthatni, nem pedig egy kis házias vonós négyes...

Midőn Kiar és felesége véggépp elszakadtak egymástól, Falsen háza lett Kiar igazi otthona. A férj tapintatosan és barátilag adott neki szerény, de biztos helyet a családi otthonban.

Azonban azoknak az időeknek vége volt már, mikor Kiar Falsen barátságának köszönhetette, hogy Antónia közelében lehet. Most nagyon is gyakran óhajtotta, bárha a férj távol lenne és ő az asszonnyal egyedül maradhatna, ki ő benne a résztvevő és megértő barátot kereste és — meg is találta.

Arra nézve is, ami Falsen és saját viszonyát illette, szintén boszantotta őt gyakorta, hogy barátja a férje Antóniának.

Ő ezt a szeretetreméltó, gazdag tudásu,

minden szép iránt érdeklődő férfit igazán szeretni akarta. Falsentől távol volt minden hiúság és bágyadtság, telve volt igazi szellemi érdeklődéssel. De hogy a viszony Antóniához nem olyan volt már, mint azelőtt, azt Kiar biztosan tudta és nem tudta neki megbocsátani...

Egyetlenegy asszony felett sem, akit Kiar Hans megismert, nem ragyogott ez a sugár, mint az ő mosolygó Madonnája felett.

A többiek lehettek szebbek, szellemesebbek, izlésebbek, — éppen az, amire egy Madonnának semmi köze — Madonna, ki érzett és szenvedett, türelemmel viselt mindent és a mosolyát nem felejtette el, ezt a kicsiny, elbájoló, önkéntelen mosolyt, mely édes volt epedésében és lágy a bánatos csendes gondolatokban!

Egynehány kicsi levelet és levelezőlapot küldött neki — és a férjnek — csak utócsévegések voltak benne, de csak azért írta őket, hogy ezalatt foglalkozhassék vele gondolatban.

A különböző országokban sok apróságot vásárolt össze, ami aztán odahaza majd mindhármut szórakoztatja. Párisban pedig a legutolsó napot erre szenteli, hogy valami nagyon szépet, különlegeset fog vásárolni Antóniának; hiszen a hosszú évek barátsága alatt kivivta magának azt a jogot, hogy neki valami igazán értékes szépet ajándékozhasson.

Es így érkezett ez a legutolsó nap. Kiar szállodai szobájában ült Párisban és értesítést küldött a házvezetőnőjének, meg az irodájának a hazajövetelről.

Az erkélyajtó nyitva állt, a pompás tavaszi levegő beözönlött a szobába, telve napsugárral és nevető kék éggel.

Kiar ünnepiesnek érezte magát. Ugy tetszett neki, mintha ez az utazás ebbe az utolsó ünnepebe csucsosodnék ki, melylyel saját magát megörvendeztette. Csak még egy rövid levelet írt Falsennek, melyet a másik kettővel bélyegezett.

(Folyt. köv.)

A KOCH-féle szabadalmazott

Körgallér

az egyedüli vízmentes lodengallér, amely a szabad mozgást megengedi, nélkülözhetetlen vadász- és turista-ozélokra, minden színben kapható 34, 30, 28, 20 és 11 korona árban egyedül

KOCH TESTVÉREK

Budapest 26.

legnagyobb férfi-, flu- és gyermekruha áruháza Károly-körút Vadász és sportárjegyzéket bérmentve küldünk.

LEESZEBB LEGJÓBB LEGOLCSÓBB
PAP LAN PAP LAN PAP LAN

GICHNER JÁNOS
ágynevelő réz- és vasbutor-gyáros
szőnyeg, függöny, polkó, toritó stb.
nagy választékban.
BUDAPEST,
Erzsébet-körút 20,
Főköltő utca 26. sz.
Gyár:
Kertész-utca 7. és 8.
Árjegyzéket bérmentve ingyen és bérmentve küldök.
Még nem felülő árut kicserélem vagy a pórt visszadom.
Gyermekkoszik nagy választékban.

Gőzeke-, BÁRDI.

kocsirud-, Spritzbogen-, kézi-, udvari- és asztali-
**Acetylen-
lámpák**
Bárdi József
RÉSZVEVÉRTÁRSASÁGRÁL,
Budapest, VI., Mozsár-u. 9.
(Fővárosi Orfeum mellett).
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Pénzszekrények

egy darabból álló köpennyel legelőnyösebben beszereshetők.
BECHER ÉS HILDESHEIM
cég pénzszekrényárainak és tározóitól óvatolnak magyarországi vezérképviseleténél
HELY ÉS EPSTEIN cégél, BUDAPEST, VI., Podmanicz. u. 4.
Központok minden városban keresztolnak.
ARJEGYZÉK ÉS TERVEK DÍJMENTESEN.
Régi szerkezeteket eszerőképen átvesszünk.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hullámtörés.

Lesújt a szélvihar nehéz korbácsa
S nyomában vér fakad, piszkos, sötét,
Kinjában a tenger fenéig ássa
S dühöngve meg-megrázza üstökét.
A dögvészes sarat égnek dobálja,
Magasra szökken a piszok, szemét.
És mintha szennyje, giz-gaza, hullája
Megnyit a poklok torkán özönlének,
Okádja bőszen a tengerfenék.

A szennyhullámból, amint égnek tör fel,
Levél egy hőszin habgyöngy — s szárnyra kap.
Repül a fénybe fényig ássa
S csodás színekkel tűz le rá a nap.
Megzaklatott, korbácssal hajszolt lelkünk
Giz-gaz örvényen habgyöngy így fakad.
S a bűnös szennyből, amibe sülyedtünk,
Egy-egy vihar nagy ritkán kiragad
Szivárványszínű tündérmájakat ...
Balla Ignác.

(Hogy mulat a szultán.) A török szultán nagy visszavonultságban él palotája, a Jildiz-kioszk falai között. Nem vágyódik ki palotájából, tündérszép kertjéből: egyetlen egyszer hagyja el egy esztendőben a Ramazán-ünnep nagy napján, hogy végig vonuljon Konstantinápoly utcáin. Azután megint visszatér palotájába.
Két gyönyörűsége van: a háreme, meg — a művészet.

Adbul Hamid nagyon szereti a szepet, a művészetet és a — művészeket is. Egész sereg művész: festő, szobrász, építő, de főként zenész, énekes és színész él az udvarában. Ahány művészársaság a Boszporus-partján kiköt, mindezek legnagyobb vágya, hogy az igazhivők urának is hódolhasson a tudása gyönyörűségével. De vannak a szultánnak állandóan szerződötött művészei is. Ezek, mint a török császár minden udvari tisztviselője, egyenruhában járnak és a rangjuk katonái. A zenekar tagjai főhadnagyi rangban vannak, az

első hegedűs kapitány, a magánénekes természetesen tábornok.

Érdekes, hogy a gyanakvó, rettegő és zárkózott Abdul Hamid azonnal készségesen színe elé bocsátja azt, aki a művészet ajánlólevelével jelentkezik. Három állandó társulat van a török udvarban: egy opera, egy operett és egy cirkusztársaság, no meg természetesen egy zenekar, amelyet kitűnőnek mondanak. Megállapított műsorról szó sem lehet, az előadás ideje nincs meghatározva, a művészeknek állandóan készenlétben kell lenniük, mert teljesen a szultán kedvétől függ, melyik társulat játszzék, mikor és mit. Ha operát hallgatni támad kedve ő felségének, fél óra múlva a parancs kiadása után már kezdeni kell az előadást. Egészen végig ritkán játszanak egy darabot.

A zene igen nagy hatással van az uralkodó lelkére, a szomorú dallamok hamar elbusitják, komor lesz, levert; ilyenkor a kezével int, hogy hagyják abba: jöjjön Stadolo! Stradolo a szultán kedves komédiása aféle „átváltozó művész”, akinek a mókáin roppantul el tud mulatni Abdul Hamid. Rajta kívül alig van ember, aki megtudná nevetetni ezt a nagy urat. A szultán hálás is. Stradolót elhalmozza ajándékkal, egész családját fényes uri módba emelte és ha Stradolo, minden esztendőben két-három hónapra, tanulmányutra megy új fogásokat tanulni nálánál kevésbé szerencsés társaitól, igazán fejedelmi utiköltséget adat neki. A szultán művészeinek legnagyobb része olasz.

(A vas gyógyító ereje.) A vas már ősidők óta játszik szerepet a gyógyászatban. Még nem is tudták, hogy az emberi szervezet vasat is tartalmaz, amikor a vasat már mint gyógyszert alkalmazták. A sápkórnak vassal való gyógyítása tehát alighanem abból a babonából eredt, hogy a vas, mint az erő jelképe, képes arra, hogy a gyenge embert megerősítse. Hogyan hat a vas az emberi szervezetre, azt a tudomány a mai napig se tudja tökéletesen megokolni, de jó hatását lépten-nyomon tapasztalják. Sok ideig a vasat tekintették vérképzőnek, de már több tudós azt állítja, hogy nem maga a vas pótolja a vér hiányzó testanyagát, hanem csak a belek működését fokozza. Többen már ellenzik is a vasas gyógymódot, mert a vas nagymennyiségű bevitel a testbe a vért elronthatja, ez azonban inkább csak vélemény,

míg a tapasztalat a vasas gyógyszerek jó hatásá igazolja. A régi időkben vasszögeket eczetben áztattak és ezzel az oldattal gyógyították a sápkóros nőket. A vérszegénység és egyéni nõi betegségek gyógyításánál a vas ma is nagy szerepet játszik.

(Az angol bank őrzése.) Az angol bank épülete előtt álló katonai őrseget sokan látják, de kevesen tudják részletesebben, hogy ezt az intézetet, melyben halomszámba hevernek a milliók, hogyan őrzik. Minden este pontban hat órakor kivonul helyére az őrseg, mely a királyi testőrség egy tisztjéből, négy altisztjéből, 29 közlegényből és egy dobosából áll. Nyáron az őrszolgálat reggeli hat óráig, télen hét óráig tart. Két helyiség áll az őrseg rendelkezésére, egy nagyobb terem a közlegények és egy kisebb, de nagyon kényelmesen berendezett terem a tiszt részére. Pár év előtt a tiszt a teljesített szolgálatért egy vadonatúj tizkoronás pénzdarabot kapott, ezt azonban pár év előtt ebédre változtatták át, melyre a tiszt két barátját is meghívhatja. Az altisztek fejenként három koronát, a közlegények pedig másfél koronát kapnak. A jelszót minden este külön megállapított sajtósági lábdobogás helyettesíti. A katonaságon kívül a bankban éjjel-nappal egész sereg egyenruhás és polgári rendőr őrökdi és eddig még egyetlen esetben sem történt meg, hogy a bankba betörték vagy ezt csak meg is kísérelték volna.

(Építkezés szeméttől.) Liverpoolban a városi személt elégetésénél megmaradó hulladékot cemetként keverve téglákká sajtolják és ezekből munkásházakat építenek. Egy ilyen munkásház csak 620—640 koronába kerül, úgy, hogy az építési tőke egy korona heti lakbér mellett öt százalékot jövedelmezne, holott a mostani lakások 1400—1600 koronába kerülnek és nagyobb lakbér mellett is csak 1—3 százalékot jövedelmeznek.

(Szórakozottság.) Egy skótszágai tanárt egy nap sürgős ügyben elhívták a lakásáról. A tanár ur, mielőtt eltávozott volna hazulról, egy cédulát akasztott ki az ajtajára, amelyre ezt írta: „csak három órákor leszek itthon.” Történt azonban, hogy hamarabb elvégezte a dolgát, úgy, hogy már háromnegyed kettőre otthon volt. Az ajtón meglátta a cédulát; elolvasta s amikor megértette, leült szépen a lépcsőre és türelmesen várt három óráig.

Szerda,
Egy ha
de
kandv, mely
és tükörmárva
lőszek, 1 szón
szek, 2 illőke,
vagy plüssel
szek, vala-
mint egyes
NAG
Budapest, V
285 képpel ell

Budape
(A magy

Párl

10 15
10 05
9 55
10 00
1 40
2 25
12 55
11 40
...

9 30
9 09
7 30
8 58
7 10
1 47
...
7 00
11 44
8 20
7 44
2 58
10 50
...
7 55
12 04
1 28
8 27
...
7 54
12 12
4 17
...
7 56
8 15

Egy háromszobás lakberendezés 360 forinttól

kondro, mely áll: 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény, 1 mosdó... Nagy IMRE lakberendezési vállalkozó butoraktár

Nyugdíjasok és állami tisztviselők Pénzkölcsönt

legszolidabb alapon, rövid idő alatt minden előleges költségek nélkül kaphatnak, állami, megyei, városi tisztviselők és bármely állásban volt nyugdíjasok 5-40 évig terjedő időre. FISCHER SÁNDOR bankbizományos

A kik nyaralni és fürdőzni mennek

ne induljanak útra a nélkül, hogy ne nézték volna át a Magyar Könyvtár teljes jegyzékét, melyből a legkiválóbb és legolcsóbb olvasmányokat válogathatják ki. LAMPEL R. könyvkereskedése

GUMMI! Valódi francia és amerikai óvó különlegességek eredeti csomagolásban. Orvosi ajánlással feltöltött birtos gummi és hajhólyag. Árak: tucatanként k. 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14. Női óvszer, Pessarium celastivum. Mensinga tanár szerint, k. 3-5. Uj! Antó vaginal spray! a legbiztosabb s legkényelmesebb női különlegesség. Ár k. 12. Irrigátor, sebfeicskendő, bidek stb. gyári árak mellett. Kérje ingyen és bérmentve legújabb árjegyzékemet, zárt borítékban titoktartás mellett. KELETI J. orvos-sebészeti mű- Budapest, IV., Koronaherezeg-utca 17. (A magy. kir. főposta mellett.) Alapítva 1878.

„THE GRESHAM“ életbiztosító-társaság Londonban Alapított 1848-ban. Magyarországi fiók Budapestén V. Ferenc József-tér 8-8. Saját palotájában. Vagyom (1905. dec. 31-én) K 223.817,030-63. Ervényben levő biztosításai (tökeösszeg) - e 580.000,000-00. Díjtartalék - e 218.834,912-87. Biztosítottaknak kifizetett - e 515.093,924-85. 1906. évi díj (és kamat) bevétel - e 52.377,030-71. A magyarországi üzlet magyar értékekben elhelyezett díjtartaléka e 25.891,546-08. A magyarországi igazgatótanács: Gróf Andrássy Géza, v. h. l. t. orsz.-gyűl. képviselő, elnök. Gróf Bathányi Jvadar, orsz.-gyűl. képvis. Gróf Benyovszky Sándor, orsz.-gyűl. képvis. Gróf Karátsanyi Jenő, v. h. l. t. orsz.-gyűl. képviselő. Sónes János, a közéleti tanács elnöke. Igazgató: Becketti A. Reginald. Igazgató: Csövek Jenő.

TITKOS BETEGSÉGEK. Sajnos, - de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedve meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotban csak úgy lehet gyógykeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes speciális orvoshoz fordulnak, a ki jó tanácsokat tud adni a nemléte vonatkozólag és az esetleg már meglevő bajokan is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is. Ilyen magasstos hivatású Dr. Pálóczy v. kórházi orvos speciálisa országos hírv. intézete (Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10., a hol a legnagyobb titoktartás mellett minden nap foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, huygcsőhólyag-, ideg- és hátrgincsbajokat, az önfertőzés és szifilisz utóbjait, magömlést, elgyengült férfit, (impotenciát) kezdődő elmezavart, aranyeret, sörveket, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemű szervek minden betegségét. Nők részére külön váróterem és külön kijáratt van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak levelekre kimerítő választ (a levélben csak válaszlevegelyt kell mellékelni.) A gyógykezelés befejezése után a leveleket előéltik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10 órától d. u. 5 óráig (vasárnap déli 12-ig). Cím: Dr. Pálóczy v. kórházi orvos, speciálisa, Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10.

Magyar királyi államvasutak. Érvényes 1907. évi május hó 1-től. Közvetlen vonatösszeköttetés

Table with multiple columns showing train routes and schedules. Routes include: Páris-Ostende-Wien-Budapest-Belgrád-Sófia és Konstantinápoly (illetve Orsova-Bukarest-Constanza és Konstantinápoly) között; Páris-Basel-Zürich-Innsbruck-Wien-Budapest, Berlin-Budapest, Budapest-Belgrád (Salonki)-Sofia és Konstantinápoly között; Bruck-Királyhidán, illetve Ruthán át.

Közvetlen gyorsvonati összeköttetés Budapest és Wien.

Table showing direct high-speed train connections between Budapest and Wien, including departure and arrival times for various routes.

E hirdetés rovataban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petty betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovataban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petty betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 236

Ideges és gyengétehetségű gyermekknám szakszerű oktatást és teljes ellátást nyerne. Kelemen Ignác gyógypedagógus, Budapest, VII., István-ut 29. sz. 26431

Zongora, alig használ, azonnal olcsón eladó. Aggteleki-utca 16, földszint 6.

Vigyázzon, ha meghútt és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérért. 25271 sz.

Eladó Pomázon villaszerű ház, 3 lakással, nagy kertes udvarral, 400 négyzetméter gyümölcsösrel, nyaralóknak igen alkalmas. Fizetési feltételek igen kedvezők. Bővebb értesítés nyerhető a Szentendrei takarékpénztárnál. 15782

Butorvevőknek megtekintésre ajánlja dunán felszerelt asztalos és kárpitos aru raktárát melyet kizárólag szigorúan szolid minőségben és jutányos árak mellett árul. Sárkány I. butoriparos, Budapest, VII., Erzsébet-körút 26. Zionpalota, raktár és műhely. 26937

Fehérvarrást, himzést és kelengye elkészítését jutányosan elvállal. Sziv-utca 50. sz. üzlet.

Régi BUTOR-SZALON Budapest, Ferenczy-körút 3. földszint. Vétel és eladás polgári, urasági, berendezések, keleti szőnyegek, csillárok, tükrök és régiségek. 30% megtakarítás. Telefon 82-13. 26926

Magán kutató kényes megfigyeléseket. Nyomozásokat úgy magán mint családi ügyekben. Adler Rottenbiller-utca 9. Telefon 90-91. 26959

Butor új és használt beraktározásból visszamaradt, csillárok, lámpák, irodai berendezés, pénzszekrények barmulatos olcsón eladók. Beraktározási vállalat tulajdonos Landsman Sámuel Központi városház épület Gerlóczy-utca 2. raktár 10-11-12.

Házasságokait nygyen közvetít. „Házassulandók Ujsága” Budapest, Liliom-utca 54. Kérjen mutatványszámot. 26903

Házvezető. Budapesten lakó férjes asszony, ki mint bejáró alkalmazást nyerne egy beteges urnó családjánál. A polgári főzést tökéletesen értenie kell, valamint többi háztartási munkát, melyhez egy asszony segítségével van. Kik az ellátáson kívüli nem annyira nagy fizetésre, mint jó bánásmódra számíthatnak. Levélbeni ajánlataikat továbbítja e lap kiadóhivatala. „Hűségese házvezető” címen Belépés szeptember 7-én. 52005

BUTOR

árverésről, finom és egyszerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon bérfolelek, gyönyörű tükrök, diván, borszek, íróasztal, porzasszőnyeg és egyes darabok; Pöldes B., VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

A Falkogen tüdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ara 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszertár, Budapest, VIII Rákóczi-tér 2. sz. 25828

Próbakísasszony ajánlkozik ügyes szabónő, jó termettel. Szíves ajánlatokat „Ügyes” jellegre e lap kiadóhivatalába kér.

Diszkerkedvelők kérjenek árjegyzéket az első magyar diszfenő-faiskolától. Tulajdonosa Copony Ede, Körmenben: 120 fajta tüvelűfák, lombfák, sorsfák, diszcserejek és rózsafák kaphatók! 5426

Parkettagyár Gyöngyösön ajánlja gyártmányait.

Polgári Iskolai realiskolai, gimnáziumi, kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesítő vizsgákra, valamint mindentéte javító és pótló vizsgákra legrövidebb idő alatt a legjobb sikerrel előkészít. „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I em 3. ajtó. 26814

Csemegeszőllöt legnemesebb fajokban, zamatatos finom körtét, válogatot legszebb almát 5 kilós postakosarakint 3 koronáért szállít Rottmann és K eller szállótelepe és kertésze Kiskunhalason.

Építkezéseket! Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes tevékeny törlesztésre felépít. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczi-ut 71. 783

Alkalmi vétel. Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényesített körtelemények miatt eladók: mahagoni hálószoba 180 ft., íróasztal könyvszekrény, nyel, olajfestmények 2 ft., nagy perzasszőnyeg, lámpák, 3 áru villany 14 ft. Árverési butoreladás, Dob-utca és Holló-utcai sarokpince. 26616

Mérnöki műszereket vesz, elad, cserél, lejtémérők, Planiméter, Teleskop, Goerz-Zeiss-Iridier stb.

HATSCHKEK EMIL Andrassy-ut 13, Flókjá: Erzsébet-körút 38

BUTOR

Fa, vas, réz és kárpított butorok, valamint légszesz és villanyos csillárok, legjobb minőségben, rendkívül olcsó áron készpénzért vagy részletfizetésre kaphatók

Basch Soma butorraktára, 783 Budapest, VI., Kertész-ut. 60. sz. (Király-utca sarok.)

Butor.

Egy hálószoba berendezés keményfából divatos rózsamárvánnyal 160 ft-ért kapható. Beraktározási vállalat (Zöldfa-utca) most Veress Pálné-utca 12.

Jogi, politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyéb tárgyakból is) Kólozsvarrá; Budapestre ugyszintén államszámvevő tani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminarium; Budapest, VI., Rózsa-utca 44. III; 8

Ki a YES-OUI-SI című lapot megrendeli, látsva minden megrendelés mellé és csillárok is

angol és franczia nyelvket alaposan megtanulhatja Előfizetői ár megrendelés mellé minden kiadásra 3 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványszámokat küld a kiadóhivatal. Budapest, Andrassy-ut 97. szám.

BUTOROK

háló-, ebédli-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, rez- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol börgarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. szám I. emelet 265 Kazinczy-utca sarok.

Pénzkölcsönök megszerzésére legjobban ajánlható Barabásy Lajos kölcsönkivitei cég Budapest Rottenbiller-utca 4. (Válaszbélyeg). Közvetít tisztviselői személy és tárcza hitelt, állami, közigazgatási és magán tisztviselőnek, kereskedők és önálló iparosoknak előlegeket értékpapírokra, betáblázásra II. III.-ik helyre és nyugdíjakra valamint lakbérkölcsönöket, továbbá zálogcédulákra is stb.

500 koronát fizetnek annak, ki a Bartilla fogvizének használata mellett — ívege 76 fillér — valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzlít (franco küldéssel külföldön 95 fill.) Bartilla-Winkler Béa Wien 19/1. Sommergasse 1, Főraktár Budapest, Török I Király-u. 12., Andrassy-ut 29. sz. Dr. Egger Václav-körút 17. sz. — Kapható minden gyógyszerboltban, Csak „Bartilla fogviz” kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik. 375

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédli-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas és rezbutorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 2. sz. ezeltől Gyár-utca. Telefon 14-09.

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben. Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 26703

Fénykép-készüléket objektívet, vez, elad, cserél. Hires Applo lemezek egyedül-elárusító helye.

HATSCHKEK EMIL Andrassy-ut 18., Flókjá: Erzsébet-körút 88. Alapítotti 1877. Sokkal olcsóbb, mint részletfizetésre.

Zálogcédulákat, brillantokat aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ókszeröket legmagasabb árban vesznek. Brillantokért többet fizetnek, mint ujonnen kerültek. SINGER JAKAB ékszerkereskedő, Budapest, Király-utca 91. Izabella-n. sarkán.

Urasági butor

Eladók és veszek; mahagoni hálószobákat, ebédli-öket, szalonokat, rezbutorokat, zongorákat, perzsa és szmirna szőnyegeket, függönyöket, íveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia

Állandó nagy lakberendezési kiállítás! IV., Semmelweis-(Ujvilág-) utca 21., kapubejárát. Az egész házban. Telefon 17-77.

Flóközlet nincs en. 26618

Polgári árai Pontos kiszolgálás! Kitűnő szabás! Videkro mintát küldök, nagyobb rendelkezési szívesen elmozgok. **Zellszka János** angol ur szobátérme. BUDAPEST, Andrassy-ut 58. I. em. Állandó választék a legdivatosaabb angol és bel-földi szövetekből.

Valódi Magyar Szakácskönyv,

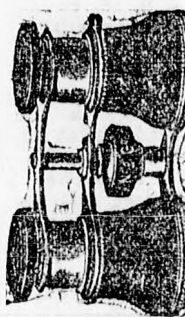
Irta Zilahy Ágnes. Ötödik teljesen átdolgozott, a házi cukrászattal és befőttel készítéséről szóló részszel bővült kiadás. Ara szép bekötésben 3.60 kor. A bevezető, Gyümölcs, főzelék és saláta épen való eltarása. A legújabb tapasztalatok után Irta Zilahy Ágnes. Ara köve 1.20 kor.

Singer és Wolfner kiadása Budapest, VI., Andrassy-ut 10. Kapható minden könyvkereskedésben is!

Rajzeszközök

Színházi és tábori látesövek.

Szemüvegek és orrcsipeitök.

Hómérök. Légsulymérök. Müszemek

és minden e szakbavágó cikkek legjobban és legolcsóbban kaphatók!

KLEIN DEZSÓ

lászerezésnél, Kecskeméti-ü. 14. Árjegyzék ingyen és bérn.

Stenográfia

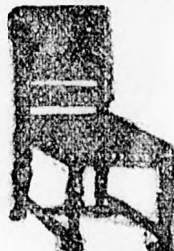
Budapest legnagyobb és legkedveltebb gyorsíróiskolája a

„Stenográfia”

országos Cabelberger magyar, német gyorsíró és gépiróiskola. — Kereskedelmi szaktan-tárgyak. — VII., Kazinczy-utca 8. I. em. 30. (Össze nem tévesztendő a Kazinczy-utca 3-as szám alatti Stolce-féle iskolával).

Börszékkipar

börszékülés és börfaragás.

KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2 az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi börszékék és karosszékében, jóval olcsóbb árban, mint eddig.

Használt székak átalakítása börszékékre olcsó árakban. Legolcsóbb börszékék és állványok.

Urasági butorokat, szőnyeget, csillárokat és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) vesznek és eladók.

Nagy Zsigmond

VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körút mellett). Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni plisander vagy másfajta háló, ebédli, uriszoba és szalonbutorokban. Börszékék, börgarnitúrák és kárpitosfélékben Perzsa, szmirna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokból, gaz, villamos stb.-hez. 26597

Fogak

gondozása

gyermeknekél és felnötteknél = Közhatalra Irta = dr. Árkövy József

Számos a szöveg közönyomott és színezett könyvmata ábrával. Ara 2 ter.

Kapható az ATHENAEUM r-társulat kiadóhivatalában, Budapest, VII., Rákóczi-út 54. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.